

daunlots.

**internetbeiträge des christine-koch-mundartarchivs
am maschinen- und heimatmuseum eslohe.
nr. 14**

Horst Ludwigsen

Ut diäm Ollen Testament

**I. Dat äiëste Bauk Mose
(Genesis)**

eslohe 2010

Horst Ludwigsen (Übers.)
Ut diäm Ollen Testament
 Dei Geschichte vam Volke Israel,
 sou as dei Bibbel dat vertellt
 Dei schönsten un belangriksen Stien
 in unse Mouderspraake
 miärisch-westfäölisch Platt

I. Dat äiëste Bauk Mose (Genesis).
 [daunlots nr. 14]

II. Dat twedde Bauk Mose (Exodus) –
 Ut diäm drüdden, väierten un fifften Bauk Mose
 (Levitikus, Numeri, Deuteronomium)
 [daunlots nr. 15]

III. Josua / Ut diär Richtertid
 [daunlots nr. 16]

IV. Samuel / Ut diär Künigstid
 [daunlots nr. 17]

V. Begleitheft
 (Texte zu Übersetzung & Illustration, Worterklärungen,
 Vorstellung des Übersetzers)
 [daunlots nr. 18]

Impressum

Horst Ludwigsen: Ut diäm Ollen Testament. I. Dat äiëste Bauk Mose (Genesis). = daunlots. internetbeiträge des christine-koch-mundartarchivs am maschinen- und heimatmuseum eslohe. nr. 14. Eslohe 2010.

www.sauerlandmundart.de

Die kostenlose Verbreitung dieser Ausgabe der „daunlots“ ist erlaubt und erwünscht.
 Eine kommerzielle, auf Profit ausgerichtete Nutzung unserer Internetangebote ist untersagt.

Die in dieser Ausgabe der „daunlots“ aufgenommene plattdeutsche Bibelübertragung wurde vom Übersetzer Horst Ludwigsen selbst angeordnet und illustriert. Alle besonderen Urheberrechte für die Texte der Übertragungen und die Illustrationen verbleiben bei ihm.

Horst Ludwigsen
(Übersetzung, Illustrationen)

Ut diäm
Ollen Testament

Dei Geschichte vam Volke Israel,
sou as dei Bibbel dat vertellt

Dei schönsten un belangrîksten Stîen
in unse Mouderspraoke
miärkisch-westfäölisch Platt

I.
Dat äiëste Bauk Mose
(Genesis)

Wat in düesem Bauke te liäsen stäiht

Dat äiëste Bauk Mose – Genesis

Guott maket diän Hiëmmel un dei Äärde	7
Dei twedde Geschichte, bu Guott diän Menschen makere.	
Dei Menschen im Paradiese	10
Dei äiëste Sünne	11
Flauk un Siägen in äint	12
De Brouër schlött diän Brouër dout	13
Guott maket Rümmestraote	15
Guott makere Frieden met diän Menschen	19
Noah un sine Süöhne	20
Dei Afüemmlinge van Noah	21
De Touërn te Babel	22
Noah un sine Süöhne	22
Abram (Abraham) treckt nao Kanaan	22
Abram in Ägypten	23
Abram un Lot	24
Wat Guott diäm Abram tau'eluowet hiät	24
Guott mâket en Bund met Abram	25
Hagar un Ismael	26
Dat Täiken vam Bund	26
Guott es te Gast bi Abraham	27
Abraham biddet füör Sodom	28
Sünne un Schanne in Sodom un Gomorrha	29
Guott straofet Sodom un Gomorrha	31
Lot un sine Döchter	31
Abraham un Abimelech	32
Isaak wett gebuorn	34
Hagar un Ismael wett verdriëwwen	34
Guott stellt Abraham op de Prouwe	35
Abraham kofft Land füör 'ne Graffstê	37
Abraham sin Knecht seuket 'ne Brut füör Isaak	38
Dei Friggerigge üm Rebekka	39
Dat Häimkuommen	41
Abraham as Lîftüchter met siner twedden Frau	42

Rebekka kritt Twillinge	43
Esau verkofft sin Iärwdäil füör en Teller Liëppelbrî	43
Isaak un Rebekka in Gerar	44
Jakob bedreiget sinen Vâer	45
Jakob treckt nao Syrien	47
Jakob süht diän Hiëmmel uoppen staohn	48
Jakob küemmt nao Laban	49
Jakob maut twäimaol üm Rahel deinen	50
Jakob wätt ächergaohn	50
Lea schenkt diäm Jakob Süöhne	51
Dei Süöhne van diän bei'en Miägeden	51
Ouk Tüöwerigge helpet nicks	52
Jakob kritt diän verdennten Louhn	53
Jakob mâket siëck stillekes düör de Dämpe	54
Guott höllt de Hand üöwwer Jakob	55
De Verdrağg tüschen Jakob un Laban	57
Jakob mâket siëck praot füör Esau	57
Jakob ringet met Guott	59
Dat Driäppen met Esau	59
Dei Schlächterigge van Sichem	61
Jakob küemmt nao Bethel	63
Guott ungerstriket sin Verspriäcken van frischem	63
Benjamin wett gebuorn un Rahel stiärwet daobî	64
Josef un sine Bröüers	64
Josef wett verkofft	65
Jakob hiät Trûer üm Josef	67
Juda un Thamar	67
Josef in Potifar sinem Huse	70
Josef verkläört, wat dei Dröüme van diän Gefangenen bedütt	71
De Pharao dröümet	73
Josef dütt diäm Pharao sine Dröüme	74
Josef wett diäm Pharao sin Stellvertrîer	75
Josef sine Bröüers mâket siëck op en Padt nao Ägypten	75
Häimkuommen un Suorgen	77
Jakob lött Benjamin mettrecken	78
Josef niähmet sine Bröüers frönnleck op	79
Josef stellt sine Bröüers op de Prouwe	80
Juda triëtt füör sinen Brouër in	81

Josef däut kund, bekke hei es	82
De Pharao lött Jakob nao Ägypten huollen	84
Guott mâket Jakob Maut füör de Reise	85
Jakob un sine Famillge kuommet nao Ägypten	85
Jakob stäiht vüör diäm Pharao	86
Jakob sin lessten Willen	86
De Douënfîer füör Jakob	87
De Mensch denkt, owwer Guott lenkt	88

Guott maket diän Hiëmmel un dei Äärde

1 Mose/Gen. 1,1-31/2, 1- 4

Ganz am Anfangk, dao hiät Guott diän Hiëmmel un dei Äärde 'emaket, dat was dei häile Welt. Owwer op dei Äärde saog

dat nuoch liërg un wäust ut, un üöwwer diäm Water was dat piäckeduster. Owwer Guorres Gäist schwiäwere üöwwer diär Flaut. Dao befuohl Guott: »Lecht sall oplöchen!« Un met äinem Schlagg wouë dat hell. Un Guott saog, dat dat Lecht guët was. Un Guott scherre dat Lecht van diär Düsternüs.

Un dat Lecht näumere hei >Dag<, und dei Düsternüs näumere hei >Nacht<. Et wouë Aowend un et wouë Muorgen: dat was de äierste Dag.

Dao befuohl Guott: »Im Water sall 'ne faste Stê wäen!« Un dat wouë sou. Guott makere 'ne Schäie as faste Wand tüschen diäm Water üöwwer diär Schäie un diäm Water unger diär Schäie. Un Guott näumere dei Schäie >Hiäwen<.

Et wouë Aowend un et wouë Muorgen: dat was de twedde Dag.

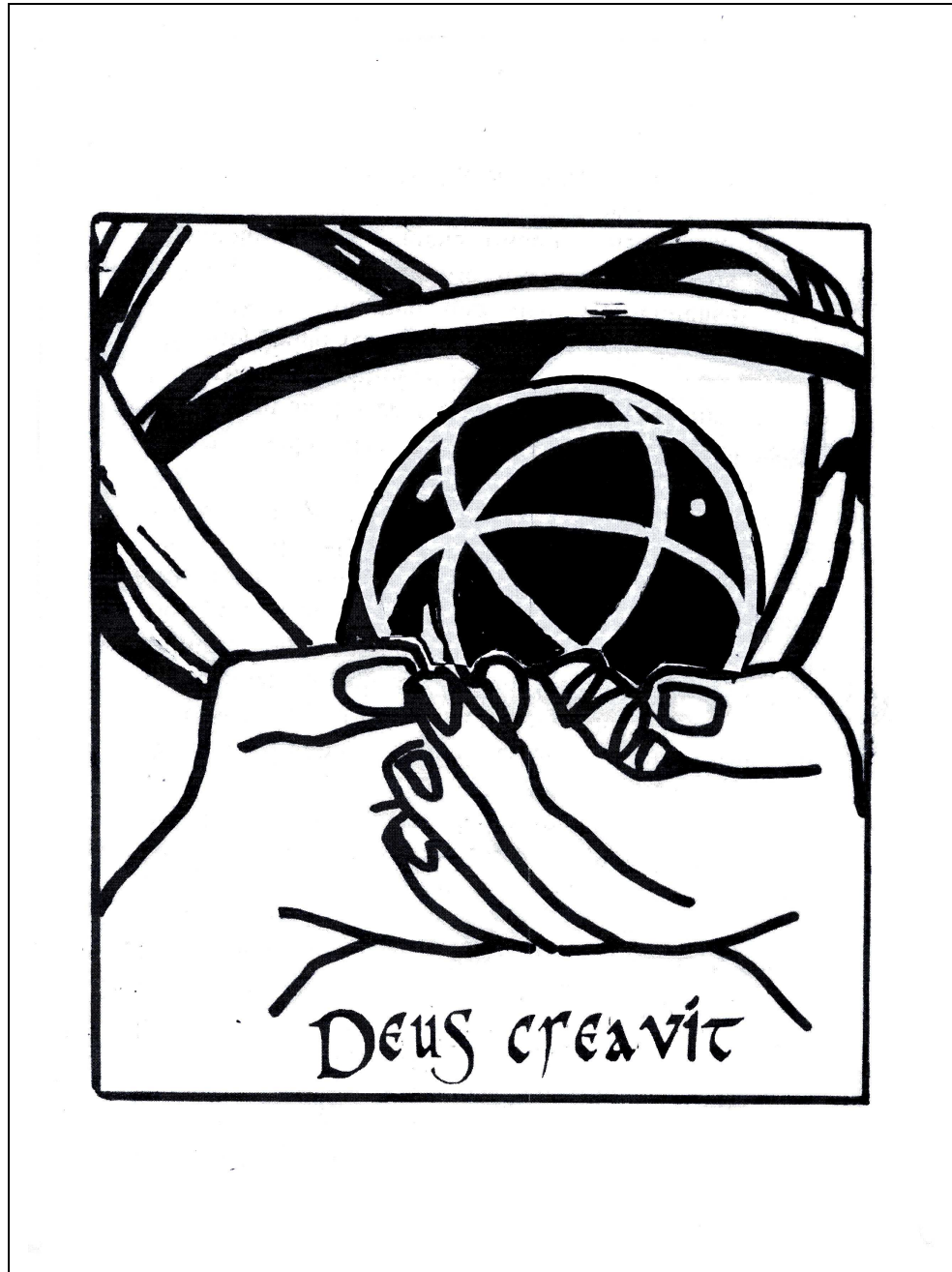
Dao befuohl Guott: »Dat Water unger diäm Hiäwen sall binäin loupn an äiner Stê, daomet dat dröüge Land te seihn es!« Un dat wouë sou. Un Guott näumere dat dröüge Land >Äärde<, un dat Water, wat siëck 'esammelt harre, dat näumere hei >Säi<. Un Guott saog, dat dat guët was.

Dao befuohl Guott: »Dei Äärde sall ut siëck rutbrängen dat Greune: Krut, dat Saot drîven däut, un Fruchtböüme, dei Früchte driäget op dei Äärde, jäideräine nao siner Aat, Frucht, dei wîer Saot in siëck hiät!«

Un dat wouë sou. Dei Äärde wouë met äinem Schlagg gräun. Dao woss ut diäm Grunne all dat saftege junge Krut, wat Saot ansetzen däut, un all dei Böüme, dei Frucht brängen daut, un in diän Früchten dei Käärne. Un Guott saog, dat dat guët geraon was. Sou wouë dat Aowend un sou wouë et Muorgen: dat was de drürre Dag.

Dao befuohl Guott: »Dao sollt Lechter staohn an diäm fasten Hiäwen, dei sollt Dag un Nacht utäinhollen un Täiken sin für besunnere Tîen, fûör Dage un Jaohre. Sei sollt an diäm Hiäwen staohn as Lechter, dat dat hell wätt op diär Äärde!«

Un dat wouë sou. Op düese Ât makere Guott dei bei'en grouten Löchten. Dei gröttere, dei Sunne, sall diän Dag, dei klenneren, de Moane, soll dei Nacht regäiern. Un hei makere ouk all dei Stäene.

Un Guott satte sei an diän Hiäwen, dat se diär Äärde Lecht brächen, diän Dagğ un dei Nacht regäieren un Lecht un Düsternüs utäinhollen sollt. Un Guott saog, dat dat alles guët geraon was. Un sou wouë dat Aowend, un sou wouë et Muorgen: dat was de väierte Dagğ. Dao befuohl Guott: »Dat Water sall wiëmmeln un lambennig wäen, un Vüegel sollt inte Locht fleigen!« Un sou makere Guott dei grouten Dîers in diäm Water un wat dao süss nuoch rümme quabbeln un liäwen däut. Un hei makere ouk alle Dîers, dei fleigen konnt, ouk dat alles nao siner Ât. Un Guott saog, dat iëhme dat guët geraon was, un

hei harre sine Freude dao âne. Dao gaffe Guott all diän Dîers sinen Siägen un hei sagge: »Nu wett fruchtbaor un brett ink ut in diäm Water, un ouk dei Vüegel sollt siëck vermiähren op diär Äärde!« Sou wouë dat Aowend, un sou wouë dat Muorgen: dat was de fiffte Dagg. Dao befuohl Guott: »Dei Äärde sall ut siëck rutbrängen alles, wat lebännig es, alles nao siner Ât. Dat Tüüg, wat krupen däut, dat Veih un ouk dei willen Dîers.« Un dat wouë sou. Dao makere Guott dei willen Dîers, alle nao iëhrer Ât, un all dat Veih nao siner Ât un all dat Kruptüüg, wat op diär Äärde krupen däut, alles nao siner Ât. Un Guott saog, dat iëhme dat guët geraon was.

Dao sagge Guott: »Nu wellt vî diän Menschen maken, dä sall uns ganz glîke wäen. Hei sall regäiern üöwwer dei Fische in diär Sâi un üöwwer dei Vüegel unger diäm Hiäwen. Un üöwwer dat Veih un dat Wild in diän willen Biärgen un üöwwer dat Kruptüüg, wat üöwwer de Äärde krupen däut.«

Un Guott makere diän Menschen nao sinem Bille, nao Guott sinem Bille hiät hei 'ne 'maket un hei makere diän Menschen as Mann un as Frau.

Un Guott gaffe 'ne sinen Siägen un sagge: »Nu wett fruchtbaor un brett ink ut; denn dei Äärde sall voll van Menschen wäen. Un nu bränget alles in inke Gewaolt un regäiert üöwwer dei Fische in diär Sâi un üöwwer dei Vüegel unger diäm Hiäwen un üöwwer all dei Dîers, dei op diär Äärde krupet un wiëmmeln daut!«

Un hei sagge dann nuoch: »lëck gîe nu in inke Hanne all dat Krut, wat Saot drîwen däut op diär ganzen Äärde, un all dei Böüme, dei Frucht bränget. Dao sollt iëhrt van liäwen! Un füör all dat Wild in diän willen Biärgen un füör all dei Vüegel unger diäm Hiäwen un füör all dat Lambännige, wat op diär Äärde krupen däut, dao es dat Krut dao. Dat sollt sei taum Liäwen hewwen!«

Un Guott bekäik siëck dat alles, wat hei 'maket harre, un hei moche seggen: Dat was alles guët geraon. Un sou wouë dat Aowend un sou wouë dat Muorgen: Dat was de sesste Dagg.

Sou wouën Hiëmmel un Äärde un alles ferrig, wat dao süss nuoch bi hoarde, Un sou was Guott an diäm siëwenten Dagg met diär Arwet praot, dei hei siëck vüör'enuommen harre.

Un sou makere hei Fîeraowend an düesem siëwenten Dage un däa siëck ressen van diäm, wat hei te wiärke 'bracht harre.

Un Guott däa diän siëwenten Dagg siägnen un makere 'ne taum hilligen Dage, wîl dat hei an düesem Dage siëck 'ereset hiät van all diäm, wat hei 'emaket harre.

Dei twedde, annere Geschichte, bu Guott diän Menschen makere Dei Menschen im Paradiese

1 Mose/Gen. 2, 5 - 25

Sou was dat tau'egaohn, as Guott diän Menschen 'emaket harre: An diäm Dagg, at Guott Hiëmmel un Äärde 'maket harre, dao gaffe't nuoch keinen Boum un keinen Strûk op de Äärde, un Grass un Krut wäären op diäm Felle ouk nuoch nit op'egaohn, denn Guott harre dat nuoch nit riänen laoten op diär Äärde, un dao was nuoch kein Mensch, de dat Land terächte maken konn, un Niëwwel stäig op van de Äärde un laggte fuchte üöwwer diäm Grunne.

Guott nahm Lähmen un Äärde un fuormere daorut diän Menschen un bleis iëhme sinen lambännigen Aohm in, un sou wouë de Kloss ut Lähmen en lambännig Wiäsen.

Un Guott makere en Gâren in Eden - nao Osten hiën - un satte doa diän Menschen rin, diän hei 'emaket harre. Un Guott leit ut diäm Ackerlanne allerhand Böüme opwassen. Dei säögen stäörig ut, un dao was guët van te iätten. In diär Mirre van diäm Gâren, dao wössen twäi besunnere Böüme: Dä äine was de Liäwensboun: becke daovan iätten däa, dä harre dat äiwige Liäwen; da annere Boum droug besunnere Früchte: becke daovan iätten däa, dä wusste, wat dat Gurre un wat dat Böüse was, un op düese Ât wouë hei selfstännig un gloffte, hei wäör diäm Hiärguott glîke.

Guott nahm nu diän Menschen un leit 'ne in diäm Gâren Eden husen. Hei sall 'ne pflegen un in Stand hollen.

Un Guott bungk dat diäm Menschen ganz besunners op dei Siäle: »Van all diän Böümen in diäm Garen, dao draffs du iätten, souviëll as du maggs. Blouß van diäm Boum, dei kunnig maket, wat dat Gurre un wat dat Böüse es, dao sass du nit iätten; denn an diäm Dage, bo du daovan iätten däus, dao mass du stiärwen !«

Un Guott sagge: »Dat es nit guët, dat dä Mensch sou alläine es. Iëck well iëhme 'nen Kumpanen maken, dä tau iëhme pässet. Dä sall iëhme taur Sîte staohn, tau Hännen gaohn un Kumpernî daun.«

Dao leit Guott diän Menschen in en deipen Schlaop fallen. Un hei nahm iëhme äine van sinen Ribben rut un makere dat Luock wîer met Fläisch tau. Owwer ut diär Ribbe, dei hei diäm Menschen af'enuommen harre, dao makere hei en Wîfken terächte un brache se tau diäm Menschen hiën.

Dä freuere siëck un reip: »Dat es nu endleck ümmes, sou as iëck dat äinen sin! Sei häört tau mi, wîlen dat se van mi 'enuommen es!«

Un derhalwer verlött de Mann sine Mouders un sinen Vâder un niähmet siëck sin Wîf, un ut diän bei'en, dao wätt äin häiler Lîf.

Dei bei'en, dei Guott 'emaket harre, Mann un Frau, dei wäären nackenig, owwer sei dääen siëck nit schiämmen äiner vüör diäm anneren.

Dei äierste Sünne

1 Mose/Gen. 3, 1 – 7

Owwer dei Schlange was ächttertücksch un klüftiger as alle dei Dîers op diäm Lanne, dei Guott 'emaket harre. Un sei freig dei Frau: »Siëg es ! Es dat waohr? Hiät Guott dat 'esägg, dat iëhrt nit iätten drüewet van all diän Böümen in diäm Gâren?«

Dao sagge dei Frau tiëger dei Schlange:»Siëcker drüewet vî daovan iätten! Blouß nit dei Früchte van diäm Boume, dei dao in diär Mirre stäiht, wîl Guott 'esägg hiät: Dao sollt iëhrt nit van iätten - ouk drüewet iëhrt diän nit anröühern; denn süß mott iëhrt stiärwen!«

Dao sagge dei Schlanget tiëger dei Frau:»Ach, küer duoch nit! Glofft dat duoch nit! Borümme sollt iëhrt stiärwen? Unse Hiärrguott, dä wäit dat ganz genau: An diäm Dagg, bo iëhrt daovan iätten daut, dao maket iëhrt groute Ougen, un dann sind iëhrt sou as Guott un wiëttet, wat guët un wat böüse es. Un iëhrt konnt inke Liäwen selwer in dei Hänge niähmen.«

Dao saog dei Frau, bat fûör'n wunnerbäörlecken Boum dat was un dat dei Früchte guët schmaken möchen, un sou nahm sei siëck äinen daovan, leit 'ne siëck guët schmaken un gaffe iëhrem Mann en Stücke daovan af, un hei probäiëre 'ne ouk.

Op äinmaol, dao makenen bei'e groute Ougen, un sei miärkeren, dat se nackenig wäären. Un sei näägeren siëck Blîer van diäm Fîgenboume binäin un makenen siëck jäideräine daorut 'ne Schüörte.

Flauk un Siägen in äint

1 Mose/Gen.3, 8 – 24

Owwer dat dûerte nit lange, dao haoren sei Guott sine Stemme. Hei gongk in diäm Gâren spazäiern, am Aowend, as dat kauhler was.

Un Adam verhorre siëck met siner Frau Eva vüör diäm Häären mirren unger diän Böümen in diäm Gâren.

Owwer Guott reip Adam un sagge tiëger 'ne:»Adam, bo stiäckes du?«

Adam sagge: »Iëck hewwe diëck kuommen 'ehoart, un dao wouë iëck bange un hewwe miëck verhodt, wîlen dat iëck nackenig sin.«

Owwer Guott sagge: »Becke hiät di dat 'esaggt, dat du nackenig büs? Du hiäs duoch nit van diäm Boume 'egiätten, diän iëck di verbuan hewwe ?« Adam sagge: »Dei Frau, dei du mi an'e Sîte 'estallt hiäs, dei hiät mi van diäm Boume 'egafft un mi enne van diän Früchten 'edaon, un dao heww' iëck van probäiert.«

Guott sagge tiëger dei Frau: »Boarümme hiäs du dat 'edaon?«

Dei Frau sagge: »Dei Schlange, dei hiät mi verföuhert, un sou heww' iëck dao van 'egiätten.«

Dao sagge Guott, de Häär, tiöger dei Schlange: »Sou, dat hiäs du 'edaon? Drümm sass du verflauket sin ! Op dinem Buke sass du krupen un Drîte sass du friätten, sou lange, as du liäwen däus. Un Strît und Figgenschopp sall sin tüscher di un diär Frau, tüschen dinen Naokuommen un iëhren Naokuommen. Sei wätt ink op diän Kopp trîen, un iëhrt wett se in dei Hacken bîten!«

Un tiöger dei Frau sagge hei: »Un di well iëck viëll Mechten un Wäihdâge berei'en, wann du in Huoppnunge büs. Met Pînen sass du dine Kinner op de Welt brängen. Du wäss an dinem Manne hangen, owwer hei sall din Häär un Mester sin.«

Un tiöger diän Mann sagge hei: »Heww' iëck di nit verbuan, van diäm Boume te iätten ? Owwer du hiäs op dine Frau 'ehaort un dat duoch 'edaon! Un daorümme sall dat Ackerland füör diëck verflauket sin! Däören un Disseln wett dropp wassen, un wann du daovan liäwen woss, dann maus du harre arwen. Met sûrem Schwäite sass du din Brout iätten, bit dat se diëck wîer taur Äärde bränget, denn ut Äärde büs du 'emaket un tau Stuooff sass du wîer wäen.«

Dao nahm de Mensch Adam sine Frau Eva, wîlen dat sei Mouder van all diäm Lambännigen wäen soll.

Guott owwer makere füör diän Mann un sine Frau Kläi'er ut Fellen. Dann wäis hei dei Menschen ut diäm Gâren Eden. Denn hei dachte bi siëck: Nu es de Mensch jüst sou 'ewouërn as Vî sind! Hei wäit, wat guët un wat schlecht es. Nu maut Vî Oppass gîen, dat hei nit van diäm Liäwensboume iättet. Dat draff nit sin, süss wätt hei äiwig liäwen! Hei sall nu diän Acker besuorgen, bo hei van 'emaket es!«

Un sou jagere Guott dei Menschen ut sinem Gâren. Un im Osten van diäm Garen, dao leit Guott diän Cherubim siëck dial lîen, un hei laggte ouk dat gläunige Schwiärt daohiën. Sei sollt üöwwer diän Wiägg waken, dat kein Mensch nao diäm Liäwensboum gaohn könn.

De Brouër schlött diän Brouër dout

1 Mose/Gen. 4, 1 – 16

Nu kam Adam met siner Frau Eva binäin. Hei schleip met iëhr; sei was gurrer Huoppnunge un brache Kain op de Welt un sagge: »Iëck hewwe en Suohn gebuorn un Guott hiät mi bi'estoahn!« Un et dûere sine Tîd, dao brache sei diän twedden Suohn op de Welt un diän näumere se Abel.

Un Abel wouë Schööper, owwer Kain wouë Bûer.

Äänewann brache Kain dat Beste van diäm, bat buten op diäm Felle woss, Guott taum Opfer. Un Abel makere dat jüst sou: Hei nahm van diäm äiersten Jungkveih, dat verbrannte hei Guott tau Äähren.

Un Guott harre an Abel sinem Opfer viëll Freude, owwer van Kain sinem Opfer, dao woll hei nicks van wiëtten.

Kain stäig dat Blaut tau Koppe, un iëhme leip dei Galle üöwwer, un hei leit diän Kopp hangen.

Dao sagge de Häär tiëger iëhn: »Siëg es, wat es met di? Boarümme büs du sou äösing un löss diän Kopp hangen? Hiäs du wat Gurres im Sinn, dann kanns du frî ut diän Ougen kîken, owwer wann du wat Böüses vüörhiäs, dann kîkes du vüör diëck dial. Iëck well di wat seggen: Dei Sünne lûert as en willet Dîer vüör diner Düör un well di an't Fell. Pass op, dat du Häär üöwwer dei Sünne bliss!«

Dao sagge Kain tiëger sinen Brouër Abel: »Lao' vî enns op dat Land gaohn !« Owwer as sei buten op diäm Lanne wäären, foll Kain üöwwer sinen Brouër Abel hiär un schlaug 'ne dout.

Dao freig 'ne Guott: »Kain, bo es din Brouër Abel?« Kain sagge : »Dat wäit iëck duoch nit! Sall iëck luterwiägg op minen Brouër Oppass gîen?«

Dao sagge Guott: »Wat hiäs du 'edaon? Dinem Brouër sin Blaut stîget van diär Äärde tau mi ropp nao diäm Hiëmmel. Van nu an sass du verflauket sin. Wann du dat Land bestellen woss, dat dinem Brouër sin Blaut van dinen Hängen 'edrunken hiät, sou sall dat keine Frucht brängen. Un du sass op diär Äärde keine Rast un keine Ruhe fingen.«

Dao sagge Kain tiëger Guott: »Mine Sünne un mine Schuld es grötter, as dat iëck dat drîen kann. Süh es, vandage jages du mi van minem Acker wiägg, un vüör dinen Ougen kann iëck miëck nit seihn laoten, näänebo kann iëck miëck verhäuen, kann miëck nit ressen. Un sou küemmet dat: Becke miëck fingen däut, dä schlött miëck dout.«

Dao sagge Guott: »Näi, sou küemmet dat nit. Becker Kain doutschlött, dä sall dat siëwenmaol betahlen, indiäm dat siëwen Menschen ut siner Famillge stiärwen mott.«

Un Guott makere en Täiken an Kain sine Stääne, daomet dat jäideräine wiëtten kann: Kain stäiht unger Guott sinem Schutz.

Un Kain gongk futt, dat Guott 'ne nit mäh seihn kann. Hei buggere siëck ân in diär Giëgend van Nod, dat liätt im Osten van Eden.

Guott maket Rüüestraote

1 Mose/Gen. 6, 5 – 22; 8, 1 – 19

As Guott nu saog, dat dei Menschen op diär Äärde blouß nuoch böuse wäären, dao dää iehme dat läid, dat hei dei Menschen 'emaket harre, wîlen dat hei dao viell Kummer un Hiärteläid van harre. Derhalwer sagge Guott: »Ieck well dei Menschen un alles, wat ieck 'emaket hewwe, ümbrängen, - van diän Menschen ân bit hiën tau diäm Veih un diän Wüörmern un diän Vüegeln unger diäm Hiäwen, denn mi rött dat läi'e, dat ieck sei 'emaket hewwe«.

Blouß an Noah, dao harre Guott sin Plosäier.

Un nu sall van Noah vertellt wäen: Noah was en frommen Mann, an diäm Guott sin Plosäier harre unger all diän Menschen, dei daotemaolen liäweren.

Hei was en ährbaoren Mann un liäwere ganz nao Guorres Gebuott. Dat was im ganzen Lanne bekannt.

Owwer dei Äärde was in Guott sinen Ougen verduorwen un voll van Sünne, Un as nu Guott saog, dat dei Äärde met Kapp un Kû'el verduorwen was, dao sagge Guott tiöger Noah: »Dat es nu siëcker, un iëck goah dao nit mäh van af: Met diäm ganzen Menschentüüge es dat nu an't Enge geraon. Sei sind dao schuld âne, dat dei Äärde van Sünne un Schanne voll es. Derhalwer well iëck dei Äärde van diän Menschen rüstern. Noah, bugge di en Kassen van Dannenholt. Däil 'ne in, Kâmer bi Kâmer, Stall bi Stall, un dann schmäier 'ne van binnen un buten met Piäck ân. Un op düese Ât sass du diän Kassen maken: 150 Meter in de Länge, 25 Meter in de Bredde un 15 Meter in de Höggde. Un en Dâk sass du üöwwer diäm Kassen maken, trecke twäi Büennen in, daomet dat drei Etagen giëtt, un op enner Sîte, dao makes du 'ne Düör. Denn dat sass du wiëtten: Iëck bränge groute Waterflauten üöwwer dei Äärde, denn iëck well all dat, wat iëck 'emaket hewwe, ümbrängen. Alles, wat op diär Äärde liäwet, dat sall ümkuommen. Owwer met di, dao well iëck en Bund maken, un du sass 'ereddiget wäen. Du sass in diän Kassen gaohn, du un dine Süöhne un din Wîf un dei Wîwer van dinen Süöhnen, met di tehoue. Un van allem, wat dao liäwet, van all diän Dîers, dao sass du twäi van met in diän Kassen niähmen, daomet dat se lambännig blitt: Henges un Mouderpiärd, Bullmann un Kauh, Buck un Hippe, un ouk van diän Vüegeln un all diäm Kruptüüg - van all diäm sass du twäi Stücker met di niähmen, dat se met di am Liäwen blitt.

Un du sass di lättwiärk metniähmen, bo du süss van liäwen däus; ouk Fauer füör dei Dîers sou viëll as se nöüdig hett.«

Un Noah däa dat akraot sou, as Guott iëhme dat befuohlen harre.

Nu sagge Guott tiöger Noah: »Sou, un nu gaoh met diner ganzen Famillge dao in diän Kassen rin! Iëck hewwe 'seihn, dat du de ennzigste büs van all diän Menschen, dä frumm 'ebliewwen es un trügge tau mi höllt. Van all diän reinen Dîers, dao niähm siëwen Paar, Henges un Mouderpiärd, Bullmann un Kauh, Hippe un Buck, owwer van diän unreinen Dîers dao niähmes du blouß äin Männken un äin Wîfken. Ouk van diän Vüegeln unger diäm Hiäwen niähm siëwen Paar. Iëck well, dat jäider Schlagg erhollen un dat dao op diär ganzen Äärde Naohkuommen van blitt. Denn dat dûert blouß nuoch siëwen Dage, dao laote iëck dat vättig Dage un vättig Nächte riänen. Alle

Menschen un alle dei Dîers, dei iëck 'emaket hewwe, dei mott dann versûpen.«

Un Noah makere dat akkraot sou, as Guott iëhme dat befuohlen harre. Dao göngen Noah un met iëhme sine Süöhne un sin Wîf un dei Wîwer van sinen Süöhnen in diän Kassen, dat sei siëck vüör diär Waterflaut reddigen konnen.

Van diän reinen Dîers un diän unreinen Dîers, van diän Vüegeln un van all diäm Kruptüüg op diär Äärde kamen ümmer twäi bi twäi tau Noah in diän Kassen rin: Henges un Mouderpiärd, Bullmann un Kauh, Buck un Hippe, jüst sou, as Guott iëhme dat befuohlen harre.

Un as de siëwente Dagg rümme was, dao kam dei groute Waterflaut üöwwer dei Äärde.

An düesem Dage, dao brâken dei Waterpaorten in diäm Hiäwen un dei Springels deipe in diär Äärde sprängen dao rut. An düesem Dage gongk Noah un sine Famillge un all dei Dîers in diän Kassen van Dannenholt, un Guott makere de Düör ächter Noah tau.

Un nu kam dei Waterflaut vättig Dage un vättig Nächte üöwwer dei Äärde. Dat Water stäig högger un högger un buorre diän Kassen houe, dat hei üöwwer diär Äärde schwemmen konn. Antlesste was dat Water sou houe, dat me dei Biärge nit mäh seihn konn: dei Flaut stont fîf Meter üöwwer diän höggsten Hössen.

Un all dei Dîers versöüpen: dei Dîers op diäm Lanne un dei Vüegel unger diäm Hiäwen, un ouk dei Menschen verdrünken.

Sou makere Guott alles dout, wat Aohm harre, Menschen un Veih. Blouß Noah blitt üöwwer, un met iëhme dat, wat bi iëhme in diäm Kassen was.

Un dat Water stäig ümmer nuoch, hunnertunfifftig Dage. Owwer telesst leit Guott Gnade wollen.

Hunnertfifftig Dage stäig dat Water op diär Äärde. Dao dachte Guott an Noah un all dat Veih un dei Dîers, dei met 'me in diäm Kassen wäären, un Guott leit dei Winne üöwwer dei Äärde wäägen, dat dat Water wîer fallen konn. Un dei Springels deipe ungen in diär Äärde, bo dei groute Waterflaut ut ollen Tî'en was, und dei Waterpaorten im Hiäwen wouën tau'escluotten un de Riän haor op.

Dao gongk dat Water terügge - dat dûere hunnertfifftig Dage. Un an diäm siëwentiënnten Dage van diäm siëwenten Mond gongk de Kassen op diäm Biärge Ararat dial.

Owwer dei Wiäters follen widder un widder, bit hiën tau diäm tiënnten Mond, un an diäm äiersten Dage van diäm tiënnten Mond , dao wäären dei Hössen van diän Biärgen wîer te seihn.

Nao sess Wiäcken, dao makere Noah dat Finster uoppen un leit en Rauk fleigen - dä flouğ hiën un hiär, bit dat dei Wiäters verdröüget wäären. Dao wochte Noah nuoch enns siëwen Dage, dao leit hei 'ne Duwe utfleigen, wîlen dat hei seihn woll, of dat Water op diär Äärde widder 'efollen was. Owwer dei Duwe harre keine Stîe 'fungen, bo se siëck dial setten kann, un sou flouğ sei nao diäm Kassen retur. Nu wusste Noah, dat dat Water nuoch op diär ganzen Äärde stont.

Dao holl hei sine Hand rut, pock dei Duwe un nahm se wîer met in diän Kassen rin.

Nu wochte hei nuoch enns siëwen Dage, dao leit hei nuoch enns 'ne Duwe fleigen ut diäm Kassen. Un düese Duwe kam terügge bevüör dat am Griëmmeln was. Un wat harre se in diäm Schnâwel? En frischet Blât vam Uolgeboume. Nu wusste Noah, dat dat Water op diär Äärde nuoch mäh 'efallen was.

Owwer hei wochte nuoch enns siëwen Dage, un dao leit hei nuoch enns widder 'ne Duwe fleigen, un düese kam dann nit widder retur nao iëhme.

Un nu makere Noah van diäm Kassen dat Dâk af un saog, dat dei Äärde wîer ganz dröuge was.

Dao sprach Guott met Noah un sagge : »Noah, nu gaoh dao ut diäm Kassen rut, du un din Wîf, dine Süöhne un diän iëhre Wîwer, iëhrt all tehoupe. Un all dei Dîers, dei bi di sind, Vüegel und Veih un Wüörmer, dei op diär Äärde krupet - all düese sollt met di ut diäm Kassen kuommen un siëck riägen op diär Äärde un fruchtbaor wäären un siëck vermiähren op diär Äärde.«

Sou gongk Noah daorut met sinem Wîwe un sinen Süöhnen un sinen Schwîgerdöchtern.

Un dann käämen dei Dîers: all dei Wüörmer, all dei Vüegels un all dat annere, wat op diär Äärde krupen däut. Sei käämen alle ut diäm Kassen, un jäider Schlagg füör siëck.

Guott maket Frieden met diän Menschen

1 Mose/Gen. 8, 20- 22; 9, 1 – 17

Noah buggere en Altaor füör Guott, diän Häären, nahm van allen reinen Dîers äint un schlachere se as Brandopfer.

De Häär harre Gefallen an diäm Rüeck un sagge tiöger siëck selwer: »Iëck well dei Äärde nit nuoch maol straofen un nit nuoch enns alles Liäwen utruotten, blouß wîl dat dei Menschen sou verduorwen sind. Iëhre Gedanken, iëhr Daun un Drîwen sind nu maol böüse van klein ân. Soulange as die Äärde dao es, sollt folgen im Wessel Utsaot un Arn, Fuorst un Hitte, Suommer un Winter, Dagğ un Nacht. Düese Uornunge sall füör alle Tîd Bestand hewwen.«

Guott gaffe Noah un sinen Süöhnen sinen Siägen un sagge tiöger sei: »Daut ink vermiährn un brett ink ut üöwwer de Äärde!

Alle Dîers sollt ink fröchen! Van nu an drüewet iëhrt Fläisch iätten, nit blouß Kaorn, Obst un Gemäuse. Alle Dîers dau iëck ink as

Iättwiärk bestemmen. Blouß Fläisch, bo nuoch Blaut in'e es, dat es ink verbuan, wîl dat Blaut Liäwenssâpe es. Vüör allem draff Blaut van ink Menschen nit verguotten wäâen. Becke ümmes doutschlött, dä maut iäwensou van Menschenhand stiärwen, wîl dat de Mensch nao minem Bille 'efuormet es.«

Buterdiäm sagge Guott tiöger Noah un sine Süöhne: »Ieck make minen Bund met ink un inken Naokuommen un met all diän Dîers, dei met ink in diäm Kassen wäâren un in Taukumpft hî op de Äärde liäwet. Ieck well dat Liäwen nit nuoch enns utlöschen. De Flaut sall nit nuoch enns üöwwer de Äärde rinbriäcken. Dat luowe ieck ink tau füör alle Tî'en. As Täiken füör dat sette ieck diän Riänbuogen ân diän Hiäwen. Ümmer dann, wann ieck Riänwolken üöwwer diär Äärde binäintrecke un de Buogen in diän Wolken stäiht, well ieck an dat denken, wat ieck ink un allen Dîers tau'eluowet hewwe, un ân diäm äiwigen Bund tüschen mi un allem, wat lebännig hî op de Äärde liäwet.«

Noah un sine Süöhne

1 Mose/Gen. 9, 18 – 28

Dei Süöhne van Noah, dei met iehme ut diäm Kassen göngen, wäâren Sem, Ham un Japhet. Van düesen dreien stammen alle Menschen af. Ham was de Vâer van Kanaan. Noah was en Ackermann. Hei was de äiërste, dä en Wînbjârg ânplantere.

As hei enns van diäm Wîne drunken was, dao lagg hei nackenig in sinem Telte. Dat saog Ham, de Vâer van Kanaan, un vertallte dat sinen Bröüern. Sem un Japhet owwer nähmen 'ne Diëcke üöwwer iehre Schullern, göngen ächterwärts in dat Telt un diëckeren iehren Vâer daomet tau. Iêhr Gesichte höllen se daobî af'ewennet, dat se 'ne nit nackenig säögen.

At Noah ut sinem Rûsch wackerig wouë un miärkere, wat sin Jüngesten 'edaon harre, dao reip hei: »Kanaan sall verflauket sin! Hei maut sinen Bröüern as lesste van allen Knechten deinen!«

Nao diär grouten Flaut liäwere Noah nuoch dreihunnertfifftig Jaohre. At hei sturf, was hei niägenhunnertfifftig Jaohre olt.

Dei Afküemmlinge van Noah

1 Mose/Gen. 10, 1; 11, 10 – 11; 29 – 32

Noah harre drei Sööhne: Sem, Ham un Japhet. Dei Sööhne van düesen käämen op de Welt nao diär grouten Flaut. (...)

As Sem hunnert Jaohre olt was – dat was twäi Jaohre nao diär grouten Flaut – liäwere hei nuoch fîfhunnert Jaohre un bekam Sööhne un Döchter. (Enner van diän viellen Afküemmlingen was) Tharah. Sine Sööhne wäären Abram, Nahor un Haram. Abram bestarre siëck met Sarai; Sarai owwer konn keine Kinger krîen.

Tharah trock met sinem Suohn Abram, sinem Groutkind Lot un siner Schnuor Sarai rut van Ur in Chaldäa in dat Land Kanaan. Sei käämen bit nao Haran un nähmen dao Wuohnunge. Im Haram sturf Tharah im Oller van twäihunnertfifftig Jaohren.

De Touërn te Babel

1 Mose/Gen, 11, 1-9

Alle Menschen harren blouß äine Spraoke un bruchten dei selwen Wäörder.

At se nu im Osten siëck op en Padt maken, fügen se ne Glîke im Lanne Sinear, un dao sätten se siëck faste un nähmen Wuohnunge.

Dao säggen se tiëgeräin: »Allemasch! Lao've Teigel strîken un Backstäiner briänner!«

Op düese Ârt harren se Teigelstaine un Äärdpiäck as Spîs.

Dann säggen se: »Vüöran, Lüü! Lao've ne Stâdt buggen un en Touërn; Denkmaol setten, daomet vî tehoupe blitt un nit üöwwer de ganze Äärde utäin loupet.«

Dao stäig de Häär daoraff un bekäik siëck dei Stâdt un diän Touërn, diän de Menschen 'ebugget harren.

Hei sagge: »Süh es ân! Sei sind äin Volk un hett blouß äine ennzige Spraoke. Owwer dat es äiërs de Anfangk van diäm, wat se vüörhett.

Van nu an kann dat alles indriäppen, wat se siëck vüörniähmet. Drümm lao've dialfüöhern un iëhre Spraoke in en Tuock daun, dat nümme mäh verstott, wat de annere küert!«

Un de Häär dräif se utäin üöwwer de ganze Äärde, un se leiten dao van af, de Stâdt ferrig te buggen.

Drümm hett dei Stâdt Babel, wîlen dat de Häär dei Spraoke van allen Menschen vertuocket un sei van dao üöwwer de ganze Äärde 'driëwwen hett.

Abram (Abraham) treckt nao Kanaan

1 Mose/Gen. 12, 1-9

De Häär sagge tiëger Abram: »Trecke futt ut dinem Lanne un van diner Verwandtschopp un ut dinem Vâerhuse in dat Land, dat iëck di wîsen well. Iëck well di tau em grouten Volke maken, diëck siäggen un dinen Namen grout maken. Ouk für annere salls du en Siägen sin. Iëck well dei siäggen, dei diëck siägnet un dei verflauken, dei diëck verflauket. Un in dinem Namen dao wett alle Geschlechter op de Äärde Siägen krîen.«

Dao trock Abram futt, sou as de Häär iehme befuohlen harre, un met iehme gongk ouk Lot, wat sin Brouërsuohn was.

Abram was daotemaol fîfenziëwenzig Jaohre olt, at hei ut Haran uttrock.

Abram nahm sine Frau Sarai met un Lot, un all dat, wat se an Kräömen hett, un dei Knechte un Miägede, dei se in Haran harren.

Sei wannerten nao Kanaan, un bolle wäären se ouk würtleck dao.

Abram trock düör dat Land bit nao de Orakel-Eike; dat was ne hillige Stê in de Nöchte van Sichem. De Kanaaniter wäären daomals im Lanne dei Häären.

Dao leit siëck de Häär vüör Abram blicken un sagge tiëger 'ne: »Dinen Naokuëmmen well iëck düet Land gien!«

Dao buggere Abram en Altaor an diär Stê, bo de Häär met iehme 'espruocken un iëhne klauk 'emaket harre. Dann trock Abrahm födder nao diäm Süden tau.

Abram in Ägypten

1 Mose/Gen.12, 10-20

Nu käämen owwer leige Tî'en üöwwer dat Land, wîl dat dei Menschen schmachten mochen.

Drümm trock Abram nao Ägypten un woll dao ne tîdlang blîwen.

At se nu nögger an de Gränse van Ägypten käämen, dao sagge Abram tiëger sin Wîf Sarai: »Häör es! Du büs en stäörig Wîf. Iëck sin owwer bange, wann diëck de Ägypters te seihn kritt. Dao denket se bi siëck: >Kîk es ân! Dat es wuohl sin Wîf!< Un se wett miëck doutschlaon, un diëck lott se liäwen. Drümm sass du seggen, dat du mine Süster büs. Dann wett se miëck siëcker liäwen laoten.«

At Abram nu nao Ägypten kam, dao säögen dei Ägypters, bu schön dei Frau was, un dei büöwersten Amtslüü vam Pharao vertallten iehme van diäm Staatswîwe. Dao leit hei se in sinen Palast huollen, un Abram kräig viël Schaope, Ringer un Iäsels, Knechte un Miägede, Iäselsstuten un Kamele. Dat dää de Pharao diär Frau te leiwe.

Duoch de Häär brache schwaore Plaogen üöwwer diän Pharao un sin Hus. Dao leit de Pharao diän Abram raupen un sagge tiëger 'ne: »Boarümme hiäs du mi dat ân'edaon? Boarümme hiäs du mi dat nit vertallt, dat düet Wîf dine Frau es? Boarümme hiäs du 'esaggt, iät wäör dine Süster? Süss härre iëck se duoch nit tau miner Frau 'emaket! Dao hiäs'e se wîer, niähm se un trecke futt!«

Un de Pharao befuohl sinen Lüüen, dat se Abram un sin Wîf met allem, wat se harren, üöwwer de Gränse lei'en mochen.

Abram und Lot

1 Mose/Gen. 13, 1-13

So trock Abram met sinem Wîwe un allem, wat hei harre, ut diäm Ägypterlande rut un naom Süden tau. Abram owwer was en wuohlstahenden Mann met viëll Veih, Silwer und Gold. Hei wannere van enner Lagerstê nao diär anneren, ut diäm Südlanne bit nao Bethel, bit nao de Stê, bo hei am Anfangk sin Telt op'eschlaon un diän Altaor 'ebugget harre, tüschen Bethel un Ai, un dao reip hei diän Häären ân.

Lot owwer, dä met Abram trock, harre ouk Schaope, Ringer un Telte. Owwer dat Land gaffe dat nit hiär un konn bei'e nit erniähren. Derhalwer konnen se nit binäin blîwen. Un sou gaffe dat viëll Strît tüschen diän Häiërn van Abram un Lot.

Dao sagge Abram tiëger Lot: »Häör es! Lao've seihn, dat kein Strît es tüschen dinen un minen Häiërn. Vî sind duoch Bröüers! Kîk es ân! Dao liëtt duoch dat ganze Land vüör di! Lao've utäin gaohn. Wann du linkerhand gäihst, dann gaoh iëck rächterhand. Wann du rächterhand woss, dann gaoh iëck linkerhand.«

gWater was. Dao nahm Lot dat Jordanland un gongk nao Osten, un Abram un Lot göngen in Frieden utäin. Abram bläif in Kanaan, un Lot trock met sinen Telten bit nao Sodom hiëndal.

Wat Guott diäm Abram tau'eluowet hiät

1 Mose/Gen 13, 14-18

Naodiäm dat Lot siëck van Abram 'eschedt harre un futt'etrocken was, sagge de Häär tiëger Abram: »Büör nu enns diän Kopp in de Höchte un kîk van hî nao Norden un Süden, nao Osten un Westen. Düet ganze Land, wat du dao sühst, dat well iëck di un dinen Naokuommen füör alle Tîd gîen. Iëck well diëck un dine Sippe vermiähren as Stuoff op diär Äärde. Blouß dä, becker diän Stuoff op de Äärde tellen kann, kann diëck un dine Naokuommen tellen. Rispel diëck op, trecke düör dat Land nao allen Sîten, dat iëck di daun well.«

Dao trock Abram metsamt sinen Telten widder un satte siëck faste bi diän Eikböümen van Mamre in diär Nöchte van Hebron. Dao buggere hei füör diän Häären nuoch enns en Altaor.

Guott maket en Bund met Abram

1 Mose/aus Gen 15, 1-18

Bolle dropp makere Guott diäm Abram in 'em Vüörbedriëf kunnig un säggge: »Du maus nit bange sin, Abram; iëck holl mine Hand üöwwer diëck as Schutz un Schild un hewwe di viëll tau'edacht.«

Abram owwer sägge: »Min Här und Guott, wat kanns du mi all daun? Iëck hewwe keine Kinger; du hiäs mi jao keine Kinger 'egafft, derhalwer wätt min Groutknecht min lärwe sin.«

Dao sägge de Här: »Nit din Groutknecht wätt din lärwe sin, näi, dinem äigen Fläisch un Blaut wätt din lärwe taufallen.«

Hei lerre 'ne rut un sägge: »Kîk nao diäm Hiäwen dao ropp un telle dei Stääne, wann du dat kanns. Sou viëlle Naokuommen sass du hewwen.«

Abram gloffte dat alles, un de Här riäckere iëhme dat as Geräch-tigkeit ân.

Bîm Griëmmstern foll Abram in en deipen Schlaop, un hei wouë wane bange. Dao sägge Guott tiëger 'ne: »Dat sall di bewiëtten sin: Du un dine Naokuommen wett in ennem Lanne wuohnen, dat 'ne nit häört. Sei mäuten dao as Sklawen deinen, un me wätt se väiërhunnert Jaohre langk unger de Knute hollen. Owwer iëck well met diäm Volk, dat se 'knechet un ut'esuogen hiät, harre in't Gericht gaohn. Owwer wat du un dine Naokuommen sind, dei well iëck met Gawen rîkleck beschenken, un van dao sallt se uttrecken. Du owwer sass in Frieden nao dinen Vîärn häime gaohn, un im hougén Oller wäss du begrawen sin.«

An düesem Dage makere de Här 'nen Bund met Abram: Dinen Naokuommen well iëck düet Land van diär Biëcke an diär Gränse nao Ägypten bit nao diäm grouten Stroume Euftrat gîen.

Hagar un Ismael

1 Mose/aus Gen 16,1-16

Sarai, wat Abram sine Frau was, harre iëhme keine Kinger gebuorn. Sei harren owwer 'ne ägyptische Däiërne, dei herre Hagar.

Sarai sagge tiëger Abram: »Iëck kann keine Kinger krîen. Gaoh nao miner Maged un schlaope met iëhr. Villichts konnt vî op düese Ât en Suohn krîen.« Abram was inverstaohn, un Sarai gaffe diâr Ägypterin Hagar iëhrem Mann taum Wîwe. Dat was tiënn Jaohre dernao, at se siëck in Kanaan dial'elaoten harren. Abram gongk nao Hagar, un sei wouë gurrer Huoppnunge. At se dat miärkere, käik se op Sarai runger. Dao sagge Sarai tiëger Abram: »Dat wat Hagar däut, dat mißfällt mi wane, un dat es nit rächt, un du hiäs Schuld dao âne. Kûm dat se dat miärket, dat se am Ânmaken es, wätt se mucksig un opsiättig. Dat sall Guott in de Rîge brängen.« Abram sagge: »Hî, dat es dine Maged, sei es in diner Hand. Dau met iëhr, wat du woss.«

Dao pock Sarai se sou scharp ân, dat Hagar siëck daovanstuohl un futtleip.

Guott sin Engel owwer fungk se an em Springel in diâr Wäuste sitten - op diâm Wiäge nao Schur un sagge: »Hagar, Maged van Sarai, van bo küemmes du un bo woss'e drân?« Sei dää Beschäid: »Iëck sî miner Herrin futt'eloupen.«

Dao sagge de Engel: »Gaoh retur nao diner Frau un holl Paohl, ouk wann se diëck harre behandelt. Du wäss sou viëlle Naokuommen hewwen, dat me se nit tellen kann. Du driäss en Kind unger dinem Hiärten, und du wäss en Suohn gebiärn, un diân sass du Ismael (dat hett:Guott häört) näumen, wîl dat Guott 'eseihn hiät, dat du viëll 'elîen hiäs. Hei wätt en willen Mann sin un viëll Strît hewwen met jäidem-äinem, besunners met sinen Bröüern. «

Un Hagar brache füör Abram en Suohn op de Welt, un Abram näumere iëhne Ismael. Abram was tau düeser Tîd sessenachzig Jaohre olt.

Dat Täiken vam Bund

1 Mose/aus Gen 17, 1-22

At Abram niägenniägenzig was, dao harre hei 'ne Erlöchtung, un Guott sagge tiëger 'ne: »Iëck sin din Häär un Guott. Gaoh dinen Wiägg vüör mi hiär un blîwe rächtschâpen! Iëck well 'nen Bund stiffen tüschen di un mi un daofüör suorgen, dat du viëlle

Naokuommen hiäs.« Abram bochte siëck dial, un Guott sagge: »Dat es min Bund met di. Du wäss Stammvâer van viëllen Völkern. Drümm sass du ouk van nu ân diëck nit mäh Abram näumen. Din Name sall sin >Abraham<. (Dat bedütt: Vâer van viëllen Lüüen). Küönige wett van di afstammen, un iëck make en Bund tüschen di un dinen Naokuommen. Dä sall füyör äiwige Tî'en Bestand hewwen. Di un dinen Naokuommen bestemme iëck dat Land tau äigen, bo du as Früömmden liäwest, dat ganze Land Kanaan, un iëck well inke Guott sin. Du owwer sass diän Bund hollen. Dat es de Bund tüschen mi un ink: Alle Mannslüü, grout un klein, mott siëck beschnîen laoten!«

Un widder sagge Guott tiëger Abraham: »Dine Frau sass du nit mäh Sarai näumen, sei sall Sara heiten. (Dat bedütt: Herrin) Iëck spriäcke minen Siägen üöwwer sei, un sei sall di ouk 'nen Suohn schenken. Völker un Küönige sollt van iëhr afstammen.«

Dao schmäit siëck Abraham op de Äärde un lâchere. Hei dachte bi siëck: Kann en hunnertjöhriegen grîsen, ollen Kâel, as iëck dat nu sin, nuoch Kinger krîen, un kann Sara met niägenzig nuoch gebiärn?

Dann owwer sagge Abraham tiëger Guott: »Wann blouß Ismael am Liäwen blitt!«

Guott sagge: »Du brüükes nit te twifeln. Dine Frau wätt di 'nen Suohn op de Welt brängen, un du sass 'ne Isaak näumen. Ouk met iëhme well iëck äin Bündnüs maken füyör iëhne un sine Naokuommen füyör alle Tî'en. Wat Ismael ânbedriäppet, sou well iëck di ouk te willen sin. Jao, iëck spenne iëhm minen Siägen un laote 'ne fruchtbaor wääen, op dat hei viëlle Naokuommen hiät. Minen Bund owwer schlute iëck met Isaak, dä wätt im nöggesten Jaohr üm düese Tîd van Sara gebuorn.«

At Guott dat 'esägg't harre, leit hei Abraham retur un fouher op van iëhme.

Guott es te Gast bi Abraham

1 Mose/aus Gen 18, 1-15

Abraham sât vüyör sinem Telte üm de Middaggstîd, as de Hitte am gröttesten was. Dao saog hei diän Häären bi diän Eikböümen van Mamre. Hei käik op un saog drei Mannslüü vüyör siëck staohn. Hei leip 'ne in de Mäute, schmäit siëck dial un reip: »Leiwe Häär, wann iëck Gnade 'fungen hewwe vüyör dinen Ougen, dann gaoh nit an dinem Knechte vüörbî. Mine Frau wätt ink en biëttken Water brängen, dat

iëhrt ink de Fäute waschen un hî unger diâm Boume ressen konnt. Un iëck well ink wat Brout huollen, un daonao konnt iëhrt jao widdergaohn. Derhalwer sind iëhrt duoch bi inkem Knechte vöurbî'ekuommen.«

Sei säggen: »Dau dat, wat du uns dao tau'esaggt hiäs.«

Dao leip Abraham hännig in't Telt nao Sara un reip: »Mak vüöran un niähm drei Schiäppel Miähl! Dau dat kniän un backe Kauken.«

Hei leip widder nao diän Ringern un sochte en schöön tart Kalf ut un gaffe dat diâm Knechte; dä sall dat schlachen un tauberei'en. Dann nahm hei Plunnermiälke un säute Miälke un dat Kalf, dat hei berett harre un satte dat alles vüör dei Gäste hiën.

Indiäm dat sei ääten, sât Abraham daoniäwen un bedeinere se. Sei freigen 'ne: »Bo es dine Frau Sara?«»Dao im Telte«, bescherre hei se.

Dao sagge de Häär:»Üöwwert Jaohr kuomme iëck wîer, dann es dine Frau Mouder 'ewouërn.«

Sara hiät dat alles 'ehaort, at se ächter diâm Telte am Ingangk stont.

Abraham un Sara wäären allt lange olt un in de Jaohre 'kuommen.

Sara gongk dat allt lange nit mäh sou, as dat diän Wîwern gewüöhnleck gäiht. Sara füntere derhalwer stillekes in siëck rin un dachte: »Iëck sin olt un op un dao sall'k nuoch Lussen hewwen un Mouder wäären? Un ouk min Mann ist duoch en ollen, grîsen Käel.«

Dao sagge de Häär tiëger Abraham: »Boarümme füntert Sara un denkt bi siëck: Sall iëck farafftig nuoch Kinger krîen, obzwaorns iëck sou olt un grîs bün? Is villichts fûör diän Häären wat nit müögleck? Üöwwer't Jaohr üm düese Tîd dao kuomme iëck wîer nao di, un dao hiät Sara 'nen Suohn.«

Sara owwer woll dat afstrî'en, dat se 'elacht harre, wîl dat se bange was. Hei owwer sagge: »Un duoch hiäs du 'efüntert!«

Dei Mannslüü stönnen op un göngen widder.

Abraham biddet fûör Sodom

1 Mose/Gen. 18, 16 – 33

Abraham lerre dei Mannslüü en Stück Wiäges, un sei käiken raff op Sodom. De Häär owwer dachte: »Sall iëck dat verschwîgen, wat iëck vüörhewwe? Abraham sall duoch en grout un stark Volk un fûör alle Völker en Siägen wäären. Iëck heww 'ne ut'esocht, dat hei un sin Hus mi fröchen un fûör Rächt un Gerächtigkeit suorgen sollt, daomet dat indriäppet, wat iëck iëhme tau'eluowet hewwe.«

Un de Häär sagge: »Dat es jao nit te glöüwen, wat se dao üöwwer Sodom un Gomorrha vertellt. Dat es 'ne Sünne un 'ne Schanne! Derhalwer well ieck dao runger gaohn un mi dat beseihn, of dat waohr es, wat dei Lüü sou küert.«

Un dei Mannslüü dräägeren siëck rümme un göngen op Sodom tau. Abraham bläif owwer nuoch vüör diäm Häären staohn un sagge: »Woss du met diän Sünnern ouk dei Unschülligen verdiärwen? Villichts sind dao fifftig Gerächte in diär Stâdt. Woss du dei ouk doutschlaon un nit leiwer diän anneren iëhre Sünnen vergiäwen?«

Dao sagge de Häär: »Wann ieck in Sodom fifftig Gerächte finge, dann well ieck Gnade vüör Rächt ergaohn laoten.«

Owwer Abraham leit nit nao, un hei sagge: »Ach Häär, dau mi Verlöfft, dat ieck nuoch wat vüörbringe, ouk wann ieck blouß Stuoß un Asche bün. Villichts sind dao fîfenvättig ouhne Sünne; woss du dann dei ganze Stâdt verdiärwen wiägen fîf Sünnern?«

Guott sagge: »Ieck well dat dann nit daun, wann ieck fîfenvättig finge.«

Owwer Abraham leit nit locker: »Villichts sind dao blouß vättig?«

Guott sagge: »Ieck well dat dann ouk nit daun, üm diär vättig willen.«

Abraham sagge: »Sî mi nit böüse, wann'k nuoch enns küere. Villichts sind blouß diärtig te fingen.«

Guott sagge: »Wann ieck diärtig finge, dann well ieck dat nit daun.«

Abraham owwer sagge nuoch enns: »Ach Häär, ieck hewwe mi rut'enuommen, met di te küern. Villichts kann me blouß twüntig dao fingen.«

Guott sagge: »Ieck well se nit verdiärwen, üm diär twüntig willen.«

Abraham sagge: »Min Guott un Häär, sî mi nit böüse, wann ieck nuoch maol küere. Villichts sind dao blouß tiënn te fingen.«

Guott sagge: »Ieck well se nit verdiärwen, üm diär tiënn willen.«

Dann gongk de Häär sinen Wiägg, un Abraham gongk nao Hus.

Sünne un Schanne in Sodom un Gomorrha

1 Mose/Gen. 19, 1 – 14

Im Aowendgriëmmeln käämen twäi Engel nao Sodom. Lot sât jüst ut vüör de Paorte. At hei se saog, stont hei op, kam 'ne in de Mäute, makere en Deiner un sagge: »Gurren Aowend, mine Häären, resset ink hî im Huse van inkem Knechte un blitt üöwwer Nacht. Hî konnt iëhrt

ouk inke Fäute waschen, un muorne muorgen, dao konnt iehrt jao widdertrecken.«

Sei owwer säggen: »Näi, näi, mak di kein Ümstänne, vî wellt hî buten schlaopen.« Wîl dat Lot owwer bestännig bläif, göngen se am Enge met 'me un käämen in sin Hus. Un hei traktäiere se met Kauken un Wîn, un sei leiten siëck dat ouk guët schmaken.

Bevüör dat se naom Berre göngen, dao harren de Mannslüü van Sodom, jung un olt, alltehoupe siëck rings üm dat Hus op'estallt. Un sei reipen nao Lot un säggen: »Bo sind dei Käels, dei du in din Hus 'ebracht hiäs? Bräng' se nao buten! Vî wellt 'ne bîwuohnen un Spass met 'ne hewwen.«

Dao gongk Lot nao buten vüör de Düör un schlout se ächter siëck tau un sägge: »Ach, leiwe Frönne, iehrt sollt duoch nicks Böüset daun! Seiht, iëck hewwe twäi Döchter, dei hett siëck nuoch nüü met Mannslüüen in'elaoten. Dei well'k ink rutschicken, un iehr konnt met 'ne drîwen, wat ink gefällt. Blouß, wat düese Lüü in minem Huse sind, diän' drüewet iehrt nicks ândaun, wîl dat sei mine Gäste sind.«

Sei owwer kräischen: »Gaoh daodiënnt! Küemmt düese Kael as Früömmen nao hî un spiëllt siëck op as Richter. Na, dann män tau! Dat sall di leiger gaohn as düesen Lüüen!« Un sei göngen tiöger Lot ân un makenen siëck praot, dat se de Düör opbräaken wollen. Owwer dei Gäste van Lot tröcken iehn' tau siëck in dat Hus retur un schlöüten dei Düöre af. Dei Lüü daobuten wäären am bollwiärken, owwer op äinmal wouën se blind, dat se de Düöer nit mäh fingen können.

Dann säggen de Engel tiöger Lot: »Hiäs du hî süss nuoch ümmes im Huse? Dine Süöhne un Döchter un alle, dei nuoch di tauhäört, lei'e se futt van hî. Denn vî hett diän Opdragg, dat vî dei ganze Stâdt verdiärwen sollt.«

Dao gongk Lot nao buten un küerere met sinen Schwîgersüöhnen, dei siëck met sinen Döchtern bestâen wollen, un sägge: »Niähmet inke Schuocken op en Nacken un maket, dat iehrt ut de Stâdt rutküemmt! Boarümme? Wîl dat Guott düese Stâdt verdiärwen un teschannen maken well!«

Owwer sine Dochtermänner glofften dat nit un dächen, dat hei se äuwern woll.

Guott straofet Sodom un Gomorrha

1 Mose/Gen. 19, 15 – 29

As dat Muorgenlecht optrock, dräiwen dei Engel Lot ân, dat hei siëck zauën möche, un sei säggen: »Mak vüöran! Niähm din Wîf un dine bei'en Döchter, op dat du nit met ümküemmes.«

Wîlen dat hei owwer nuoch am Töügern was, nahmen dei Engel Lot, sin Wîf un sine bei'en Döchter bi diär Hand, lerren se rut ut diär Stâdt un leiten se daobuten un säggen: »Reddiget ink, et gäiht üm inke Liäwen! Owwer käiket nit ächter ink, un blitt nit staohn im ganzen Ümkringk! Loupet in dei Biärge!«

Owwer Lot sagge: »Min leiwe Häär! Iëck hewwe Gnade 'funge vüör dinen Ougen, wîl dat iëck am Liäwen blîwen draff, owwer in de Biärge loupn, dat kann iëck nit daun! Dat es te late ! Owwer dao es nuoch en Düörpken duornebî, giëff mi Verlöfft, dat iëck miëck dao verhäuen kann. Sou kann iëck am Liäwen blîwen.«

Guott sagge tiëger 'ne: »Mînswiägen! Dat kleine Duorp, van diäm du 'eküert hiäs, diäm well iëck nicks ândaun.«

Van dao ân näumere siëck dat Duorp 'Zoar'. (Dat hett op plattdüütsch: Dat es män blouß 'ne Kleinigkeit.)

Un iäwen, as dei Sonne opstont, dao kam Lot nao Zoar.

De Häär owwer leit Füüer un Schwiäwel üöwwer Sodom un Gomorrha vam Hiëmmel raffe riänen un ruottere alles ut im Ümkringk un alle Inwüöhners un alles, wat dao op diäm Lanne woss un diggere.

Wat owwer Lot sin Wîf was, dei harre siëck ungerwiäges üm'ekiëken un siëck in en Pîler van Solt verwannelt.

Annerndaggs tüschen Dau un Dagg makere siëck Abraham op en Padt nao diär Stîe, bo de Häär met 'me 'küert hiät, un hei käik runger op Sodom un Gomorrha un op dat ganze Land ringsümme. Dao saog hei diän Rouk opstîgen van diäm Lanne, as wann dao en gewaolligen Schmeltuowen am Ülmen wäör.

Un as Guott dei Stîädte in diär Dâlsenke utradäiërt harre, dao dachte hei an Abraham, un hei lerre Lot daorut van diän Brandstî'en, bo Lot frögger 'ehuset harre.

Lot un sine Döchter

1 Mose/Gen. 19, 30 – 38

Lot owwer trock van Zoar ropp un un nahm Wuohnunge in diän Biärge, wîl dat hei bange was un nit in Zoar blîwen woll.

Hei trock met sinen bei'en Döchtern in 'ne Hüöhle.

Dao sagge dei Öllste tiöger iehre Süster: »Unse Vâer es olt, un dao es süss kein Mann mäh im ganzen Lanne, dä nao uns kuommen künn, bu das Brûk es in in diär häilen wîten Welt. Kuomm es, lao've unsem Vâer Wîn te drinken gîen un uns met iehme tehoue lîen, op dat vî met Hülpe van unsem Vâer unse Sippe erhollen.«

Un so gâffen se in düser Nacht iehrem Vâer Wîn te drinken. Dann gongk dei Öllste daorîn un laggte siëck met iehrem Vâer tehoue, un hei miärkere dat nit.

Am nöggesten Muorgen sagge dei Öllste tiöger dei Junge: »Süh es, iëck hewwe gistern bi minem Vâer 'elaggt. Nu wellt vî iehme ouk vannacht Wîn te drinken gîen. Dann maus du ouk daorin gaohn un diëck tau iehme lîen, op dat vî op düese Ât unse Sippe erhollen.«

Un sou gâffen se iehrem Vâer ouk in düser Nacht Wîn te drinken. Dann stont dei Jüngere op un laggte siëck tau iehme, un hei miärkere ouk düetmaol nicks daovan.

Op düese Ât wouën dei bei'en Döchter van Lot Mouder: dei Öllere brache en Suohn op de Welt; diän näumere se >Moab<. Dat hett op düütsch: >vam Vâer<. Dä is bit op diän hüütigen Dagg de Stammvâer van diän Moabitern.

Un ouk dei Jüngere brache en Suohn op de Welt; diän näumere se >Ben-Ammi<. Dat hett op plattdüütsch: >Suohn van minem Verwandten<. Dä is bit op diän hüütigen Dagg de Stammvâer van diän Ammonitern.

Abraham un Abimelech

1 Mose/Gen. 20, 1-18

Van dao trock Abraham in dat Südland un bläif dao tüschen Kades un Sur. At hei Wuohnunge in Gerar nahm, sagge hei wîer enns van sinem Wîwe Sara, dat se sine Süster wäör.

Abimilech, wat de Kuenig van Gerar was, dä harre dat 'ehaort, un hei leit Sara huollen.

Et naches owwer kam Guott tau Abimilech im Droume un sagge: »Du hiäs verdennt, dat du stiärwest, wîl dat dat Wîf, dat du di 'enuommen hiäs, bestadt es.«

Abimelech harre siëck owwer nuoch nit met Sara in'elaoten, un sou sagge hei: »Häär, es dat din Äänst, dat du Unschüllige ümbrängen

woss? Hiät Abraham nit selwer 'esaggt, dat iät sine Süster es? Un ouk iät hiät 'esaggt: Hei es min Brouër. Ieck hewwe keine Schuld.«

Dao sagge Guott im Droume tiöger Abimelech: »Dat wäit ieck wuohl, dat du unschüllig büs, un ieck selwer hewwe diëck dao van af'ehollen, dat du diëck an mi versünnigest. Drümm hewwe ieck di ouk nit Verlöfft 'egien, dat du diëck met Sara tehoupe liëss. Un nu dau diäm Abraham sin Wîf retur, wîl dat hei en hilligen Mann es, un hei well dann füör diëck bîen, dat du am Liäwen bliss. Däus du dat owwer nit, dann sass du wiëtten, dat du un dine ganze Famillge stiärwen mott.«

Annerndaggs reip Abimelech sin Gesinne tehoupe un vertallte dat alles, wat hei im Droume beliäwet harre, un dei Lüü kräigen groute Ougen van Angen.

Daonao leit Abimelech diän Abraham huollen un sagge tiöger 'ne: »Wat heww'k di 'edaon, dat du sou groute Sünne üöwwer miëck un min Rîk 'ebracht hiäs? Du hiäs wat 'edaon, wat me nit daun draff.«

Dropp sagge Abraham: »Ieck hewwe bi mi 'edacht, dat dei Lüü hî keinen Respäkt vüör Guott hett, un dat se miëck ümbrängen wett wiägen miner Frau. Owwer lao' di dat seggen: iät es farafftig mine Süster, dei Tochter van minem Vâer, owwer nit van miner Mouders iëhre Sîte, un sou droffe ieck se hîraoten. At Guott miëck van tehäime in de Fröömme wannern leit, sagge ieck tiöger iät: Dat maus du mi teleiwe daun: Üöwwerall dao, bo vî hiënküemmt, maus du seggen: Dat es min Brouër.« Dao nahm Abimelech Schaope un Ringer, Knechte un Miägede un schonk se Abraham; un Sara gaffe hei retur. Un Abimelech sagge: Süh diëck üm, min Land stäiht uoppen füör diëck. Du kann dao blîwen, bo di dat gefällt.«

Tiöger Sara owwer sagge hei: »Süh, dao dau'k dinem Brouër dousand Lot Silwer; daomet es dat met diner Äähre wîer in de Rîge 'bracht, un du kanns jäidemäinen in de Ougen kîen.« Un Abraham biärre tau Guott, un Guott makere Abimelech gesund, ouk sin Wîf un sine Miägede, un sei kräigen Kinger. De Härr harre niämleck jâiden Mouderschouten in Abimelech sinem Huse unfruchtbaor maket wiägen Sara, wat Abraham sin Wîf was.

Isaak wätt gebuorn

1 Mose/Gen. 21, 1 – 8

De Häär owwer harre Sara nit vergiätten. Hei dää dat, wat hei iëhr tau'eluowet harre. Sei wouë Mouder un brache farraftig füör Abraham nuoch en Suohn op de Welt, un dat op iëhren ollen Dag.

Dat was üm dei Tîd, dei Guott ân'esaggt harre. Hei näumere diän Jungen, diän Sara iëhme gebuorn harre, Isaak.

At Isaak acht Dage olt was, dao hiät Abraham 'ne beschnî'en, sou as dat Guott befuohlen harre.

Abraham was üm düese Tîd hunnert Jaohre olt. Sara owwer sagge: »Guott hiät dat 'edaon, dat iëck lâchen kann, un jäideräine, dä dat häört, wätt siëck met mi freuen. Bit vandage hiät nümme tau Abraham 'esaggt: Dine Frau Sara hiät en Kind an diär Buorst. Owwer nu, wann hei olt und grîs es, dao heww'k iëhme nuoch en Suohn 'eschonken.«

Isaak woss un diggere. Un at hei be Buorst nit mäh kräig, dao fiere Abraham met sinen Lüüen 'ne groute Bänthe.

Hagar un Ismael wett verdriëwwen

1 Mose/Gen. 21, 9 – 21

Äintîds, dao saog Sara diän Suohn van Hagar vergneugleck lâchen un rümmduellen. Hei was jao ouk en Suohn van Abraham, un sine Mouder stammere ut Ägypten.

Dao sagge Sara tiëger Abraham: »Jage düese Maged un iëhren Suohn fut! Min Suohn Isaak sall nit sin Iärwe däilen mäuten met diäm Suohn van düeser Däierne!«

Dat mißfoll diäm Abraham wane, wîl dat Ismael jao ouk sin Suohn was.

Owwer Guott sagge tiëger Abraham: »Du maus nit pratten, Abraham. Dau dat, wat Sara van di well, denn blouß van Isaak sass du dei Naokuommen hewwen, dei iëck di tau'eluowet hewwe. Owwer ouk diän Suohn van Hager well iëck tau em grouten Volke maken; hei stammet jao ouk van di af.«

Am anneren Muorgen nahm Abraham Brout un 'nen Schlauch met Water, gaffe dat Hagar un laggte iëhme dat Kind op de Schuller, un Abraham schickere sei fut.

Hagar gongk van Beerscheba wägğ un leip bîster in diär Wäuste rümme. As dat Water in diäm Schlauch op was, lagğte iät dat Kind unger 'nen Strûk, un satte siëck en Stäinschmiëtt wît daovan af, wîl dat sei dat nit met ânseihn konnt, dat iêhr Kind op düese Aat stiärwen moche, un dei Tränen leipen iêhr dat Gesichte raff.

Owwer Guott haore dat, bu dat Kind am Wimmern was. Dao reip Guott sin Engel vam Hiëmmel runger: »Baorümme büs du sou ouhne Huoppnunge un sou mautluos? Du sass nit mäh bange sin. Guott hiät dat Klaogen van dinem Jungen 'ehaort: Staoh op un niähm diän Jungen bi diär Hand, denn iëck well sine Naokuommen taum grouten Volke maken!«

Hagar makere de Ougen uoppen, un dao saog se en Pütt. Dao leip se dropp tau un gaffe diäm Kinge te trinken.

Ouk in Taukumpft holl Guott sine Hand üöwwer diän Jungen. At hei ranwoss, wouë hei en Buogenschützen. Hei liäwure in diär Wäuste Paran, un sine Mouder huollere iêhme 'ne Frau ut Ägypten.

Guott stellt Abraham op de Prouwe

1 Mose/Gen 22,1-19

Isaak woss op un wouë grötter. Dao woll Guott diän Abraham op de Prouwe stellen. »Abraham!« reip hei. »Jao, Här«, sagğe Abraham. »Niähm Isaak, dinen ennzigsten Suohn, dä di an't Hiärte 'wassen es, un gaoh met iêhme in dat Land Morija. Dao es en Biärg, diän well iëck di nuoch wîsen. Dao sass du Isaak schlachen un 'ne mi as Brandopfer hiärdaun.«

Annerndagğs stont Abraham im Griëmmeligen op. Hei spillere Holt füör dat Opferfüüer, larre dat op sinen läsel un makere siëck op en Padt nao diäm Biärge, diän Guott iêhme 'näumet harre. Ouk twäi Knechte nahm hei met. Am drürren Dage konn hei diän Biärg van wîtem seihn. Dao sagğe hei tiëger dei Knechte: »Blitt hî met diäm läsel! Iëck well met diäm Jungen dao roppe gaohn un bîen. Vî sind bolle retur.«

Abraham pock sinem Suohn dei Backspellern op diän Rüggen. Hei selwer nahm dei Molle van Îsen met diän gläunigen Kuohlen un dat Mess, un sou göngen dei bei'en stillekes metäin.

Metenns sagğe Isaak: »Vâer!« »Jao, min Jungen?« »Füüer un Holt he'vî, owwer bo es dat Lamm füör dat Opfer?« »Guott well allt

daofüör Suorge hewwen«, sagge Abraham. Un sou göngen se födder un födder. At se uowen op diäm Biärge ân'ekuommen wäären, buggere Abraham 'nen Altaor un stîpelere dei Backspellern op. Dann nahm hei Isaak, däa iëhme Stricke üm Hänge un Fäute un laggte 'ne uowen op diän Altaor, dat hei 'ne schlachen woll. Hei gräip nao diäm Mess, owwer dao reip diäm Häären sin Engel van uowen raff: »Abraham! Abraham!« »Jao, Här, wat woss du van mi?« »Du sass ophäören un diäm Jungen nicks ândaun. Nu es dat klaor, dat du Guott fröches. Du wolls akkraot dinen ennzigen Suohn mi as Opfer brängen.«

At Abraham opkäik, dao saog hei 'nen Schaopesbock. Dä harre siëck met sinen Huornen in diän Strüken verfangen. Abraham gongk nao 'me, nahm dat Dier un schlachere dat anstie van sinem Suohn. Hei näumere dei Stie >Morija<. Dat hett:>Unse Här süht<. Nuoch vandage seggt me: Op diäm Biärge >Gottesgesicht<.

Abraham stäig wîer daoraff nao sinen Knechten, un sei göngen metäin nao Beerscheba. Dao bläif Abraham wuohnen.

Abraham kauft Land für 'ne Grabstätte

1 Mose/Gen 23, 1-20-

At Sara hunnertundsiëwenentwüentig Jaohre olt was, dao sturf iät in Hebron. Dat liëtt im Lanna Kanaan. Abraham trûere üm se un holl dei Douënwake. Dann gonkg hei van iëhrem Stiärweberre nao diän Hethitern un sagge tiëger se: »Iëck sin en Butenlänner un liäwe blouß as Gast bi ink. Verkofft mi en Stücksken Land as Graffstie. Dao well'k mine Frau begrawen.«

Dao säggen dei Hethiter: »Häör es. Vî bewünnert diëck, wîlen dat di Guott Macht un Rîkdum 'egafft hiät. Dau duoch dine Frau bi uns in äint van diän besten Griäwern in de Äärde. Jäideräine van uns wätt dao taustemmen.«

Abraham stont op, bochte siëck dial un sagge: »Wann iëhrt nu daomet inverstaohn sind, dat iëck mine Frau hî bi ink begräwe, dann liëtt duoch füör miëck en guët Wäörtken in bi Efron. Dat es de Suohn van Zohar. Hei sall mi dat Hüöhlfluock Machpela laoten. Dei liëtt dao ächen am Enge van sinem Kampe. Iëck well iëhme dat ouk guët betahlen. Op düese Ât heww'k dann en Famillgengraff hî bi ink.«

Efron owwer was selwer mirren unger diän Hethitern. Hei sagge tiëger Abraham, dat alle dat häören können: »Min leiwen Häären! Luster, wat iëck di seggen well: Iëck dau di dei Hüöhle füör ümmesüss un dat Feld daotau. Hî vüör aller Ougen un Aohren schenke iëck di dat alles, daomet dat du dine Frau begrawen kanns.«

Abraham bochte siëck nuoch enns dial vüör diän Hethitern un sagge tiëger Efron: »Näi, näi, dat sass du nit! Lao miëck füör dat Feld betahlen! Niähm dat Geld, dat iëck dao min Wîf begrawen kann!«

»Wann du dat pattû nit anners woss: dat Stücksken Land is väiërhunnert Lout Silwer wäät. Owwer wat bedütt dat all tüschen uns bei'en! Du kanns dao dine Frau begrawen.«

Abraham gongk dao dropp in un woug dat Silwer af nao diäm Gewichte, wat dao gebrüükleck was.

Sou wouë de Hannel af'emaket, un Abraham kräig dat Feld metsam diäm Hüöhlfluock un allen Böümen dropp.

Dao in diär Hüöhle brache Abraham sine Frau in de Äärde op diäm Felle Machpela - dat es Hebron - im Lanne Kanaan. Un op düese Ât haore dei Koppel und dei Hüöhle Abraham. Hei was nu en rächt-mäötigen Grundbesitzer im Lanne Kanaan.

Abraham sin Knecht seuket 'ne Brut füör Isaak

1 Mose/Gen. 24, 1 – 24

Abraham was nu olt un houg in diän Jaohren, un de Häär hiät 'ne rîk 'emaket un dat sou in'erichet, dat iêhme alles geraon was.

Äines gurren Dages, dao sagge Abraham tiêger sinen ôllestun Knecht, dâ was sin Husverwoller: »Dau dine Hand tûschen mine Bâine un schwîer mi dat tau bi Guott, dat du füör minen Suohn Isaak kein Wecht utseukes, dat hî in diâm Lanne Kanaan liäwet. Du sass in mine Häimet trecken un iêhme dao en Wîf ut miner Verwandtschopp seuken.«

De Knecht owwer sagge daodrop: »Wat sa'k daun, wann dei Frau nit met mi nao hî kuommen well. Sa'k dann dinen Suohn wîer returschicken in dat Land, van bo du ut'etrocken büs?«

»Nâi, blouß nit«, sagge Abraham. »De Häär im Hiëmmel - dâ mi ut minem Häimetlanne rut'eföühert hiät un dâ mit tau'eluowet hiät: Dinen Naokuommen well iëck düet Land gîen; de Häär wätt 'nen Engel vüörutschicken un maken, dat dei Frau di naofolget. Wann se owwer pattû nit metgaohn well, dann büs du nit mäh an dinen Äid 'ebungen. Owwer wat min Suohn es, diän draffs du nü un nümmer dao hiënföühern.«

Dao laggte de Knecht sine Hand tûschen de Bâine van Abraham un luowere iêhme tau, dat alles sou te maken, as Abraham dat 'esaggt harre. Dann makere hei tiënn Kamele praot, nahm düüre Präsente met un trock nao Mesopotamien nao de Stâdt, bo dei Famillge van Abraham sinem Brouër Nahor wuohnere.

At hei dao ân'ekuommen was, ressure hei siëck met sinen Kamelen an diâm Pütt, dâ vüör de Stâdt was. Dat was dei Stunne im Griëmmeligen et aowends, wann dei Fraulüü naom Pütt gott un Water huollt.

»Du min leiwen Guott«, biërre de Knecht. »Lao' mi dat glücken, wat iëck vüörhewwe, un sî minem Häären Abraham gnädig. Bolle wett dei Wechters ut diär Stâdt nao hî ân diän Pütt kuommen un wellt Water huollen. Dann well'k äin Wecht ânküern un seggen: Dau mi dine Kruke, daomet iëck drinke kann', un wann iät dann seggt: Dao niähm dei Kruke un drinke diëck sât un dine Kamele, dei well'k ouk dränken, dann wäit iëck: Dat es dat Wecht, wat du füör dinen Deiner Isaak bestemmet hiäs.«

Kûm dat hei ut'ebiat harre, dao kam en Wecht met 'ner Waterkruke op diär Schuller ânteloupen. Dat was Rebekka, dei Dochter van Betuels un en Groutkind van Milka, wat dat Wîf van Abraham sinem Brouër Nahor was. Rebekka was en stäörig Wecht un nuoch nit bestadt. Iät gongk de Trappe van diäm Pütt raff, makere dei Kruke voll Water, haffte 'ne op de Schuller un stäig wîer roppe. Dao trat iêhme de Knecht in de Mäute un sagge: »Dau mi duoch en Schluck Water ut diner Kruke!«

»Gääne«, sagge dat Wecht, satte dei Kruke op dei Äärde un holl se sou, dat hei drut drinken konn. At hei genauß 'edrunken harre, sagge se: »Iëck well nuoch mäh van diäm Water huollen, daomet dat dine Kamele ouk supen konnt.« Un Rebekka gout dat Water ut diär Kruke in diän Truoß, dann leip se wîer nao diäm Pütt un scheppere sou lange, bit dat alle Kamele genauß harren.

De Knecht stont daoniäwen un sagge nicks un käik diäm Wecht bîm Hantäiërn tau. Hei wochte op en Täiken, dat Guott iêhme dei Reise harre glücken 'elaoten.

At dei Kamele sât 'edrunken harren, dao nahm de Knecht 'nen güllenen Ringk un twäi schwaore güllene Armräipe un sagge tiëger iät: »Becke es din Vâer? Hiät hei villichte Stê bi siëck in sinem Huse, dat vî uns dao üöwwer Nacht ressen konnt?«

»Min Vâer näumet siëck Betuel«, däa se iêhme Beschäid. »Un mine Bessollen sind Milka un Nahor. Stê hett vî genauß un ouk Strouh un Fauër fûor dei Dîers.«

Dao foll de Knecht op de Kneie un biärre: »Ach, du leiwen Guott! Iëck segge di Dank, du Guott van minem Häären Abraham. Du hiäs iêhme dat 'edaon, wat du iêhme verspruocken hiäs, wîlen dat du miëck jüst tau sinen Verwandten 'eleiët hiäs.«

Dei Friggerigge üm Rebekka

1 Mose/Gen. 24, 28 – 53

Meddelerwîle was Rebekka nao häime 'loupen und harre alles vertallt, wat se beliäwet harre. Se harre 'nen Brouër, de herre Laban. At däa diän güllenen Schmuck saog un haore, wat de Knecht tiëger se 'esaggt harre, leip hei daorut nao diäm Pütt. Dao wochte de Knecht nuoch ümmer met sinen Kamelen.

»Kuomm es daorin«, reip Laban. »Du brängest uns diän Siägen van Guott, unsem Häären. Ieck hewwe allt alles praot maken un berei'en laoten, ouk fûör dine Kamele es Stîe genauğ.«

Dao gongk de Knecht van Abraham met 'me. Laban leit dei Kamele afhalftern un Strouh un Fauër fûör dei Dîers huollen. Diäm Gaste un sinen Lüüen brache me Water, dat se siëck de Fäute waschen konnt.

At se iëhme owwer wat te iätten brängen wollen, dao sagge hei: »Ääger dat ieck iätten dau, maut ieck ink seggen, wat min Opdragğ es.«

Laban sagge, dat hei frî van de Liäwer wägğ küern möche, un dropp fongk te Knecht ân te vertellen: »Ieck sin de öllste van Abraham sinen Knechten. Guott, de Häär, hiät minen Häären rîkleck 'esiägned, dat hei houg im Rouhme stäiht. Hei hiät iëhme viëlle Schaope, Hitten un Ringer 'edaon, ouk Silwer un Gold, Knechte un Miägede. Sara, wat sin Wîf was, dat hiät iëhme, obzwaorns iät allt wane olt was, 'nen Suohn gebuorn, un dää is de Iärwe van all diäm Rîkdum. Ieck moche minem Häären schwîern, dat ieck fûör sinen Suohn keine Frau van diäm Lanne Kanaan utseuke. Hei hiät miëck nao hî 'eschicket, daomet dat ieck in diär Famillge van sinem Vâer en Wîf fûör sinen Suohn seuke. Ieck holl iëhme dat Giëgenspiëll, dat dat Wecht villichte nit metgaohn möche, owwer Abraham sagge: 'Ieck hewwe luter 'edaon, wat de Häär bestemmet hiät. Hei wätt sinen Engel met di gaohn laoten, daomet dat dine Reise glücket. Un du wäss fûör minen Suohn en Wîf ut diär Famillge van minem Vâer metbrängen. Wann mine Verwandten di owwer keine Frau fûör minen Suohn daun wellt, dann bûs du nit mäh an dinen Äid 'ebungen.' At ieck nu vandage an diäm Pütt ân'ekuommen was, biärre ieck tau diäm Guott van minem Häären Abraham: 'Lao mi dei Reise glücken, un mak dat sou, as ieck diëck nu bidden dau. Tiëger dat äiërste Wecht, dat nao diäm Pütt kuommt, well'k seggen: 'Dau mi duoch en Schluck ut diner Kruke'. Wann iät daodrop siëtt: 'Gääne, drink män tau!' un wann iät dann ouk nuoch mine Kamele dränket, dann es mi dat bewiëtten: Düet Wecht hiät Guott fûör diän Suohn van minem Häären bestemmet'. Kûm dat ieck düese Waore in minem Hiärten bewiäget harre, dao kam Rebekka met diär Kruke op diär Schuller, stäig de Trappe van diäm Pütt raff un makere se voll. Op mine Bidde gaffe se mi Water und van siëck ut ouk minen Kamelen. Ieck freig se nao iëhrem Vâer, un at ieck diän Namen haore, dää ieck iëhr diän Ringk un dei bei'en Armräipe ân.

Dann foll iëck op mine Knei un sagge diäm Guotte van minem Häären Abraham Dank, wîlen dat hei miëck strackfutt nao diäm Brouër van minem Häären 'eledt harre. Nu kann iëck füör diän Suohn van minem Häären üm dei Tochter friggen, dei in düesem Huse liäwet. Daut mi dat duoch te leiwe un seggt: Sind iëhrt praot un wellt iëhrt minem Häären Trügge un Leiwe wîsen as Verwandte? Wann dat nit inke Willen es, dann maut iëck annersbo seuken.«

Laban un Betuel owwer säggen: »Dat hiät Guott, de Här, sou in'erichet. Vî konnt diäm blouß taustemmen. Hî es Rebekka, niähm dat Wecht met di. Iät sall siëck met diäm Suohn van dinem Häären bestâen, sou as Guott dat bestemmet hiät.«

At de Knecht dat haore, schmäit hei siëck dial und sagge Guott, diäm Häären, Dank. Dann hiät hei Gold- un Silwerschmuck un ouk fîne Kläi'er ut sinem Mantelsacke ut'epacket un dat alles Rebekka 'egafft. Ouk diäm Brouër un diär Mouders van iëhme gaffe hei düüre Geschenke.

Dat Häimkuommen

1 Mose/Gen. 24, 54 – 67

Dann ääten un drünken dei Gäste un göngen naom Berre. Am anderen Muorgen sagge de Knecht van Abraham tiëger diän Brouër un tiëger dei Mouders: »Lott miëck nu returtrecken nao minem Häären!«

Dei bei'en owwer säggen: »Lao dat Wecht nuoch en Wîlken bi uns blîwen, blouß nuoch tiënn Dage. Dann sall se met di trecken.«

Hei owwer sagge: »Iëhrt drüewet miëck nu nit mäh länger ophollen. Guott hiät mine Reise glücken laoten, drümm well'k, sou schnao as dat gäiht, nao minem Häären retur.«

»Vî wellt dat Wecht raupen un iät fraogen«, säggen dei bei'en. Un sei reipen Rebekka un freigen: »Es di dat rächt, dat du fotts met düesem Früömmenden futttreckes?« Rebekka sagge: »Jao, dat well'k daun.«

Un sei leiten iät met diäm Knecht van Abraham un sinen Lüüen reisen. Dei Miälmöühne van Rebekka trock met 'ne. Un sei gäffen Rebekka iëhren Siägen un säggen: »Süster, du sass Mouders van viëllen Dousenden wäen, un dine Naokuommen sollt iëhre Figgende ungerkrîen un dei Stiädte van 'ne inniähmen!«

Rebekka un dei Miägede van iêhr makenen siëck praot füör de Reise, sätten siëck op de Kamele un makenen siëck op en Padt met Abraham sinem Knecht.

Isaak owwer was in de Wäuste 'trocken, in de Nöchte vam Pütt Lahai-Roi. Dat was im Süden van diäm Lanne.

Et was Aowend, as hei op diäm Felle was, dao saog hei op äinmaol Kamele kuommen. Ouk Rebekka harre Isaak 'eseihn. Schnao stäig se van diäm Kamel af un freig diän Knecht van Abraham: »Becke küemmt uns dao in de Mäute?« Un hei sagge: »Dat es min Häär.« Un Rebekka däa en Dauk füör dat Gesichte. De Knecht vertallte Isaak, wat hei beliäwet harre. Isaak lerre Rebekka in dat Telt van siner Mouders Sara. Hei bestarre siëck met Rebekka, un sine Leiwe woss un blorre op. Op düese Ât konn hei siëck tröüsten, dat hei sine Mouders verluorn harre.

Abraham as Lîftüchter met siner twedden Frau

1 Mose/Gen. 25, 1 – 18

Abraham bestarre siëck nuoch äinmaol; dei Frau näumere siëck Ketura. Sei hiät iêhme sess Kinger 'eschonken: Simran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak un Suah.

Joksan was de Vâer van Saba und Dedan, un van Dedan stammeren dei Assuriter, dei Letusiter un Lehummiter ab. Midian sine Süöhne wäären Epha, Ephher, Hannoch, Abida und Eldaa. Sei alle sind dei Naokuommen van Abraham siner Frau Ketura.

Un Abraham gaffe alles, was sin äigen was, an Isaak, un dei Kinger van sinen anneren Wîwern, wat sine Niäwenfrauen wäären, dei hei süss nuoch harre, kräigen ouk en biëttken van sinen Kräömen, owwer hei leit se nuoch tau sinen Liäwenstîen nao Osten trecken, wîl dat se nit met sinem Suohn Isaak tehoupe blîwen sollt.

Abraham was am Enge hunnertfîfenziëwenzig Jaohre olt 'ewouërn. Dann sturf hei houghe in diän Jaohren, olt un sât vam Liäwen, un hei kam wîer binäin met sinen Vüöröllern, dei vüör iêhme 'stuorwen wäären.

Isaak un Ismael, wat sine Süöhne wäären, brächen 'ne in de Äärde in diäm Hüöhllock Machpela op diäm Grund, diän hei van diän Hethitern 'ekofft harre, niäwen siner Frau Sara.

As Abraham dout was, gongk de Siägen van diäm Häären üöwwer op Isaak. Isaak wuohnere in diär Nöchte van diäm Pütt Lahai-Roi.

Ismael, wat de Halfbrouër van Isaak was, de Suohn van Abraham un diär ägyptischen Maged Hagar, wouë hunnertunziëwenendiärtig Jaohre olt. Sine Naokuommen wuohneren in diär Giëgend tüschen Hawile un Sur, dat liëtt im Osten van Ägypten am Karawanenwiägg nao Assur. Van düesen gillet, wat me üöwwer Ismael 'esaggt harre: Hei liäwet 'eschedt van sinen Bröüern un harre Strît met 'ne.

Rebekka kritt Twillinge

1 Mose/Gen. 25, 19 – 26

Hî fängt dei Geschichte van Isaak ân, wat de Suohn van Abraham es. At Isaak vättig Jaohre olt was, bestarre hei siëck met Rebekka. Dat was de Tochter van diäm Syrsers Bethuel un de Süster van Laban. Düese Famillge wuohnere im büöweren Mesopotamien. Rebekka owwer kann keine Kinger krîen. Derhalwer biärre Isaak, dat Guott dat ännern möche, un Guott dää dat dann ouk. Rebekka draug twäi Kinger unger iëhrem Hiärten. Owwer dei Twillinge storren siëck im Mouderslîwe, un Rebekka sagge: »Boarümme es mi dat sou schrao?« Un sei freig diän Häären, un dää bescherre se sou: »Du driäss twäi Völker in dinem Lîwe, un twäi Stämme wett van di utgaohn. De äine wätt diän anneren dialböügen un de Büöwerhand krîen, un de Öllere maut diäm Jüngerem deinen.« At nu de Tîd kam, bo iät kraomen soll, dao brache Rebekka faraffetig Twillinge op de Welt. De äieste harre am ganzen Lîwe roue Häörkes, un me näumere 'ne Esau. De twedde holl siëck an diär Fäaste van sinem Brouër faste, un düesen näumere me Jakob. Isaak was sesstig Jaohre olt, as hei Vâer wouë.

Esau verkofft sin Iärwdäil füör en Teller Liëppelbrî

1 Mose/Gen. 25, 27 – 35

Dei Kinger wössen op un diggeren. Esau was en Jäger. Mäisttîd strîpere hei in diär Steppe rümme. Jakob was ein Häiër. Hei bläif bi diän Telten. Issaak sin Lîfgericht was Wildbraon; derhalwer trock hei diän Esau vüör. Jakob owwer was de Junge van Rebekka. Äinmaol was Jakob am Kuocken, dao kam Esau ganz labäit un meue van diär Jagd nao häime. »Dau mi schnao wat van diär rou'en Zoppe dao«, reip Esau. »Iëck sin wane bät un meue.« Jakob owwer sagge:

»Dat kriss du äiërs dann, wann du mi stantepee din Iärwdäil verkoffs.«
 »Iëck sin am Verschmache«, reip dao Esau. »Wat heww'k dao Nütte van minem Iärwdäil!« »Dat maus du mi tauluowen«, sagge Jakob. Un Esau luowere iëhme dat tau un verkoffte sou sin Iärwdäil an sinen Brouër. Jakob owwer gaffe iëhme van diäm Liëppelbrî un Brout daotau. Esau ât dat alles, stont op un gongk futt. Sin Iärwdäil was iëhme endaun un lîkeviëll.

Isaak un Rebekka in Gerar

1 Mose/Gen. 26, 1 – 11

Wîer enns was dat Iätten un dat Fauër knapp, grâe sou as dat ouk was, as Abraham nuoch liäwere. Derhalwer makere siëck Isaak op en Padt nao Gerar. Dao wuohnere Abimelech; dä was de Kûönig van diän Philistern. Guott harre Isaak niämleck im Droume 'esaggt: Trecke nit nao Ägypten! Blîwe hî im Lanne as en Fröömde. Dann well'k di bîstaohn un di minen Siägen daun. Dat ganze häile Land well iëck di un dinen Naokuommen te äigen gien, wîlen dat iëck dat dinem Vâer Abraham tau'eluowet hewwe. Un dine Naokuommen sollt sou viëlle wäen as de Stäane am Hiäwen stott, un iëck schenke 'ne dat Land. Dat alles dau iëck, wîl dat Abraham min trüggen Deiner was un hei mi fröchet un op mi 'haort hiät.

Un sou bläif Isaak in Gerar. As dei Mannslüü dao sine Frau Rebekka säogen, freigen se 'ne: »Becke es dat, dei du dao met'ebracht hiäs?« Isaak owwer was bange un sagge nit de Waohrheit. Hei dachte, dat se 'ne wiägen Rebekka doutschlaon können, wîlen dat iät sou schmuck un stäörig was. Derhalwer sagge hei: »Dat es mine Süster.«

As hei nu allt 'ne tîdlangk in Gera wuohnere, dao käik de Kûönig äintîds ut em Finster un saog, dat Isaak un Rebekka am Schmusen wäen. Dao reip hei sei tau siëck un sagge: »Dat Wecht es jao gar nit dine Süster, iät es jao dine Frau! Baorümme hiäs du sou 'eluogen?« »Iëck was bange, dat dine Lüü miëck doutschlaon können«, sagge Isaak. Abimelech owwer küerere daotiëgen: »Dao hiäs du uns owwer in de Bredullje brängen 'ekonnt! Magglichte, dat enner van minen Lüüen met diner Frau 'eschlaopen härre, un dao härren vî uns jao Schuld op'eladt un di Schanne ân'edaon.« Drümm befuohl de Kûönig sinen Lüüen: »Becke düesen Manne un sine Frau ânpacket, dä sall stiärwen!«

Jakob bedreiget sinen Vâer

1 Mose/Gen. 27, 1 – 45

Isaak was nu olt 'ewouërn, dat Gesühne leit nao, un hei konn nit mäh sou richtig seihn.

Dao reip hei sinen ölleren Suohn Esau tau siëck un sagge: »Iëck sî nu olt un wäit nit, bu lange iëck dat nuoch make, bit dat de Dout nao mi grîpet. Niähm dine Jaggdgeräinen, Pîl un Buogen, gaoh mi en Stück Wild scheiten un kuocke mi 'ne leckere Maohltîd, sou as iëck dat gääne hewwe. Dat sall mi Kraft brängen, daomet dat iëck di minen Siägen gîen kann, bevüör dat iëck stiärwe.«

Dat alles harre Rebekka 'ehaort. At nu Esau op de Jaggd 'egaohn was, sagge se tiëger Jakob: »Häör es, min Jungen. Iëck hewwe 'haort, dat din Vâer tiëger dinen Brouër 'esaggt hiät: Scheite en Stück Wild un berei'e füör miëck 'ne leckere Maohltîd. Iëck well mi Kraft âniätten un di minen Siägen gîen, bevüör dat iëck stiärwe. Drümm luster mi tau, min Jungen, un dau dat, wat iëck di nu siëge: Gaoh un huolle mi twäi Hittenlämmkes. Iëck well se sou kuocken, as dat din Vâer magg. Dann brängs du dei leckere Mahlîd nao iëhme, dat hei siëck dran lâwet un di dann sinen Siägen giëtt.«

Owwer Jakob gaffe Wîerwaore un sagge: »Dat gäiht nit. Esau es en Ruhbast un hiät am ganzen Balge Haore, un mine Hut es glatt. Wann de Vâer mi tasset, dann kritt hei met, dat iëck ne bedreigen well, un anstîe van siägnen daut hei mi verflauken.«

Rebekka owwer betiähmere 'ne: »Düese Flauk sall dann op miëck fallen. Dau, wat iëck 'esaggt hewwe, un bräng' mi dei Böckskes!«

Jakob gongk op de Weië un brache dei Dîerkes nao siner Mouders, un düese kuockere 'ne leckere Maohltîd, sou as dat Isaak am leiwsten harre. Dann huollere se dat Sunndagsgewand van iëhrem Öllsten, dat se bi siëck im Schâpe harre, un trock dat diäm Jakob âne. Dei ruhen Felle van diän Böckskes trock se iëhme üöwwer de Hänge as Hanschen, un ouk üm diän Nacken bungk se wat van diäm ruhbastigen Tüüg. Dann gaffe se iëhme diän Braon un wat Brout daotau, wat se frisch 'ebacken harre.

Jakob gongk nao sinem Vâer un bout iëhme de Dagestîd. »Becke van minen Süöhnen es dat?« freig hei. »Esau, din Öllesten«, sagge Jakob. »Iëck hewwe dat 'edaon, was du di 'wünschet hiäs. Sett' di tau mi an en Disch un iätt' van minem Wild, un dann dau mi dinen Siägen.«

»Dat es owwer schnao 'egaohn, dat du en Stück Wild scheiten konns, min Suohn«, sagge Isaak, un Jakob sagge dropp: »Jao, dat magg wuohl sin, owwer de Häär, din Guott hiät dat so in'erichtet, dat mi sou'n Dîerken in de Mäute 'kuommen es.« »Kuomm en biëttken nögger, min Jungen«, sagge Isaak. »Iëck maut diëck betassen, dat du ouk farrafteg min Suohn Esau büs.« Dao trat Jakob en biëttken nögger ân sinen Vâer ran, un düese befäuhlere 'ne un sagge: »Diär Stemme nao es dat Jakob, owwer de Hänge, dat sind Esau sine«. Owwer nuoch enns freig hei; »Büs du ouk farraftig min Suohn Esau?« Un Jakob sagge: »Jao, dat sin iëck.« »Dann dau mi dat Iätten«, sagge Isaak. »Iëck well van dinem Wild wat iätten un di dann minen Siägen gien.« Sou gaffe Josef iëhme dat un ouk Wîn te drinken, un sin Vâer ât un drunk daovan. Dann sagge Isaak: »Sou, min Jungen, kuëmm es nao hî un giëff mi en Kuss.« Josef kam nögger un gaffe sinem Vâer en Kuss. Dao rouk Isaak ân sine Kläi'er un gaffe iëhme sinen Siägen un sagge: »Min Suohn, du hiäs en Rüeck ân di as en Feld rüuket, dat de Häär met Riän 'esiägnent hiät. Guott sall di diän Dau vam Hiäwen fallen laoten un dine Feller fruchtbaor maken, dat se Kaorn un Wîn rîkleck driäget. Völker sollt siëck vüör di böügen, un Völker sollt dine Deiners sin. Du sass de Büöwerste van dinen Bröüern sin; dei sollt di fröchen. Becke diëck verflauket, dä sall verflauket sin, becke diëck siägnent, dä sall ouk 'esiägnent sin.« Sou gaffe Isaak sinem Suohne Jakob diän Siägen.

Kûm dat Jakob futt was, dao kam Esau van diär Jaggd retur. Ouk hei makere 'ne leckere Maohltîd praot, brache dat nao sinem Vâer un sagge: »Nu Vâer, rispel diëck op, iätt wat van minem Wild un giëff mi dinen Siägen.« »Becke büs du dann?« freig Isaak. »Iëck sin Esau, din Öllsten«, bescherre hei 'ne. Isaak fongk ân met Biëwwern un sagge: »Bekke was dat dann, dä iäwen futt'egaohn es, bevüör dat du käämes? Ouk düese hiät en Wild 'eschuotten un dat nao mi 'ebracht. Nu heww'k allt dao wat van 'egiätten, bevüör dat du käämes un hewwe 'me minen Siägen 'egafft. Un dao kann'k nu nicks mäh drân maken.«

As Esau dat haore, dao bölkere hei harre op un sagge tiëger sinen Vâer: »Giëff mi duoch ouk dinen Siägen.« Hei owwer sagge: »Din Brouër es 'ekuommen met Ächterlist un hiät di diän Siägen af'estuohlen.« Dao sagge Esau: »Hei hiät miëck nu taum twedden Maole bedruogen. Min Iärwdäil hiät hei mi af'eluchset, un nu stiäht hei mi ouk nuoch diän Siägen. Hiäs du nit nuoch en Siägen füör miëck

üöwwerig?« Isaak owwer sagge daodrop: »Häör es, ieck hewwe 'ne as Häären üöwwer diëck 'estallt un alle sine Bröüers tau sinen Knechten 'emaket. Kaorn un Wîn heww'k iehme 'daon. Wat kann'k denn dao nuoch füör diëck daun, min Junge?« Dao sagge Esau tiëger sinen Vâer: »Hiäs du denn män blouß düesen äinen Siägen? Ach, du min leiwen Vâer, dau miëck duoch ouk siägnen!« Un Esau krîschere harre op. Dao bescherre 'ne sin Vâer Isaak un sagge: »Du sass dao liäwen, bo dat Land nit fett es un wît af daovan, bo kein Dau vam Hiäwen fällt. Van dinem Schwiärt maus du liäwen, un dinem Brouër sass du deinen. Owwer dat kann geraon: wann du drümm bedaon büs, dann kanns du dat Joch van dinem Nacken rîten.«

Esau gereit in de Bousheit üöwwer düesen Siägen un was voll van Vernîn op Jakob. Un hei küerere bi siëck selwer: »Dat dûert nit mäh lange, dao mott vî trûern üm Isaak, un dann well'k minen Brouër Jakob doutschlaon.«

Rebekka harre dat met'ekrîen, wat iêhr Öllsten vüörharre. Derhalwer leit se iêhren jüngsten Suohn Jakob raupen un sagge tiëger 'ne: »Häör es, din Brouër Esau well di dat returtahlen, wat du iehme âne'edaon hiäs, un diëck doutschlaon. Make diëck op en Padt un loupe futt nao minem Brouër Laban in Haran. Dao maus du en Wîlken blîwen, bit dat din Brouër nit mäh sou äösîg un dull es. Wann hei dann wîer bi Sinnen es un hei dat vergiätten hiät, wat du iehme ân'edaon hiäs, dann well'k nao di schicken un diëck returhuollen laoten. Boarümme sall'k ink bei'e an äinem Dagg verleisen?«

Jakob trecket nao Syrien

1 Mose/Gen, 27, 46; 28, 1 – 9

Un Rebekka sagge: »Iëck bün dat nu läid met düesen Hethiterdäiërns. Wann Jakob siëck bestadt met ennem van düesen Wechtern, dann well'k nit mäh liäwen!«

Dao reip Isaak diän Jakob tau siëck, gaffe iehme sinen Siägen un sagge: »Du sass di kein Wîf niähen van düesen kanaatischen Fluockstern! Gaoh nao Mesopotamien! Dao liäwet dei Famillge van dinem Bessvâer Bethuel, wat diner Mouders iêhr Vâer es. Huoll di dao en Wecht van Laban sinen Döchtern, wat de Brouër van diner Mouders es. Guott, de Häär, dä alle Macht hiät, wätt di sinen Siägen gîen un di viëlle Kinger und Kingeskinger schenken, un van di wett ganze Völkerschaften utgaohn. Op diëck un dine Afkömmlinge wätt de

Siägen üöwwergaohn, diän Abraham 'ekrîen hiät. Dat Land, bo du as Frömmen 'eliäwet hiäs, dat wätt di häören, wîl dat Guott dat diäm Abraham tau'eluowet hiät.«

Sou küerere Isaak met sinem Suohn, un Jakob trock in't büöwere Mesopotamien nao Laban, wat de Suohn van Bethuel un de Brouëer van siner Mouder Rebekka was.

Dat alles harre Esau met'ekrîen. Iêhme gongk en Lecht op, dat sin Vâer dei Frauen un Wechters in Kanaan nit moche. Un derhalwer gongk hei nao Ismael un bestrarre siëck met diäm siner Tochter Mahalat, wat dat Groutkind van Abraham was, un nahm se as Niäwenfrau bi siëck op.

Jakob süht diän Hiëmmel uoppen staohn

1 Mose/Gen. 28, 10 – 22

Sou makere siëck Jakob op en Padt un trock van Beerseba nao Haran. Bîm Griëmmstern kam hei an dei hillige Stîe van Bethel, un hei bläif dao üöwwer Nacht. Hei laggte diän Kopp op äinen van diän Stäinern, dei dao rümmeläggen. Wîlen dat hei schleip, dao saog hei im Droume 'ne bräi'e Trappe, dei râkere van diär Äärde bit ropp nao diäm Hiëmmel. Engel stäigen dao raffe, un annere sträigen wîer roppe. De Häär selwer stont dao op diär Trappe un sagge tiëger Jakob: »Iëck sin de Häär, de Guott van dinen Vüöröllern Abraham un Isaak. Dat Land, op diäm du dao liëss, dat well iëck di un dinen Naokuommen schenken. Un dine Naokuommen wett sou viëlle sin as de Stuoff van de Äärde un siëck utspräien nao allen Hiëmmelssîten, un in dinem Namen wett siëck alle Menschen Glück un Siägen wünschen. Iëck well di bîstaohn un well diëck behäuen alltîd, bo du ouk hiëntreckes, un iëck well diëck in düet Land returbrängen. Iëck well de Hand üöwwer di hollen un all dat maken, was iëck di tau'eluowet hewwe.«

Dao wouë Isaak wackerig un reip: »De Häär es hî an düese Stîe 'ewiän, un mi was dat nit bewiëtten.« Un de Anges stäig in iêhme ropp. »Wat es dat hî ne grüggelige Stîe!« reip hei. »Hî wuohnt Guott, un hî es de Hiëmmelspaorte.«

Lange vüör Dau un Dagg stont Jakob op un stallte diän Stäin, bo hei sinen Kopp dropp'elaggt harre, as Denkmaol op un gout Uolge dropp. Un hei näumere dei Stîe >Bethel<. (Dat hett op düütsch:

Gotteshaus). Frögger owwer herre düese Stê >Lus<. Dann schwuorre Jakob bi Guott: »Wann de Häär mi bîstâiht un de Hand üöwwer mi höllt op miner Reise, dei iëck vüörhewwe, wann hei mi Brout te iätten giëtt un Kläi'er ântetrecken un hei mi häile returbränget nao häime, dann sall hei min Guott sin. Hî an düese Stê, bo iëck diän Stäin as Denkmaol op'estallt hewwe, sall me en Gotteshus buggen. Van all diäm, wat hei mi schenkt un wat mi häört, sall hei diän tiënnten Däil hewwen.«

Jakob küemmt nao Laban

1 Mose/Gen. 29, 1 – 14

Jakob makere siëck op en Padt un wannere nao Osten, bo dat Häime van siner Mouders was. Hei käik in de Rünne un saog dao en Pütt. Hî harren siëck Häiern dial'elaggt, wîl dat se dat Veih dränken un siëck ressen wollen. Ne Drifft van Schaopen un Hitten wäären dao, owwer de groute, schwaore Stäin lagg nuoch üöwwer diäm Püttluocke. Me harre de Gewuohnheit un wochte, bit dat alle Tröpfe binäin wäären. Äiers dann wälteren alle Häiern tesâmen diän Stäin van diäm Luocke, un me leit de Dîers supen. Dann schöüwen de Häiern diän Stäin wîer op dat Püttluock.

»Bo sind iëhrt van wägg?« freig Jakob dei Häiern. »Vî sind in Haran tehus«, bescherren se 'ne. »Häört es, kennt iëhrt Laban, wat de Suohn van Nahor es?« »Jao siëcker kennt vî diän«, säggen se. »Bu gäiht iëhme dat? Es hei guët terächte?« freig Jakob. »Jao, hei es guët terächte«, säggen se. »Owwer süh es, dao küemmt sine Tochter Rahel met diän Schaopen anteloupen.« »Boarümme wachet iëhrt hî sou lange?« freig Jakob. »De Sunne stâiht houg am Hiäwen un et es lichten Dag; et es duoch nuoch nit Tîd, dat me de Dîers tehoue drîwet. Lott se supen un drîwet se dann wîer op de Wei'e!«

Dei Häirn owwer säggen: »Teäiers mott ouk dei anneren Häiern met iëhren Dîers dao sin. De Stäin es viëll te schwaor fûör uns alläine. Vî daut dat luter tehoue, un dann lott vî dei Dîers supen.«

Intüschen was Rahel met iëhren Schaopen ran'ekuommen; Laban harre se as Häiernwecht in'esatt.

»De Vâer van düesem Wecht es de Brouër van miner Mouders, un düet sind sine Schaope!« dachte Jakob bi siëck. Hei gongk nao diäm Pütte, wältere ganz alläine diän Stäin op de Sîte un leit dat Veih van Laban supen. Dann gaffe hei Rahel 'nen Kuss. Hei was sou op'eriäget, dat

iëhme dat Water in diän Ougen stont. Hei sagge, dat hei en Suohn van Rebekka was un dat se Verwandte wäären, un sei leip nao iëhrem Vâer un vertallte iëhme dat alles. »De Suohn van miner Süster!« reip Laban, un hei leip Jakob in de Mäute. Hei nahm 'ne in en Arm, gaffe iëhme 'nen Kuss un lerre 'ne in sin Hus. Jakob vertallte iëhme alles, wat hei beliäwet harre un boarümme hei nao hî 'kuommen was. Dao sagge Laban tiöger 'ne: »Häör es, min Jungen, du büs farraftiğ sou as min äigen Fläisch un Blaut.«

Jakob maut twäimaol üm Rahel deinen

1 Mose/Gen. 29, 15 – 19

Jakob was nu allt väiër Wiäcken im Hus van sinem Ööhmen un dää iëhme Ântast bi diär Arwet. Äines gurren Dages sagge Laban tiöger 'ne: »Du büss zwaorns en Verwandten van mi, owwer derhalwer sass du nit füör ümmesüss bi mi arwen. Segg mi frîrut: Wat woss du hewwen as Louhn?« Laban harre owwer twäi Döchter: dei öllere näumere siëck Lea, dei jüngere herre Rahel. Lea was nit schön ânteseihn; sei harre keinen Glanz in diän Ougen, Rahel owwer was üöwwer alle Maote schmuck un drîste. Jakob harre siëck in dei Jüngere verkiëken, un sou sagge hei: »Iëck well siëwen Jaohre langk din Knecht sin; dann sass du mi Rahel gîen.« »Es guët«, sagge Laban. Dat es biätter, dat du se kriss, as wann iëck se 'nem früömmden Käel daun möche. Drümm kanns du bi mi blîwen.«

Jakob wätt ächergaohn

1 Mose/Gen. 29, 20 – 28

Op düese Ât deinere Jakob sinem Ööhmen Laban siëwen Jaohre, un de Tîd wouë iëhme nit te langk, wîlen dat hei Rahel leif harre. As de Tîd üm was, sagge hei tiöger Laban: »De Tîd es af'eloupen. Dau mi nu Rahel as mine Frau, sou as vî dat af'eküert hett. Iëck well nu Hochtîd maken.« Laban holl bi allen Naoberslüün ân, dat se tau diär Hochtîd kuommen möchen, un et gaffe 'ne groute Bänte. Owwer et aowens lerre hei Lea un nit Rahel in dei Brutkâmer; Jakob miärkere dat nit, un hei schleip met Lea. Am anneren Muorgen saog Jakob, dat dao Lea niäwen iëhme lagğ un hei kräiğ Laban te packen: »Häör es, du ollen Schnobbetriëckel, wat hiäs du mi dao ân'edaon! Iëck hewwe di üm Rahel un nit wiägen Lea 'deint! Boarümme hiäs du miëck sou drümm'elett?« »Bi uns es dat nit Brûk«, bescherre 'ne Laban, »dat

siëck dei Jüngere frögger as dei Öllere bestadt. Lao've düese Hochtîdswiäcke met Lea fiern, dann well'k di ouk nuoch mine annere Tochter daun. Owwer du maus mi dann nuoch enns siëwen Jaohre deinen.« Jakob leit siëck dao dropp in. As dei Festeriggen vüörbî wäären, gaffe Laban iëhme ouk Rahel as Frau; sine Maged Bilha gongk met Rahel. Jakob schleip nu ouk met Rahel, owwer hei mochte se mäh as Lea. Hei bläif nuoch äinmal siëwen Jaohre bi Laban.

Lea schenkt diäm Jakob Süöhne

1 Mose/Gen. 29, 31 – 35

As de Häär saog, dat Jakob Rahel vüörtrock un Lea retursatte, schonk hei iëhr Kinger, owwer Rahel bläif unfruchtbaor.

Lea brache iëhren äiersten Suohn op de Welt un sagge: »De Häär hiät 'eseihn, dat iëck dial'eschlaon un biärwe was, un nu wätt min Mann miëck müegen.« Derhalwer näumere se dat Kind >Ruben<. Daonao was se all wîer gurrer Huoppnunge un gebär iëhren twedden Suohn. Sei sagge: »De Häär hiät mi ouk düesen 'egafft, wîl dat hei 'ehaort hiät, dat min Mann miëck retur'esatt hiät.« Sei näumere 'ne >Simeon<. Un wîer was se am Ânmaken un brache en Jungen op de Welt. »Nu heww'k minem Manne drei Süöhne 'eschonken«, sagge Lea. »Nu wätt hei villichte duoch an mi hangen.« Derhalwer näumere se 'ne >Levi<. At se am Enge iëhren vâiersten Suohn gebuorn harre, sagge sei: »Nu well'k diäm Häären Dank seggen«, un näumere 'ne >Juda<.

Dann bekâm sei lange Tîd keine Kinger mäh.

Dei Süöhne van diän bei'en Miägeden

1 Mose/Gen. 30, 1 – 13

At Rahel saog, dat Lea Kinger kräig un sei nit, dao wouë se schiälsöchtig un sagge tiëger Jakob: »Dau diëck bemäuen, dat iëck Kinger krêe, süss well'k nit mäh länger liäwen.«

Jakob gereit in de Bousheit un sagge: »Häör es, wat kann iëck daofüör? Iëck sin duoch nit Guott, dä di keine Kinger krêen lött!«

Dao sagge Rahel: »Iëck schicke di mine Däierne Bilha. Schlaope met iëhr, dat se anstîe van mi en Kind kritt. Wann sei dat op minem Schouten op de Welt bränget, dann es dat sou, as wann iëck dat Kind gebuorn härre.«

Jakob dää, was Rahel 'esaggt harre, un Bilha was gurrer Huoppnunge un brache 'nen Suohn op de Welt.

Rahel sagge: »Iëck hewwe min Geriäck 'ekrîen. Guott hiät op mine Bidden 'ehaort un mi en Suohn 'eschonken.« Un derhalwer näumere sei diän Jungen >Dan<. Kuorte Tîd dropp was Bilha wîer am Ânmaken un kräig nuoch en Suohn. Rahel sagge: »Iëck was in Wettstrît met miner Süster un iëck hewwe 'wunnen.« Un se näumere 'ne >Naphthali<.

At Lea saog, dat se keine Kinger mäh kräig, gaffe se Jakob iëhre Maged Silpa as Frau. Ouk Silwa brache füör Jakob 'nen Suohn op de Welt. »Hei es en Glücksbränger«, sagge Lea un näumere 'ne >Gad<. Dropp hiät se wîer op'enuommen un se kräig nuoch en twedden Suohn. »Iëck sin glückleck«, sagge Lea. »Alle Wîwer wett nîdsch sin«. Drümm näumere se 'ne >Asser<.

Ouk Töüwerigge helpet nicks

1 Mose/Gen. 30, 14 – 24

Ruben, de öllste Suohn van Jakob un Lea, gongk enns üöwwer Land, Dat was in de Tîd, as de Weite in'edaon wouë. Dao fungk hei Alraunfrüchte, ouk >Leiwesäppel< 'enäumet.

»Dau mi duoch en paor van düesen Wunneräppeln, becke din Suohn 'efungen hiät«, bat Rahel. Owwer Lea sagge: »Es di dat nuoch nit genau, dat du mi minen Mann af'estuohlen hiäs? Maus du nu ouk nuoch dei Wunneräppel van minem Suohn hewwen?«

Dao dropp sagge Rahel: »Wann du mi van diän Äppeln en paar däus, dann draffs du vannacht bi Jakob schlaopen«.

As Jakob vam Felle nao häime kam, leip 'me Lea in de Mäute un sagge: »Du maus vannacht bi mi schlaopen. Iëck hewwe mi dat verdeint; iëck hewwe met Leiwesäppeln van minem Suohn betahlt.«

Jakob schleip met Lea und Guott haore op Leas Bidde. Sei was gurrer Huoppnung und gebar Jakob en fifften Suohn. Lea sagge: »Guott hiät mi dat verlouhnet, dat iëck minem Mann dei Maged 'egafft hewwe.«

Drümm näumere se 'ne >Issaschar<. As Lea nuoch enns am Kraomen was un wîer en Suohn op de Welt brache, sagge se: »Guott hiät mi rîken Louhn 'egafft. Nu endleck wätt min Mann Wuohnung bi mi niähmen, wîl dat iëck iëhme sess Süöhne gebuorn hewwe.« Un sei näumere 'ne >Sebulon<. Antlesste kräig se nuoch 'ne Tochter un näumere se >Dina<.

Dao endleck dachte Guott an Rahel. Hei haore op dat, üm wat se 'ebïen harre un leit se gurrer Huoppnunge wäen. Sei brache en Suohn op de Welt un sagge: »Guott hiät de Schanne van mi 'nuommen.« Un sei näumere 'ne >Josef< un sagge: »Dat de Häär mi nuoch enns en Suohn gäffe!«

Jakob kritt diän verdennten Louhn

Gen. 30, 25 – 43

At Rahel diäm Jakob diän Josef gebuorn harre, sagge hei tiöger Laban: »Sou, nu es dat genau! Lao mi nao häime trecken! Dau mi mine Fraulüü un mine Kinger; iëck heww' di nu lange genau 'edeinet.«

Owwer Laban sagge: »Iëck kann dat jao verstaohn, Jakob. Owwer dau mi dat teleiwe un bliff nuoch en biëttken hî bi mi. Dei ganze Tîd, as du hî was, dao es mi alles 'eglücket. De Häär hiät mi Glück un Wuohlstand 'eschonken. Sagg dat frî rut, wat du hewwen woss. Iëck well di dat daun.«

Jakob sagge: »Du wäist dat jao, wat iëck füör diëck 'edaon hewwe un bu din Veih siëck vermiährt hiät. Bevüör dat iëck kam, dao harres du blouß sou'n paar Dîers, un nu hiäs du ne groute Drifft. Üöwwerall dao, bo iëck was, hiät di de Häär Glück un Siägen 'edaon. Owwer nu maut iëck ouk enns an miëck un mine Famillge denken.«

»Wat woss du as Louhn hewwen?« freig Laban. »Nicks«, sagge Jakob. »Iëck well ouk in Taukumpft dine Bäisters versuorgen, wann du mi düet tausieckerst: Vannacht well'k ut jäidem Tropp van dinen Dîers dei schwatten Schaope und dei met diän schwatten Pläcken un alle schwattbunten Hitten rutseuken un afsunnern. Dei sollt mi as Louhn taukuommen. Wann dann in dinen Tröppen later nuoch enns schwattbunte Schaope odder Hitten gebuorn wett, sou sollt dei mi ouk as Louhn taukuommen. Dann kanns du op äinen Blick seihn, dat iëck diëck nit bedruogen hewwe. Dei Farwe van minen Dîers wätt di dat wîsen.« »Inverstaohn!« sagge Laban. »Lao've dat sou maken!« Am selwen Dagg sochte hei ut sinen Tröppen alle Hitten un Hittenböcke rut, bo me wat Wittes seihn konn, un alle schwattbunten Schaope un gaffe se an sine Süöhne un befuohl 'ne, siëck drei Dagesreisen van iëhme returtetrecken. Jakob selwer bläif bi diän Veihtropfen van Laban. Dann schnäit hei Twiëllen van Pappeln, Mandelböümen un Platanen un trock Strîpen vam Bast af. Düese wittgestrîpeten Stiëckeln

laggte hei in de Watertrüöge, wann dei Dîers nao de Dränke käämen; hei wußte, dat se dao bîm Rämmeln op dei Stiëckeln un dei gestrîpten un gepläckten Bäisters van Laban kîken mochen. Sou kam dat, dat se dann gestrîpte, gepläcke un schwattbunte Lammer schmäiten. Dei Jungen nahm Jakob bîsîte und makere daorut en äigenen Tropp. Hei laggte dei Stiëckeln owwer blouß dann in dei Dränkrennen, wann dei fetten un kräftigen Dîers käämen. Bi diän spiërweligen dää hei dat nit. Sou kräig Jakob dei besten Jungdîers un Laban dei krückeligen. Jakob wouë unüesel rîk un harre am Enge viëlle Veihröppe un daotau Iäsels, Kamele, Knechte un Miägede.

Jakobs maket siëck stillekes düör de Dämpe

Gen. 31, 1 – 27

Dei Süöhne van Laban säggen: »Dat es te arg! Alles, wat Jakob hiät, dat häört van rächtswiägen unsem Vâer. Hei hiät iëhme dat af'estuohlen!« Jakob kräig dat met. Am Gesichte von Laban konn Jakob ouk afliäsen, dat hei iëhme nit mäh sou wuohlgesunnen was as frögger.

Dao sagge de Häär tiëger Jakob: »Trecke retur in dat Land van dinen Vüöröllern un Verwandten. Iëck well mine Hand üöwwer diëck hollen!«

Jakob leit Rahel un Lea tau siëck op de Wei'e raupen un sagge tiëger dei bei'en: »Häört es tau! Iëck hewwe dat spitz 'ekrîen, dat inke Vâer nit mäh sou frönnleck es tiëger mi as frögger. Owwer de Guott van minem Vâer es mi bi'estaohn, hiät miëck 'esiägned un sou rîke 'maket. Iëhrt hett dat jao ouk met'ekrîen, dat iëck alles, wat iëck konn, füör inken Vâer 'edaon hewwe. Hei hiät miëck fake bedruogen un minen Lohn ümmer wîer raff'esatt, owwer Guott hiät dat nit tau'elaoten, dat hei mi iärmer maken konn. Wann inke Vâer 'esäggd hiät: Du kriss dei Schwattbunten as Lohn, dao op äinmaol schmäiten dei Dîers blouß nuoch Gepläcke un Gestrîpte. Guott selwer hiät dei Tröppe inkem Vâer af'enuommen un mi 'egafft. In de Rämmeltîd harr' iëck 'nen Droum. Iëck saog, dat dei Böcke, dei dei Schaope un Hitten besprünge, gestrîpet un gepläckt wäären. De Engel van Guott reip mi bîm Namen un hei sagge: Kîk di dat genau ân. Alle Böcke sind schwattbunt, wîl dat iëck 'eseihn hewwe, wat Laban di âne'daon hiät. Iëck sin de Guott, dä in Bethel wuohnt. Dao hiäs du mi en Stäin

'ewigget un mi wat tau'eluowet. Trecke futt van düesem Lanne un gaoh retur in din Häime.«

Rahel un Lea bescherren Jakob: »Wat hett vî nuoch te daun met unsem Vâer? Hei hiät uns behandelt as fröömde Lüü, hei hiät uns verkofft, un dat Geld hiät hei füör siëck selwer verbrucht. Drümm küemmt uns tau, wat Guott unsem Vâer futt'enuommen hiät. Drümm, Jakob, dau dat män rühig, wat Guott di 'esaggt hiät!«

Dao satte Jakob sine Frauen un Kinger op de Kamele, dräif sin ganzes Veih tehoupe un makere siëck op en Padt nao Kanaan nao sinem Vâer Isaak. Derwîlen, as Laban wägğ was, te Schaope te schiërn, stuohl Rahel ut sinem Huse dei kleinen Götzenbiller, wat sine Husgütter wäären.

Jakob owwer beholl dat füör siëck, dat hei futtrecken woll. Stillekes makere hei siëck düör de Dämme, gongk üöwwer diän Euphrat un trock op dei Biärge van Gilead tau.

Guott höllt de Hand üöwwer Jakob

1 Mose/Gen.31,22 – 42

Twäi Dage dropp kräig Laban te wiëtten, dat Jakob siëck daovan 'estuohlen harre. Met allen Mannslüüen van siner Famillge jagere hei ächter iëhme hiär un kräig 'ne te Gesichte in diän Biärge van Gilead.

Owwer Guott kam iëhme et naches im Droum in de Mäute un sagge tiëger 'ne: »Lao de Finger van Jakob! Dau 'me nicks un holl iëhme ouk nit de Füst unger de Nase, dat du iëhme drüggen woss!«

At Laban Jakob inkräig, harre dää män grâe sine Telte op'eschlaon. Ouk Laban un sine Verwandten schlöügen dao iëhre Telte op.

Laban sagge tiëger Jakob: »Boarümme wolls du miëck ächtergaohn un hiäs mine Döchter futt'eschliëppet, as wäären se Kriegsgefangene? Boarümme hiäs du diëck stillekes düör de Drüüste daovan 'estuohlen un nit met mi üöwwer alles 'eküert? Iëck härre di gääne met Pauken un Trumpetten, met Gesangk un Schalmeien op diän Wiägğ 'ebracht. Dat was ouhne Bedacht van di! Iëck woll ink dat entgellen laoten, owwer inke Guott hiät mi 'wahrschauet, dat iëck met di nit unfröndleck üngaohn möche. Iëck kann dat jao verstaohn, dat du nao Häime trecken wolls, owwer boarümme hiäs du dann owwer nuoch mine Husgütter 'estuohlen? «

Jakob sagge: »Dat well'k di vertellen. Iëck was bange, du könns nit taulaoten, dat dine Döchter mettröcken. Wat dine Götzen

ânbedriäppet, dao heww'k nicks met te daun! Becke se 'stuohlen hiät, dä sall stiärwen! Du maggs alles üöwweräinkraosen un düörfultern un metniähmen, wat di häört.« Jakob wußte niämleck nit, dat Rahel dei Gütterfiguren met'enuommen harre.

Laban kraosere dat Telt van Jakob düöräin. Alles ümsüss. Dann dat Telt van Lea un dat van diän bei'en Miägeden. Daonao gongk hei nao Rahel. Düese harre dei Gütterbiller in diän Sâelkuorf van iëhrem Kamel verstoppet un siëck selwer uowen dropp 'esatt. As iêhr Vâer dat Telt düörfultere, sagge se tiëger 'ne: »Du maus nit böüse sin, wann'k nit opstaoh vüör di. Mi gäiht dat, as dat diän Wîwern sou gäiht: Iëck herwe mine Dage.« Laban wäuhlere alles ümmäin, konn owwer nicks fingen.

Nu gaffe Jakob Laban met diär Mule ümm de Aohren: »Wat heww'k verbruocken, dat du sou wild ächter mi nao'ebiäset büs? Min ganzes Geprüöttelze, minen ganzen Husraot hiäs du üöwweräin'ekraoset! Hiäs du wat 'efungen, wat di häört? Dann dau dat hî vüör minen un dinen Lüüen op de Äärde, dat se entschedt, becke van uns im Rächt es! Twüntwig Jaohre sî'k nu bi di 'ewiäst, un in düese Tîd hett dine Schaope un Hitten keine Mißgebuort 'ehatt. Nit äinen ennzigen Bock van dinen Tröppen heww'k füör miëck 'eschlachtet. Wann wille Dîers dine Schaope teriëtten hett, dao heww'k di dat nit nao di 'ebracht, üm te bewîsen, dat iëck keine Schuld harre; näi, iëck hewwe dat met minen äigenen Dîers betahlt, lîkeviëll, of dat am Dage odder et naches passäiërt was. Bi dage heww'k van Hitte 'eschwett, et naches van Kölle 'ebiëwwert, un fake heww'k keinen Schlaop 'efungen. Twüntig Jaohre heww'k dat alles op mi 'enuommen, väiërtiënn daovan heww'k di üm dine Döchter 'edeint un sess üm diän Tropp van Veih, un du hiäs mi dat, wat vî af'eküert harren, tiënnmaol ümm'estott. Wann de Guott van minem Bessvâer Abraham, vüör diäm ouk min Vâer Isaak 'ebiëwwert hiät, nit de Hand üöwwer mi 'ehollen un mi 'eholpen härre, dann härres du mi alles af'enuommen un mi met liërgen Hängen aftrecken laoten. Owwer Guott hiät dat 'eseihn, dat iëck miëck füör diëck af'erackert hewwe un dat du miëck sou schlecht behannelt hiäs. Derhalwer hiät hei siëck lesste Nacht op mine Sîte 'stallt.«

De Verdragg tüschen Jakob un Laban

1 Mose/Gen. 31. 43 – 54

Laban sagge tiöger Jakob: »Mine Döchter häört mi, iëhre Süöhne häört mi, un düese Tropp häört mi ouk. All dat, wat du hî sühs, dat es min Äigendum. Owwer ieck kann füör mine Döchter un Groutkinger nicks mäh daun. Derhalwer wellt vî en Verdragg maken un en Täiken oprichen, dat vî uns luter dropp besinnen, wat vî af'emaket hett.«

Dao nahm Jakon 'nen grouten Stäin un stallte 'ne op as Denkmaol. Dann befuohl hei sinen Lüüen: »Driäget ouk Stäine tehoupe!« At se dat 'edaon harren, höüpere Jakob en grouten Houpen op, un op düesem Stäinhoupen hollen se 'ne Maohltîd. Laban näumere dat Denkmaol in siner Spraoke >Jegar-Sahadutha< und Jakob >Gal-Ed.<(Dat hett op düütsch: Steinhaufen des Zeugnisses). Dat wätt owwer ouk >Mispa< (Wachturm) 'enäumet, wîl dat Laban nuoch sagge: »De Häär soll de Wacht hollen tüschen di un mi, wann vî wîl utäin liäwet. Wahr di, dat du mine Döchter schlecht behannelst. Ouk sass du nit nuoch mäh Wîwer niähmen! Nümmes buter Guott es Tüüge daovan, wat vî af'emaket hett.«

Buterdiäm sagge Laban tiöger Jakob: »Düese Stäinhoupen un düet Denkmaol, dat vî tüschen uns op'ebugget hett, dat sall uns wahrschauen, dat nümmes van uns üöwwer düese Gränse taum anneren met Nücke gäiht. De Guott van Abraham un de Guott van Nahor sall Richter tüschen uns sin.«

Jakob schwuorre bi diäm Guotte, vüör diäm sin Vâer Isaak 'ebiëwwert harre, dat hei siëck an düese Afmâkunge hollen woll. Dann schlachere hei en Dîer un larre sine Verwandten in, met iëhme te iätten un te drinken. Sei käämen un ääten un drünken met Jakob un bläiwen ouk üöwwer Nacht.

Am anneren Muorgen gaffe Laban sinen Döchtern un Enkel 'nen Kuß dää se siägnen. Dann trock hei retur in sine Häimet.

(1 Mose/Gen. 32, 1)

Jakob maket siëck praot füör Esau

1 Mose/Gen. 32, 2 – 22

Ouk Jakob brak sine Telte af un trock widder. (...)

Hei schickere Lüü vüörrut nao sinem Brouër Esau, dei holl siëck im Lanne Edom op. Jakob sagge:»Dat sollt iëhrt minem Brouër mellen:

'Din Knecht Jakob lött di seggen: Ieck sin dei ganze Tîd üöwwer bi Laban 'ewiän un kuomme nu retur. Ieck hewwe mi viëll Ringer, Iäsels, Schaope, Knechte un Dennstdäierns verdennt. Ieck lao' di dat, dä du min Häär büs, mellen un huoppe, dat du miëck fröndleck opniähmst.«

Dei Geschickeslüü käämen retur un melleren: »Vî hett Laban dat ut'erichet, wat du uns opedrîen hiäs. Hei trecket tiëger diëck, un dat met väiërhunnert Mann.«

At Jakob dat haore, was hei wane verschruocken. Hei verdäilere Lüü un Veih op twäi Karawanen. Hei dachte, wann Esau op dei äine driäppet un se dialmaket, kann siëck dei annere villichte reddigen.

Dann biärre Jakob: »Häär, du büs ja de Guott van minem Bessvâer Abraham un van minem Vâer Isaak. Du hiäs tiëger mi 'esaggt: Trecke retur in din Häime un gaoh nao diner Famillge, ieck holl de Hand üöwwer diëck un lao di dat guët gaohn. Ieck heww' dat nu farraftig nit verdennt, dat du mi sou viëll Gurres 'edaon un 'ehollen hiäs, wat du mi tau'eluowet hiäs. Ieck harre blouß en Wannerstaff, as ieck üöwwer diän Jordan gongk, un nu kuomme ieck retur met twäi Karawanen. Staoh mi bi tiëger minen Brouër Esau! Ieck sin sou bange, dat hei uns alle üm de Ecke bränget, ouk dei Frauen un Kinger. Du hiäs mi duoch düet verspruocken: Ieck suorge daofüör, dat di dat guët gäiht. Dine Naokuommen sollt sou viëlle sin, as de Sand am Meer, diän me nit tellen kann.«

Jakob bläif üöwwer Nacht nuoch an düese Stîe, owwer hei woll sinem Brouër van diäm, wat iehme haore, en Däil as Geschenk vüör-rutschicken. Un hei nahm twäihunnert Hitten un Schaope, daotau twüntig Hittenböcke un twüntig Schaopesböcke, diärtig Kamelstuten met iehren Füellen, vättig Käuhe un tiënn Bullmänner, twüntig Iäselsstuten un tiënn Iäsels. Hei gaffe all dei Dîers sinen Knechten, jäidemäinen en Tropp un befuohl 'ne: »Treckt vüörrut un lott en biëttken Afstand tüschen diän Tröppen!« Tiëger diän Äiersten sagge hei: »Wann di min Brouër Esau in de Mäute küemmt, dao wätt hei diëck fraogen: Becke es din Häär? Bo woss du drân? Beckem häört dat Veih, dat du dao drîwes? Dann sass du 'ne beschäi'en: Dat häört Jakob, un hei well di dat alles schenken. Hei küemmt selwer glîkes ächternao.«

Hei dachte bi siëck: »Ieck well miëck en biëttken returhollen un 'ne met minen Geschenken betiähmen. Villichte niähmt hei miëck dann

fröndleck op.« Jakob bläif drümm üöwwer Nacht im Lager, wîlen dat dei Veihtröppe, dei hei füör sinen Brouër bestemmet harre, vüörrut tröcken.

Jakob ringet met Guott

1 Mose/Gen. 32, 23 – 33

Nuoch in diär Nacht stont Jakob op, nahm sine bei'en Frauen un sine bei'en Miägede un sine elf Süöhne un gongk an 'ner sîgen Stîe üöwwer diän Flüett Jabbok. Sine Famillge metsamt diän Niäwenfrauen un ouk sine ganze Hawe brachte hei met Glück op dei annere Sîte. Blouß hei bläif ganz alläine retur.

Dao kam iëhme en Mann in de Mäute un rungk met iëhme bit taum Griëmmeln. At dei annere saog, dat hei Jakon nit ungerkrîen konn, gaffe hei iëhme en Schlagg op diän Huëpp, dat hei siëck verknacksere. Dann sagge hei tiëger 'ne: »Häör op un lao' van mi af. Et es jao bolle lechten Dagg!«

Owwer Jakob sagge: »Iëck lao diëck äiërs dann frî, wann du mi dinen Siägen giëss.«

»Wat es din Namen?« sagge de annere, un as Jakob sinen Namen näumere, dao sagge düese: »Van nu ân sass du nit mäh Jakob heiten. Du hiäs met Guott un met Menschen 'erungen un de Büöwerhand behollen un diëck nit ungerkrîen laoten. Drümm sall me diëck >Israel< näumen!« (Dat hett: Guorresstrîter). Dao freig Jakob 'ne: »Nu segg' du mi duoch ouk, bu du diëck näumes!« De Früömmde owwer sagge blouß: »Boarümme fräöges du dat?« un gaffe iëhme sinen Siägen.

»Iëck hewwe Guott, diän Häären, selwer 'eseihn!« reip Jakob. »Un iëck sin nuoch lebännig!« Drümm näumere hei düese Stîe Pneil. (Dat hett op düütsch: Angesicht Gottes).

As de Sonne opgongk un Jakob opstont, dao hümpelere hei op sinem Huëpp.

Bit op diän hüütigen Dagg iättet dei Israeliten, wann se Dîers schlachet, nit dat Fläisch üöwwer diäm Huëppgelenk, wîl dat me Jakob op düese Stîe 'schlaon hiät.

Dat Driäppen met Esau

1 Mose/Gen. 33, 1- 20

Jakob käik in de Fäärne un saog, dat Esau met sinen väiërhunnert Mann siëck vernöggerte. Dao stallte hei dei Kinger niäwen Rahel un

Lea un dei bei'en Miägede. Hei leit dei Niäwenfrauen teäiërs gaohn un dao ächter Lea met iëhren Kingern, Rahel owwer met Josef telesst. Hei selwer gongk vüörnewägğ un schmäit siëck siëwenmaol dial, bit dat hei bi sinem Brouër ân'ekuommen was.

Esau owwer leip iëhme in de Mäute, bredde sine Ârme ut, foll 'me üm diän Hals un küssere 'ne. Bei'e hüüleren van Freude.

At Esau dei Frauen met iëhren Kingern saog, sagge sin Brouër: »Dat sind dei Kinger, dei Guott mi 'eschonken hiät.«

Dei Niäwenfrauen käämen nögger ran un bochten siëck dial vüör Esau; dat dää ouk Lea met iëhren Kingern, un telesst Rahel met Josef.

»Wat hiäs du met all diän Tröppen van Veih 'ewollt, dei du mi in de Mäute 'eschicket hiäs?« freig Esau sinen Brouër.

»Iëck woll di, dää du min Häären büs, en Geschenk maken, dat du miëck frönnleck opniähmst«, antwuorre Jakob.

»Leiwen Brouër«, sagge Esau. »Iëck hewwe selwer genauğ. Beholl dine Bäisters.«

»Näi, näi«, sagge Jakob. »Wann du mi dat alles nit naohölls, maus du min Geschenk ânniähmen. At iëck diëck saog, was mi dat sou, as säöge iëck Guott selwer, sou fröndleck kääms du mi in de Mäute. Drüm niähm dat Gechenk ân, wat iëck di 'schicket hewwe. Guott hiät mi Glück 'egafft un miëck wuohlstaohend 'emaket.«

Jakob leit sinem Brouër keine Ruhe un satte iëhme sou tau, dat hei am Enge alles ânnahm.

Dann schlaug Esau vüör, dat me widdertrecken möche. Hei woll Jakob begleien. Owwer Jakob wiähre af: »Du kanns selwer seihn, dat dei Kinger nit sou schnao loupén konnt. Buterdiäm heww'k Schaope un Käuhe, dei de Lammer un Kalwer nuoch nit af'espäönt hett. Wann'k dei blouß äinen Dagğ te schnao drîwe, dann gott mi dei ganzen Tröppe hopps. Drümm es dat dat Beste, wann du vüörrut trecken dääs. Iëck kuomme later nao, sou schnao as iëck dat kann met diän Blagen un diän Bäisters.« Esau woll minnstens en paar van sinen Lüüen as Metgängers returlaoten, owwer Jakob sagge: »Dat es nit nödig. Haupsâke es, dat du nit mäh böüse büs un mi nicks mäh naodriëss un iëck Gnade finge vüör minem Häären.«

Esau makere siëck op en Padt nao Seir, un Jakob trock widder nao Sukkoth. Dao buggere hei siëck en Hus, un füör dat Veih makere hei Gehüchte ut geflochenen Twiëllen. Dao hiät dei Stîe diän Namen van.

Am Enge kam Jakob häile nao Sichern. Hei was nu dao, bo hei hiën woll, as hei van Mesopotamien futt'etrocken was. Buten vüör de Stâdt schlaug hei op frîem Felle sine Telte op un koffte dat Land un betahlere diän Süöhnen van Hamor, dei de Stâdt 'egrünnet harren, hunnert groute Silwerdaler. Dao buggere hei en Altaor un näumere 'ne >Guott es de Guott van Israel<.

Dei Schlächterigge van Sichem

1 Mose/Gen. 34, 1 – 31

Dina, wat de Tochter van Jakob un Lea was, gongk enns ut diäm Teltlager rut un woll dei hîsigen Wechters beseuken. At Sichem, wat de Suohn van diäm Lannesfürsten Hamor was, dat Wecht saog, pock hei iät un dää iêhme Gewaolt ân. Hei owwer mochte dat Miäken un versochte, dat Hiärte van Dina te gewinnen. Sou sagge hei tiëger sinen Vâer Hamor: »Dau mi diän Gefallen un frigge üm dat Wecht, dat ieck miëck met iêhme bestâen kann.«

Jakob harre dat 'ehaort, dat me siner Tochter Dina Schanne ân'edaon harre. Wîl dat sine Süöhne owwer buten bi diän Veihtropfen wäären, makere hei nicks un wochte, bit dat se retur käämen.

Sichem sin Vâder kam nao Jakob un woll met iêhme üöwwer dei Sake küern.

As dei Süöhne van Jakob nao häime käämen un dat alles te wiëtten kräigen, gereiten se in de Bousheit, wîl dat Sichem wat 'edaon harre, dat in Israel en Verbriäcken was. Hamor owwer küerere 'ne tau un sagge: »Min Suohn Sichem hiät dat Wecht gääne un hängt met ganzer Siäle an iêhme. Giëtt duoch Verlöfft, dat hei siëck met 'me bestadt! Boarümme sollt vî uns nit verschwäögern? Lott uns en Bund maken! Iêhrt konnt uns inke Döchter as Wîwer daun un ink unse Döchter niähen. Dann drüewet iêhrt hî wuohnen blîwen, un dat ganze Land sall ink uoppen staohn. Lott ink hî as Inwüöhners dial. Iêhrt konnt ouk Land koupén.«

Sichem sagge dat tiëger diän Vâer van Dina un diän Bröüern van iêhme. »Schlott mi dat nit af. Ieck well ink alles daun, wat iêhrt wollt. Settet diän Brutprîs un dei Hochtîdsgeschenke män drîste sou hougé, as ink dat gefällt. Ieck well dat wuohl alles betahlen, wann ieck dat Wecht blouß as Frau krîe.«

Owwer dei Süöhne van Jakob küereren met Ächterlist, wîl dat hei iêhrer Süster Gewaolt ân'edaon harre. Sei säggen: »Dat gäiht nit, dat

unse Süster siëck met em Mann bestadt, dä nit beschnîen es. Dat es tiëger unse Ähre un füör uns 'ne groute Schanne. Vî wett op inken Vüörschlagg owwer ingaohn, wann iëhrt uns glîke sind un alle Mannslüü, olt un jungk, siëck beschnîen lott. Dann konnt vî uns giägensîtig hîrao'en un uns op düese Ât verbingen. Dann wellt vî bi ink blîwen un en ennzig Volk sin. Wann iëhrt dao nit dropp ingott, dann trecket vî van hî futt un niähmet dat Wecht met uns.«

Sichem un Hamor wäären inverstaohn. De Junge holl siëck nit lange op, denn hei mochte dat Wecht üöwwer alle Maoten, un alle in siner Famillge hoarten op 'ne. Derhalwer göngen Hamor un Sichem unger dei Paorte van iëhrer Stâdt un vertallten, wat se af'emaket harren. Sei säggen: »Düese Lüü küemmet nit as Figgende. Lao've se bi uns husen un iëhre Geschäfte bedrîwen laoten. Dao es Stîe genauß hî bi uns im Lanne. Vî wellt uns met 'ne verbingen, indiäm dat vî uns giägensîtig bestadt. Blouß äine Bedingunge es daobî: dat alle Mannslüü, jungk un olt, beschnîen wett, sou as dat Brûk es bi düesen Lüün. Vî sollt dao dropp ingaohn, dann konnt se unger uns Wuohnunge niähmen, und iëhr Veih un alles, wat se hett, dat wätt uns häören.«

Dei Mammslüü leiten siëck van Hamor un Sichem beküern, un alles, wat männleck was, wouë beschnîen. Am drürren Dage owwer, at se in Wundfeiwers läggen, nähmen twäi Süöhne van Jakob, Simeon un Levi, iëhre Schwäiërter, schläiken siëck in de Stâdt daorin un schleigen alle Mannslüü dout, ouk Hamor un Sichem. Dann huollten se iëhre Süster ut diäm Huse van Sichem un nähmen se met. Dei anderen Süöhne van Jakob owwer follen üöwwer dei Kranken hiär un plünneren dei Dou'en un dei Stâdt ut. Dat was de Vergellunge daofüör, dat Sichem iëhre Süster 'eschännet harre. Sei nähmen alle Schaope un Hitten, Ringer, Iäseln un wat süss nuoch an Dîers op frîem Felle was un stuohlen alles, wat se in diän Hûüser fügen. Ouk dei Wîwer un Kinger schliëppere se as Büüte futt.

Jakob owwer sägge tiëger Simeon un Levi: »Wat hett iëhrt mi dao ân'edaon! Nu wett de Inwüöhners van düesem Land miëck hassen as iëhren Figgend. Iëck hewwe blouß 'ne handvoll Lüü. Wann siëck alle, dei Kanaaniter un dei Perisiter, tiëger miëck tehoupe daun, dann wett se miëck schlaon un ungerkrîen, un nit äiner van miner Famillge wätt dat üöwwerliäwen.«

Owwer dei bei'en säggen: »Vî konnen dat duoch nit hiënniähmen, dat hei uns Süster sou as 'ne Houër behandelt hiät!«

Jakob küemmt nao Bethel

1 Mose/Gen. 35, 1 – 8

Guott sagge tiöger Jakob: »Trecke van hî futt un gaoh nao Bethel. Blîwe dao un bugge en Altaor, wîl dat du mi dao 'eseihn hiäs, as du vüör dinem Brouër Esau flüchen moches.«

Dao befuohl Jakob siner Famillge un allen Knechten un Miägeden: »Schmitt all dat futt, wat met früömmenden Güöttern te daun hiät. Rüstert ink un trecket frische Kläi'er ân! Vî gott metäin nao Bethel. Dao well'k en Altaor buggen füör diän Guott, dä op mi 'ehaort hiät, as ieck in Nout was un dä op diäm ganzen Wiägg nao hî de Hand üöwwer mi 'ehollen hiät.«

Sei gäffen Jakob iöhre Götzenbiller un dei Aohrringe, becke se as Amulette bi siëck dröügen un dään se in de Äärde unger de Eike bi Sichem. Dann maken se siëck op en Padt. Guott owwer dräif dei Inwüohners van diän Städten, dei rundsümme läggen, sou in Anges, dat se nit riskäieren, Jakob naotefolgen.

Sou kam Jakob met all sinen Lüüen nao Lus im Lanne Kanaan; dat herre ouk Bethel. Dao buggere hei en Altaor un näumere dei Stîe El-Bethel, dat hett >de Guott van Bethel<.

Dao sturf Debora, was de Miälkmöühne van Rebekka was. Me däa se in de Äärde unger de Eike bi Bethel un näumere se >Klaoge-Eike<.

Guott ungerstrîket sin Verspriäcken van frischem

1 Mose/Gen. 35, 9 – 15

Un Guott leit siëck nuoch enns seihn, at Jakob ut Mesopotamien retur'ekuommen was. Hei gaffe iöhme sinen Siägen un en niggen Namen: »Van nu an sass du nit mäh Jakob heiten un diëck >Israel< näumen. Ieck sin de Guott, dä alle Macht hiät. Ieck dau diëck siägnen, dat du viëlle Naokuommen hewwen sass. Äin Volk, jao viëlle Völker sollt van di kuommen un sougar Küönige wett van di afstammen. Di un dinen Naokuommen schenke ieck dat Land, dat ieck Abraham un Isaak verspruocken hewwe.«

As Guott dat 'esaggt harre, fouher hei op van diär Stîe, bo hei met Jakob 'eküert harre. Jakob owwer buggere dao en Denkmaol van Stäin, gout Wîn un Uolge as Opfergawen drüöwwer, in näumere dei Stîe Bethel, dat hett: >Hus van Guott<.

Benjamin wätt gebuorn un Rahel stiärwet daobî

1 Mose/Gen. 35, 16 – 21

Dann trock Jakob met siner Famillge widder. Kuort bevüör dat se in Ephrat indrääpen, fongk Rahel an met Kraomen. Dei Gebuort was schwaor, un wîlen dat se siëck van Pînen kränselte, reip de Wäihmouder: »Du kanns diëck freuen: et es wîer en Suohn!«

Owwer Rahel fäuhlere, dat se stiärwen moche. Derhalwer näumere se dat Kind Ben-Oni; dat hett op düütsch: >Sohn meines Schmerzes<. Owwer sin Vâer näumere 'ne Benjamin; dat hett >Sohn des Glücks<.

Rahel sturf, und Jakob begrauf se dao an diär Straote nao Ephrat, dat vandage Bethlehem hett. Hei stallte op diäm Graff en Stäin op; düet Graffmaol kann me vandage nuoch beseuken.

Dann trock hei van hî futt un schlaug sine Telt op ächter Migdal-Eder. In diär Tîd, as Israel daotelanne wuohnere, schläik siëck Ruben, sin öllsten Suohn, nao Bilha, wat de Niäwenfrau van sinem Vâer was, un schleip met iêhr. As Jakob daoächter kam, gereit hei in de Bousheit, wîl dat 'ne groute Schanne füör 'ne was.

Josef un sine Bröüers

1 Mose/Gen. 35, 22 – 26; 37, 1 – 11

Jakob harre twüölf Süöhne. Ruben, dat was de Ölleste, dann Simeon, Levi, Juda, Issachar und Sebulon, Josef und Benjamin, Dan un Naftali, Gad und Ascher. (...)

Jakob nahm Wuohnunge im Lanne Kanaan. Dao harre allt sin Vâer as Früömmen 'ehuset.

Jakob sin Suohn Josef was en Schnäcker van en Jaohr of siëwentiënn. Hei holp sinen Bröüern as Häier bi diän Schaopen un Hitten un ächterbrache sinem Vâer alles, wat sine Bröüers sou dään un dräiwen. Owwer Josef was iehme de Leiwste van all sinen Süöhnen, wîl dat hei op de Welt kam, as hei allt grîs un olt was.

Un sou leit hei iehme en stäörigen bunten Rock met Mauen maken. At sine Bröüers säögen, dat iêhr Vâer mähr van iehme holl as van all diän annern Bröörn, dao konnten se 'ne nit mäh afstaohn un küereren kein Waort mäh met 'me.

Owwer dat was nuoch nit alles: Äänewann harre Josef maol en Droum, un hei vertallte 'ne sinen Bröüern: »Häört enns, wat iëck

'edröümet hewwe. Vî hett Garwen 'ebungen mirren op diäm Felle. Mine Garwe stont op un bläiw ouk sou staohn, inke Garwen owwer maken en Kringk un bochten siëck deipe dial vüör miner Garwe.«

Dao säggen sine Bröüers tiëger 'ne: »Siëg es; woss du Küönig wääen üöwwer uns un dat Seggen hewwen?«

Un annerndaggs harre Josef wîer 'edröümet un hei vertallte sinen Bröüern un sinem Vâer ouk düesen Droum : »Iëck hewwe de Sunne 'seihn, de Maone un dei Stääne, un alle bochten siëck deipe runner vüör mi.«

Dao wouë sin Vâer verdreitleck un sägge tiëger 'ne: »Boarümme fâmels du un vertells uns dumm Tüüg? Sollt vî uns vüör di dial schmîten?«

Un sine Bröüers konnen 'ne nit mäh utstaohn, wildat hei sou dröümere un sou küerere, owwer sin Vâer harre sou sine Naogedanken.

Josef wätt verkofft

1 Mose/Gen. 37, 12 – 28

Äines gurren Dages tröcken sine Bröüers futt; sei wollen iëhrem Vâer sin Veih op de Wei'e drîwen.

Dao sägge Jakob tiëger Josef: »Loupe nao dinen Bröüern un vertell mi, wat se dao drîwet un wat min Veih maket!«

»Dat well'k wuohll daun, Vâer«, sägge Josef un hei gongk nao Sichem.

Owwer hei harre siëck verloupen un gongk bîster üöwwer de Feller.

Dao kâm iëhme en Früömmen in de Mäute. Dä sägge tiëger Josef: »Bo woss'e drân?« Josef sägge: »Iëck seuke mine Bröüers. Kanns du mi dat seggen, bo se met diäm Veih op de Wei'e sind?«

»Dei sind dienne un met diän Dîers futt'etrocken. Iëck hewwe 'haort, at se säggen: Lao've nao Dotan gaohn!«

Dao trock Josef ächter sinen Bröüern nao Dotan, un dao hiät hei se ouk 'efungen.

De Bröüers harren Josef allt lange van wîtem kuommen 'seihn.

At hei siëck vernöggerte, dao hett se siëck üöwwerlaggt, dat se Josef üm de Ecke brängen wollen.

Enner sägge tiëger diän anneren: »Kîk es ân, dao küëmmt de Kâel, dä siëck dao wat terächte dröümet un en Pinn im Koppe hiät. Lao've 'ne doutschlaon un dao ächen in diän Pütt schmîten, un dann siëtt vî

tehäime: En wild Dîer hiät 'ne op'efriätten. Dann konnt vî jao seihn, bu dat met siner Dröümerigge wätt un wat daobî rutküemmt!«

At Ruben dat haore, dao woll hei 'ne reddigen un hei sagge: »Lüü! Lao've 'ne nit afmurksen! Lao've kein Blaut vergeiten! Lao've 'ne dao ächen in diän Pütt schmîten, owwer schlott 'ne nit dout!« Hei was willens, diän Josef later stillekes ut diäm Pütte te trecken un iêhne nao sinem Vâder retur te brängen.

At Josef nu bi sinen Bröüern ân'ekuommen was, pöcken se 'ne, tröcken iêhme diän bunten Kittel ut un schmâiten 'ne in diän Pütt. De Pütt was owwer dröüge.

Dann sätten se siëck dial un ääten. At se opkäiken, säögen se op äinmaol, dat dao en Tropp Kouplüü met Kamelen vüorbîtrock. Dei Ismaëliter käämen van Gilead hiär un wollen nao Ägypten.

Dei Kamele harren schwaore Lasten te drîen: Röükerharz un Rouhgummi. Dat wollen se in Ägypten verkoupen.

Dao sagge Juda tiëger sine Bröüers: »Wat bränget uns dat, wann vî diän Josef dao ungen in diäm Putt verschmachten lott? Lao've 'ne liäwen loaten un verkoupen an dei Ismaëlitén. Hei es duoch unse Brouër!«

Dei Bröüers wäären inverstaohn, un sou tröcken se Josef wîer daorut diäm Pütte un verkofften 'ne füör twüntig Dalers an dei Ismaëliter, un dei nähmen 'ne met.

Jakob hiät Trûer üm Josef

1 Mose/Gen. 37, 20 – 36

At Ruben wîer retur kam, dao was Josef nit mäh dao. Dao rait hei sine Kläi'er in Fluëddern, gongk nao sinen Bröüern un reip: »De Junge es nit mäh dao! Wat sollt vî nu maken?«

Dao nähmen dei Bröüers 'nen Hittenbock, schnäi'en iëhme diän Hals af un doukeren Josef sinen Rock in dat Blaut. Dann schickeren sei dat Gewand met diän Placken van Blaut nao häime tau iëhrem Vâder un leiten iëhme seggen: »Dat he'vî 'funge! Es dat villichts de Rock van dinem Suohn?«

At Jakob diän Rock nîpe ungersocht harre, krîschere hei harre op: »Dat es van minem Suohn! En wild Dîer hiät 'ne friätten. Josef es dout.«

Hei rait sine Kläi'er in Stücke, däa as Trûergewand en schwatt Hittenfell üm sine Lennen un trûere üm Josef lange Tîd.

Sine Süöhne un Döchter käämen un wollen 'ne tröüsten, owwer hei woll siëck nit tröüsten laoten. »Iëck well sou lange üm 'ne trûern, bit dat iëck selwer in't Graff stîgen maut.«

Dei Hannelslüü owwer brächen Josef nao Ägypten un verkofften 'ne dao an Potifar, dä was en Huoffbeamten vam Pharao un de Büöwerste van diän Zaldaoten, dei diän Pharao schützen mochen.

Juda un Thamar

1 Mose/Gen. 38, 1 – 30

Üm düese Tîd sunnere siëck Juda van sinen Bröüern af un trock raff in dat Dal. Hei nahm Wuohnunge in Adullam. Dao saoğ hei dei Tochter van diäm Kanaaniter Schua un bestarre siëck met iëhr. Sei gebär iëhme 'nen Suohn, diän näumere hei >Er<. Diän twedden Suohn näumere sine Mouder >Onan<, de drürre kräig diän Namen >Schela<.

Juda koppeläiëre sinen öllsten Suohn Era met em Wecht, dat herre Thamar. Owwer wat düese Suohn makere, dat mißfoll diäm Häären, un hei leit 'ne stiärwen. Dao sagge Juda tiëger sinen twedden Suohn: »Du wäis, wat du te daun hiäs! Din Brouër hiät dine Schwäögersche ouhne Kinger ächterlaoten. Nu maus du diëck met iëhr bestâen un en Suohn met iëhr hewwen, dat sine Famillge nit utstiärwet.«

Onan owwer gefoll dat nit, dat hei nit de Vâer van diäm Kind sin soll, un derhalwer leit hei luter, wann hei met Thamar schleip, sinen Samen op de Äärde fallen. Dat mißfoll diäm Häären, un hei leit Onan stiärwen.

Dao sagge Juda tiëger sine Schnuor: »Du maus nu as Wittfrau in minem Huse blîwen, bit min Suohn Schela dat Oller hiät, dat hei siëck met di bestâen kann.«

Hei harre owwer diän Ächtergedanken, dat nit te daun, wîl dat hei bange was, hei künn ouk nuoch sinen lessten Suohn verleisen.

Sou gongk Thamar in dat Hus van iëhrem Vâer, un dao bläif se ouk.

De Tîd vergongk, dao sturf diäm Juda sin Wîf. As de Trûertîd vüörbî was, gongk hei met sinem Frönnd Hira ropp in dei Biärge nao Timna. Hei woll nao diän Lüüen seihn, dei dao sine Schaope am Schiärn wäären.

At Thamar dat haore, dat iëhr Schwîgervâer op diäm Wiäge nao Timna was, trock iät sine Wittfrauenkläi'er ut, dää siëck en Dauk vüör't Gesichte un satte siëck an de Straote nao Timna, grâ'e dao, bo de Wiägg nao Timna siëck twiëllere. Sei harre dat met'ekrîen, dat Schela, wat de drürre Suohn van Juda was, intüschen groutjäöhrig was un me se duoch nit met 'me bestadt harre.

At Juda siëck vernöggerte un Thamar dao met diäm Dauke vüörm Gesichte sitten saog, dao dachte hei, iät wäör en Houërnwîf. Hei gongk nao iëhr hiën un sagge: »Iëck well met di schlaopen!« Iëhme was dat jao nit bewiëtten, dat dao sine Schwîgerdochter vüör iëhme sât.

»Wat däus'e mi daofüör?« freig Thamar. Hei sagge: »Iëck well di en Hittenböcksken schicken.« »Af'emaket! Owwer du maus mi en Pand returlaoten.« »Wat woss'e hewwen?« »Dat Band met diäm Siëgelringk un diän geschniffelten Stock in diner Hand.«

Hei gaffe iëhr dat alles, wat se hewwen woll. Dann schleip hei met iëhr; sei owwer harre op'enuommen un was in guorrer Huoppnunge.

Dann gongk se retur nao iëhrem Vâer un trock de Wittfrauenkläi'er wîer ân.

Juda bat sinen Frönnd Adullam, dat Hittenböcksken te niähmen un dei Pänner intelöusen, owwer dei Frau was nit mäh te fingen. Hei fräig dei Lüü in diäm Düörpken, bo dei Frau sin könn, dei hî op Mannslüü lûere, owwer sei säggen: »Sou äine hett vî hî nit.«

Sou gongk Adullam retur nao Juda un vertallte iëhme, wat hei beliäwet harre.

»Dann magg iät dei Saken behollen«, sägge hei. »Wann'k widder daonao fuorschen dau, dann giëtt dat blouß Geküere. Iëck füör min Däil hewwe 'hollen, wat af'eküert was, owwer dat Wîf es jao nit te fingen.«

Drei Monate later hett dei Lüü dat diäm Juda vermettel: »Dine Schnuor Thamar hiät siëck met em früömmenden Kael in'elaoten. Sei es am Ânmaken.«

»Bränget se vüör dat Duorp«, befuohl Juda. »Dat Wîf sall me verbrännen!«

At me se rutföühern woll, schickere Thamar iëhrem Schwîgervâer dei Pänner un leit 'me seggen: »Bekîk di enns diän Ringk un diän Stock! De Kael, diäm dei Saken häört, däa hiät met mi 'eschlaopen un mi dat Kind 'emaket.«

Juda bekäik siëck dei Saken nîpe un sägge dann: »Sei es im Rächt, dei Schuld es bi mi! Iëck härre se biätter minem Suohn Schela as Frau 'egafft.«

Hei nahm se in sinem Huse op, schleip owwer nit mäh met iëhr.

As Thamar am Kraomen was, wäis siëck dat, dat se Twillinge draug. Dao däa de äine sine Hand daorut. De Wäihmouder bungk en rou'en Fâm drümme un sägge: »Dat es däa, dä teäiers gebuorn es.« Hei trock owwer sine Hand wîer retur, un sin Brouër kroup as äierste ut diäm Mouderschouten. Dao sägge dei Hiäwamme: »Dao hiäs du di owwer en Riëtt 'emaket un büs met Gewaolt daodüör 'egaohn!« Derhalwer näumere me 'ne >Perez<. (Dat hett op düütsch: Riß.) Äiërs dann kam de twedde met diäm rou'en Fâm daorut, un diän näumere me >Serach<.

(Düese Geschichte es van Belangk, wîl dat van Thamar de Kûönig David afstammet un sei ouk im Stammboom van Jesus 'enäumet wätt.)

Josef in Potifar sinem Huse

1 Mose/Gen. 39, 1 – 23

Josef moche im Huse van Potifar arwen, un derhalwer was hei luter in siner Nöchte.

Guott, de Häär, owwer holp diäm Josef, bo hei konn, dat iehme alles wuohl gereit, wat hei ânpock. Dat stâk diäm Potifar in de Ougen, un hei dää 'ne vüortrecken un makere 'ne tau sinem äiersten Deiner. Hei wouë Oppässer üöwwer dat ganze Huswiäsen un stäig op taum Husverwoller. Van dao ân laggte Guott sinen Siägen op Potifar; hei leit alles im Huse un op diän Fellern wassen un diggen. Dat dää Guott alles Josef teleiwe. Un derhalwer leit Potifar diän Josef alles maken un suorgere siëck üm nicks mäh. Hei dää blouß nuoch dat äine: lätten un Drinken.

Wîl dat Josef owwer en schmucken un stäörigen Kâel was, harre de Frau van Potifar en Ouge op 'ne 'schmiëtten. Un sou kam dat, bu dat kuëmmen moche: Äintîds sagge se tiëger Josef: »Kuomm met in mine Stuowe un schlaope met mi!« Josef owwer bläif stûr un faste un wäis dat Wîf af: »Min Häär hiät mi all dat, wat hei hiät, ânvertrugget un däut selwer nicks mäh in sinem Huse. Iëck hewwe hî dat Regiment un dat Seggen. Blouß di draff iëck nit âmpacken. Du büs jao sin Wîf, dat iehme âne'etrugget es. Iëck draff miëck nit versünnigen un nit dat daun, wat Guott verbûan hiät.«

Owwer dat Wîf leit siëck nit afwîsen un bläif dat bestännig. Dagg üm Dagg was se ân Josef drân, owwer hei was iêhr nit te willen.

An äinem Dage owwer, at Josef im Huse am Arwen was un nümme van all diän Deinern siëck in diär Nöchte opholl, dao geschaoḡ dat: Sei pock Josef am Kamesoul un sagge: »Nu dau mi dat teleiwe un schlaope met mi!« Owwer Josef rait siëck luos, sin Gewand bläif in iêhrer Hand retur, un hei leip ut diäm Huse, ganz nackenig sou as hei was.

Dao makere sei en grout Buhei, reip de Deinerschopp binäin un sagge: »Kîk es ân! Dao he'vî düesen Hebräer in't Hus 'enuommen, un sou danket hei uns dat. Dä Kâel sprungk nao mi in de Kâmer un woll mi Schanne ândaun. Owwer iëck hewwe harre 'raupen un sin futt'eloupen. Hî, dat es sin Kî'el, diän hiät hei retur'elaoten!«

Dann laggte se Josef sin Gewand niäwwen siëck un wochte, bit dat iêhr Mann nao Hus kam. Sei vertallte iehme dat ouk alles nuoch enns, dat de hebräische Knecht nao iêhr 'ekuommen wäör un siëck ân iêhr

vergaohn wöll un dat hei siëck düör de Dämpe 'emaket, at sei krîschere, un daobî sinen Rock retur'elaoten härre.

At Potifar dat haore, dao gereit hei in de Bousheit. Hei leit Josef van sinen Lüüen opgrîpen un ächter de Trallgen brängen.

Owwer de Häär holp Josef. De Oppässer im Gefängknüs mochte Josef, un hei harre Schlagg bi 'me, un sou gaffe hei iëhme de Opsicht üöwwer all dei anneren Gefangenen. Nu mochen düese alle nao sinem Befiähl arwen, un de Oppässer dää rein gaor nicks mäh. Hei leit iëhme frîe Hand, un alles, wat Josef ânpock, dat gereit iëhme wane guët.

Josef verkläört, wat dei Dröüme van diän Gefangenen bedütt

1 Mose/Gen. 40, 1 – 23

Bolle dropp dao harren twäi van diän höggesten Amtslüüen, de Mundschenk un de büöwerste Bäckermeister, wat verbruocken.

De Pharaο wouë äösig un leit se in't Luock stiäcken, un twaorens in dat selwe Gefängknüs, bo Josef insât.

De Büöwerste van diän Zaldaoten, dei diän Pharao schützen mochen, sagge tiöger Josef, dat hei füör dei bei'en suorgen un as Deiner helpen soll.

Sou vergongk dei Tîd; äänewann dao harre diän bei'en et naches 'edröümet, un dat dücht 'ne wane belangkrîk.

At Josef et muorgens nao 'ne kam, dao saog hei, dat se wane biärwe wäären, un hei freig se: »Boarümme lott iehrt diän Kopp hangen?«

»Vî hett 'edröümet, owwer hî im Gefänknüs, dao hett vî nümme, dä uns dei Dröüme düüten könn.«

Josef sagge: »Blouß Guott alläin' wäit, wat Dröüme bedüüt. Owwer vertellt mi duoch enns, wat ink 'edröümet hiät!«

Teäiers vertallte de Mundschenk sinen Droum: »Ieck hewwe 'nen Wînstock 'eseihn, dä harre drei Ranken. Dei Sape stäig in de Knoppen, dei blorren op un bolle dao räipen dei Druwen. Ieck holl diän Biäcker vam Pharao in'e Hand, nahm dei Druwen un druchte se üöwwer diäm Biäcker ut un gaffte 'ne diäm Pharao.«

Josef sagge iehme, wat dat bedüüen soll: »Dei drei Ranken, dat bedüüt 'drei Dage'. Nao drei Dagen van nu an wäit diäck de Pharao högger setten un di diän Amt returgîen. Dann wäss du iehme sou as frögger diän Biäcker râken. Owwer dau miäck nit vergiätten, wann di dat guët gäiht. Dau mi dat teleiwe un küer met diäm Pharao üöwwer miäck, daomet dat ieck bolle hî ut diäm Luocke daorut kuomme. Ieck hewwe nicks 'edaon un hewwe keine Schuld, dat ieck hî sitte. Se hett mi häimleck un stillekes ut miner Häimet, ut diäm Hebräerlanne, futt'eschliëppet, un ouk hî in Ägypten heww'k nicks verbruocken.«

At de büöwerste Bäcker haore, dat Josef diäm anneren sinen Droum sou glückleck 'edüüt harre, sagge hei: »Min Droum, dä was bolle jüst iäwensou. Ieck draug op 'em Koppe drei Küörwe met Backwiärk. Dei wäären üöwweräin'esatt. Im büöwerste Kuorf dao was Kauken füör diän Pharao. Op äinmal käämen Vüegel antefleigen un frääten diän ganzen Kuorf liërg.«

Josef sagge iehme, wat dat bedüüen soll: »Dei drei Küörwe, dat sind 'drei Dage'. Van nu an in drei Dagen, dao wäit de Pharao diäck högger setten un an 'nem Boum ophangen, un dei Vüegel wett din Fläisch friätten.«

Drei Dage later harre de Pharao Gebuortsdagg. Hei makere 'ne groute Bante füör siäck un alle sine Huofflüü un Deiners.

An düesem Dage satte hei diän Mundschenk un diän büöwersten Bäckermester högger vüör all diän Lüüen: diän äinen satte hei wîer in in sin Amt in un leit siëck van iëhme diän Biäcker râken; diän annern leit hei ophangen, grâ'e sou, as Josef dat 'ewicket harre.

Owwer de Mundschenk dachte nit mähr an Josef. Hei harre 'ne allt vergiätten.

De Pharao dröümet

1 Mose/Gen. 41, 1 – 13

Twäi Jaohre later, dao harre de Pharao düesen Droum: Hei stont am Auwer vam Nil, dao stäigen siëwen schöüne, fette Käuhe ut diäm Water un frääten van diäm Grass am Auwer. Nao diän stäörigen Käuhen stäigen siëwen spillerige, schriäwe Käuhe ut diäm Nil un stallten siëck niäwen dei fetten. Dann follen se üöwwer dei fetten Käuhe hiär un frääten se op. Verfiährt wouë de Pharao wackerig, owwer bolle dropp duormelere hei wîer en biëttken in. Dao dröümere hei nuoch enns: Hei saog, bu op blouß äinem Halme siëwen schöüne volle Aohren wössen. Dann saog hei siëwen schriäwe, vam Ostenwind ut'edröügete opwassen, un dei dröügen Aohren frääten dei vollen Aohren op.

Dao wouë de Pharao wackerig, un hei was nit bange, wîl dat dat duoch blouß en Droum was. Owwer dann käämen duoch dei Naogedanken, un hei kam in't Grüöwweln, un derhalwer reip hei dages dropp alle Studäierten un alle Wickers ut Ägypten tehoupe. Hei vertallte 'ne, wat hei 'edröümet harre, owwer nümme konn iëhme seggen, wat dat bedüüen soll.

Dao besunn siëck de Mundschenk op Josef un sagge: »Vandage heww'k wîer enns an dat 'edacht, wat iëck daotemaolen verbruocken harre. Min Häär, de Pharao, was nit tefrîen met mi un stiäckere mi in't Luock, tesâmen met diäm büöwersten Bäckermester. Dao harren vî bei'en et naches en belangkrîken Droum. Met uns gefangen was dao en jungen Hebräer, dä moche uns bedeinen. Diäm he'vî unse Dröüme vertallt, un hei hett se 'edütt un alles es sou in'edruoppen, as hei dat 'ewicket hiät: Iëcke hewwe min Amt retur 'ekrîen, un wat de Bäckermester es, diän hiäs du ophangen laoten.«

Josef dütt diäm Pharaο sine Dröüme

1 Mose/Gen. 41, 14 – 36

Op diär Stîe leit de Pharaο diän Josef kuommen. Me trock 'ne ut diäm Luocke, hei leit siëck de Haore schnîen, dää sine besten Kläi'er ân un gongk nao diäm Pharaο. Dää sagge tiëger 'ne: »Iëck hewwe wat 'edröümet, owwer nümme kann mi diän Droum düüten. Iëck hewwe 'haort, dat du dat künns.« »Iëck kann dat nit«, sagge Josef. »Dat kann blouß Guott. Hei wätt diäm Pharaο siëcker wat Guërres kund daun.«

Da vertallte de Pharaο, bu hei im Droume am Nil stont un dei siëwen schöönen fetten Käuhe ut diäm Water stîgen saog. »Un dann stäigen siëwen annere Käuhe daorut«, sou vertallte hei widder. »Ganz äilennig un bit op de Knuocken afgemaogert. In ganz Ägypten hewwe iëck nuoch nüü so schriäwe Dîers 'eseihn. Dei mageren Käuhe frääten dei fetten. Owwer dat barre nicks. Sei bläiwen sou spillerig as vüörhiär, un dann wouë iëck wackerig.«

Dann vertallte de Pharaο sinen twedden Droum, bu dei siëwen kümmerlecken un dröügen Aohren dei siëwen stäörigen vollen 'eschluocken härren.

»Iëck hewwe dat all enns diän Wickern un klauken Lüüen vertallt, owwer nümme kann mi seggen, wat dat bedüüen sall.«

Dao sagge Josef: »Guott hiät diäm Pharaο im Droum 'ewiësen, wat hei vüörhiät. Dei bei'en Dröüme, dei bedütt datseltige. Äig'leck es dat blouß en ennziger Droum. Dei siëwen fetten Käuhe un dei siëwen vollen Aohren, dat bedütt siëwen fruchtbaore un wössige Jaohre. Dei siëwen schriäwen un aisen Käuhe und dei siëwen verquînten, dröügen Aohren, dat bedütt siëwen Schmachtejaohre. Iëck hewwe't allt 'esaggt: Guott lött diän Pharaο wiëtten, wat hei füör dei nöggesten siëwen Jaohre vüörhiät. Van nu an siëwen Jaohre langk, dao es in Ägypten kein Mangel. Owwer daodrop folget siëwen Schmachtejaohre. De Mangel es sou grout, dat van diäm ganzen Üöwwerflaut nicks mäh dao es, un groute Nout es in ganz Ägypten. Dat de Pharaο twäimaol dat Glîke 'dröümet hiät, dat bedütt, Guott hiät siëck dat faste vüör'enuommen un lött siëck dao nit van afbrängen. Drümme möche iëck diäm Pharaο rao'en, hei sölle siëck en klauken insichtigen Mann seuken un düesem met Vollmacht üöwwer ganz Ägypten utstallfäiern. De Pharaο sölle in diän Jaohren, bo dat Kaorn rîkleck wasset, diän fifften Däil van diäm Arn as Stüüer intrecken. Dat möchen Amtslüü daun, dei dat Kaorn in diän Düörpern un Stîen tehoupe drîen sölle.

Dann es dao Vüörraot füör dei siëwen schlechen Jaohre, un nümme brucht te schmachen un nümme mott van Hunger stiärwen.«

Josef wätt diäm Pharaos sin Stellvertrîer

1 Mose/Gen. 41, 37 – 49

Dat wat Josef dao vüörschlaug, gefoll diäm Pharao un sinen Berao'ern »Guott hiät düesem Mann sinen Gäist 'egafft«, sagge de Pharao tiëger sine Lüü. »Vî wett nümme fingen, dä iëhme dat Water räiken kann. Guott alläine hiät di dat alles op'ewiësen. Nu wäit iëck, dat nümme sou klauk un insichtig es, as du dat büs. Du sass min Stellvertrîer sin, un min ganzes Volk sall di fröchen un op diëck häören. Blouß, dat iëck de Pharao bün, dat well'k di vüörrut hewwen.«

Mit düesen Waoren trock hei sinen Siegelringk vam Finger un stiäckere 'ne Josef ân. Dann leit hei 'ne in fînstes Linnen kläi'en un laggte 'me 'ne güllene Halskîe ümme. Hei leit 'ne in diäm Wagen föühren, dä blouß füör diän Pharao sinen Stellvertrîer bestemmet was, un dei Löüper, dei iëhme Bahne makere, reip diän Lüüen tau: »Abrek! Ut diäm Wiäge!«

Sou makere de Pharao Josef taum Häären üöwwer ganz Ägypten »Iëck sin un blîwe de Pharao«, sagge hei tiëger Josef, »owwer ouhne din Verlöfft draff nümme in Ägypten siëck rippen un wiägen.«

Sou wouë Josef Här üöwwer ganz Ägypten. Hei was daomaols, at de Pharao iëhme düet Amt ândraug, diärtig Jaohre olt.

Josef makere siëck spornstrîks op'n Padt un trock düör dat ganze Land. Dat was am Anfangk van diän siëwen fetten Jaohren, bo dat Kaorn op diän Fellern vollrîpe woss un diggere. Josef leit in düeser Tîd all dat Kaorn binäindrîen un brache et in dei Spîkers in diän Stîen. Dat was üöwwer alle Maoten sou viëll as Sand an diäm grouten Water, dat me dat alles nit mäh tellen konn.

Josef sine Bröüers maket siëck op'n Padt nao Ägypten

1 Mose/Gen. 41, 53 – 57; 42, 1 – 26

As dann dei siëwen fetten Jaohre met diäm viëllen Kaorn am Enge wäären, dao begunn dei Schmachtetîd, sou as dat Josef 'ewicket harre. In allen Lännern mochen dei Lüü schmachten, blouß in Ägypten nit. Owwer dann met Langkheit diär Tîd mochen dei Menschen ouk in Ägypten schmachen, un sei wollen vam Pharao Brout. Dao sagge de

Pharao tiöger dei Lüü: »Wann iehrt Brout hewwen wollt, dann mott iehrt nao Josef gaohn un daun, wat hei ink siëtt.«

As dei Nout grötter un grötter wouë, dao leit Josef de Kaornspîkers uoppen daun, un dei Ägypters konnen Kaorn koupén. Owwer ouk ut annern Lännern käämen dei Lüü nao Ägypten, wîl dat se am Schmachten wäären.

At dat Jakob te Aohren kam, dat me in Ägypten Kaorn koupén konn, sagge hei tiöger sine Süöhne: »Wat lântert iehrt hî rümme un holt Mûlâpen fîl? Iëck hewwe 'haort, dat me in Ägypten Kaorn koupén kann. Maket ink op en Padt nao Ägypten un koupét Kaorn. Süss mott vî hî alle van Schmachst stiärwen.«

Dao tröcken alle Bröüers van Josef nao Ägypten. Blouß Benjamin, diän Jüngsten, diän leit Jakob nit mettrecken; dä moche tehäime blîwen bi iêhme, wildat hei Anges harre, dat 'me wat taustouten könn. Un sou tröcken dei Bröüers nao Ägypten met diän anneren Menschen, dei alle in Ägypten Kaorn koupén wollen.

Josef harre de Macht im Lanne; bi iêhme mochen siëck alle dei Lüü vüörstellen, becke Kaorn koupén wollen. As nu sine Bröüers daorin käämen un siëck vüör iêhme dial schmâiten, dao wouë iêhm dat bewiëtten, dat düese Lüü sine Bröüers wäären. Hei sagge owwer nicks un dää sou, as wann se Früömmde wäören un freig se frîwatt harre: »Van bo küemmt iehrt wägğ?« »Vî küemmt van diäm Lanne Kanaan«, saggén dei Bröüers, »un vî möchen Kaorn koupén.« Sei vermorren dat nit, dat hei iêhr Brouër was.

At se sou vüör Josef stönnen, dao gongk iêhme düör diän Kopp, wat hei vüör langer Tîd van 'ne 'edröümet harre. Hei reip harre: »Iehrt sind Spione un wollt dat Land utkundschen un rutspekuläiërn, bo keine Waken stott un bo me siëck lichte üöwwer de Gränse schlîken kann.« »Näi, näi, Häär, dat es nit waohr«, reipen se. »Vî sind blouß nao hî 'ekuommen, dat vî Kaorn koupén konnt. Vî sind Bröüers, alle rächtschâpene Lüü, vî wellt nit spionäiërn un nicks utbaldowern.«

Owwer Josef bläif dat bestännig: »Dat leiget iehrt! Iehrt sind Kundschafter!«

Sei schockeleren am Koppe: »Vî sind alltehoupe Bröüers. Uns Vâer liäwet in Kanaan. Äig'leck sind vî twüölwe, owwer de Jüngste bläif bi unsem Vâer.«

Duoch Josef bläif daobî: »Dat es sou, as iëck dat 'esagğt hewwe: Iehrt sind Kundschafter! Owwer iëck well ink op de Prouwe stellen. Enner

van ink sall nao Hus gaohn un inken Brouër huollen. Wenn ièhrt dat nit daut, dann küömmet nümme van ink nao Häime, dat schwîer iëck ink bîm Namen vam Pharaon. Vî wett seihn, dat ièhrt Leigenbühls sind!«

Un Josef leit se in't Luock stiäcken. Am drürren Dage owwer dao sagge hei tiëger se: »Iëck well nit, dat inke Famillgen van Schmachtiärwet, denn iëck liäwe nao Guorres Gebuott. Wann ièhrt ährlecke Lüü sind, dann lott ennen van ink hî im Gefängknüs retur. Dei anneren konnt nao Häime lei'en un souviëll Kaorn metniähmen, as dat se fûör iëhre Famillgen brucht. Wann ièhrt dann wîer nao hî küemmt un inken jüngsten Brouër metbränget, dann well iëck ink glöüwen un ink dat Liäwen schenken.«

Dei Bröüers wäären inverstaohn un säggen tiëgeräin: »Dat es de Staofo fûör dat, wat vî unsem Brouër Josef ân'edaon hett. Hei hett uns nit barmet, at hei Angen üm sin Liäwen harre. Daorümme mott vî nu selwer sou wane Angen hewwen.« Ruben sagge tiëger dei anneren: »Ièhrt hett jao nit häören 'ewollt, at iëck ink sagge: Daut ink nit an diäm Jungen vergrîpen! Un nu kritt vî unse Straofen, dat vî 'ne ümkuommen leiten.«

Wîl dat Josef owwer nit in iëhrer Spraoke küerere un siëck üöwwer en Dolmetsch met 'ne ungerhollen harre, kräigen se dat nit met, dat hei alles verstaohn konnt, wat se 'esaggt harren. Josef kräig nâte Ougen un dräägere siëck rümme. At hei wîer küern konn, leit hei Simeon faste niähmen un Fesseln ândaun vûör iëhren Ougen. Dann befuohl hei, diän Bröüern dei Säcke met Kaorn voll te maken un dat Geld, bo set met betahlet harren, uowen in dei Säcke te lîen. Ouk Iättewiärks gaffe hei 'ne op de Reise met. Dann pöcken dei Bröüers dei Säcke op de Iäseln un tröcken af.

Häimkuommen un Suorgen

1 Mose/Gen. 42, 27 - 38

At enner van iëhnen et aowends diän Sack uoppen makere, wîl dat hei sinen Iäsel fauern woll, dao saog hei dat Geld: »De Ägypter hiät mi dat Geld wîerdaon!« sagge hei tiëger sine Bröüers. »Hî, dao liëtt et, in minem Sacke!« Dao käiken dei Bröüers biärwe vûör siëck hiën un säggen: »Baorümme hiät Guott uns dat âne'edaon!«

At se nao iëhrem Vâer nao Kanaan returkäämen, vertallten se iëhme alles, wat se beliäwet harren: »De büöwerste Mann in Ägypten hiät

uns nit fröndleck op'enuommen. Hei sagge, vî wäören Spione un wöllen dat Land utkundschen. Vî hett dat van uns 'ewiësen un iëhme 'saggt: Vî sind rächtschâpene Lüü, twüölf Bröüers, un de jüngste es tehäime bi unsem Vâer 'ebliëwwen. Dao woll hei, dat vî dat bewîsen möchen un unsen Brouër metbrängen söllen. Dann dröffen vî düör dat Land trecken. Simeon hiät hei fast'ehollen. Owwer Kaorn hiät hei uns rîkleck met'egafft füör uns un unse Famillgen.«

Nu schurren se iëhre Säcke ut, un dao fungk jäideräine van iëhnen sinen Bühel met Geld, un alle hett siëck wane verfiährt.

Jakob owwer sagge: »Iëhrt daut mi mine Kinger rouwen! Josef es futt und ouk Simeon, un nu sall iëck ouk nuoch Benjamin in dei Früömmde schicken. Näi, näi, dat kann'k nit afstaohn!«

Dao sagge Ruben tiëger sinen Vâer: »Wann iëck di Benjamin nit gesund returbränge, draffs du mine bei'en Süöhne doutschlaon. Du kanns mi vertragen. Iëck bränge di Benjamin farafftig wîer retur.«

Owwer Jakob leit siëck nit ümstemmen: »Iëck lao' Benjamin nit met ink trecken«, bläif hei bestännig. »Iëck sin olt, sin Brouër Josef es dout, wann Benjamin ungerwiäges wat taustorre, dat bräche mi viëll Hiärteläid un siëcker bolle diän Dout. Un dat es dann inke Schuld.«

Jakob lött Benjamin mettrecken

1 Mose/Gen. 43, 1 – 14

Et dûere nit lange, dao was dat Kaorn, dat dei Bröüers ut Ägypten met'ebracht harren, op'etiährt, owwer dei Schmachtetîd dûere ân.

Dao sagge Jakob tiëger sine Süöhne: »Gott nuoch enns nao Ägypten un kofft van frischem nigget Kaorn!« Owwer Juda küerere daotiëgen: »Bedenke, wat de Ägypter 'esaggt hiät. Iëhrt drüewet nit ouhne inken Brouër returkuommen. Dao konnt vî nicks mäh dran maken. Derhalwer gott vî blouß dann, wann du uns Verlöfft giëss, dat vî Benjamin metniähmet. Süss blitt vî hî. Ouhne Benjamin drüewet vî uns dao nit mäh seihn laoten.« »Baorümme sind iëhrt ouk blouß sou unwîs 'ewiän un hett diäm Ägypter vertallt, dat iëhrt nuoch'n Brouër hett!«, klaogere Jakob. Sei dääen siëck verdeffendäiern: »Hei hiät sou nao uns un unse Famillge 'fraoget: >Es inke Vâer nuoch am Liäwen? Hett iëhrt nuoch 'nen Brouër?< Dao hett vî de Waohrheit 'esaggt. Vî konnen duoch nit wiëtten, dat hei befuohl: Bränget inken Brouër nao hî!«

Juda makere sinem Vâer diän Vüörschlagg: »Vertrugge mi un dau mi diän Jungen met, dat vî nit alle van Schmachst stiarwen mott. Ieck staoh dao füör in, dat du 'ne wîerkriiss. Dei ganze Schuld sall miëck driäppen, wann ieck 'ne di nit returbränge! Vî hett allt viëll te lange 'wachet. In düeser Tîd hett vî minnest twäimaol wîer retur sin 'ekonnt.« Dao sagge de Vâer: »Wann't sin maut, dann niähmet Benjamin met. Bränget owwer diäm Ägypter Geschenke met van diäm, wat vî hî hett: Huonig, Pistaziennüette, Mandeln un Röükerwiärk. Niähmet ouk duwwelt sou viëll Geld met, daomet dat iehrt dat Geld, dat in inken Säcken was, returgien konnt, villichts hett se siëck verdaon. Un nu niähmet inken Brouër Benjam un maket ink op en Padt! Ieck well drümm bîen, dat de Ägypter, dä alle Macht hiät, guët tau ink es un Simeon un Benjamin met ink returtrecken lött. Baorümme maut ieck all mine Kinger verleisen?«

Josef niähmet sine Bröüers frönnleck op

1 Mose/Gen. 43, 15 – 34

Dei Bröüers nähmen dat Geld un dei Geschenke un tröcken met Benjamin nao Josef in Ägypten. At Josef saog, dat se Benjamin met'ebracht harren, sagge hei tau sinem Husverwoller: »Lei'e düese Lüü in minen Palast. Sei sind vandage mine Gäste. Lott en Stück Veih schlachen un füör en Festmaohl praot maken!«

At de Verwoller dei Bröüers in diän Palast föühern woll, wouën se bange un säggen tiögeräin: »Dao he'vî diän Zalaot! Dat es wiägen diäm Geld, dat in unse Säcke geraon es. Dei Ägypters wett üöwwer uns hiärfallen un unse Iäselst stihlen un uns tau Sklawen maken!«

Ääger dat se vüör diär Paorte wäären, küereren se diän Husmester ân: »Wach es, op en Wäörtken! Vî sind frögger all enns hî 'ewiän un hett Kaorn 'ekofft. At vî dann nao häime tröcken, ungerwiäges in diär Hiärbiärge, dao däen vî uns Säcke uoppen, un wat fungen vî dao? Dat ganze Geld, dat vî füör dat Kaorn betahlet harren. Vî wußten nit, becke uns dat Geld dao rin'edaon hiät. Vî hett düet Geld nu wîer met'ebracht un ouk nigget für dat Kaorn, dat vî koupon wellt.«

»Maket ink keine Gedanken derhalwer un suorget ink nit«, sagge de Husmester. »Inke Guott, de Guott van inken Vâer, dä hiät ink dat stillekes in dei Säcke 'elaggt. Ieck hewwe dat Geld 'ekriën.«

Un dann lerre hei Simeon ut diäm Huse tau 'ne rut. Naodiäm dat se in diäm Palast wäären, leit de Verwoller Water brängen, dat se siëck de Fäute waschen können, un diän Iäseln leit hei Fauer vüörschmîten. Indiäm dat se op Josef wöchen, makenen se iëhre Metbrängsel praot.

Dao kam Josef nao Hus un leit se raupen. Sei schmâiten siëck dial vüör iëhme un wâisen iëhme dei Geschenke. Josef fräig: »Bu gäiht ink dat un inkem ollen Vâer. Van iëhme hett iëhrt dat lesste Maol jao viëll vertallt. Es hei nuoch am Liäwen?« Sei bescherret 'ne: »Unsem Vâer gäiht dat ganz guët.« Un bochten iëhre Köppe nuoch enns un nuoch enns un schmâiten siëck dial.

Op äinmaol dao saog Josef sinen Brouër Benjamin. »Dat es alsou inke jüngste Brouër, van diäm iëhrt mi vertallt hett«, sagge hei. »Guott sî di gnädig.« Mäh brache hei nit rut, wîl dat hei bolle hüülen moche, sou wane harre iëhne dat op'eriäget, at hei sinen Brouër Benjamin dao vüör siëck staohn saog. Schnao dräägere hei siëck rümme un gongk in sine Stuowe un hüülere hât op. Dann wosch hei siëck dat Gesichte un kam retur. Hei betiähmere siëck un befuohl sinen Deinern: »Bränget dat Iätten op'n Disch!« Josef sât ganz alläine an sinem Dische, dei Bröüers sääten am Niäwendische un an 'nem drürren dei Ägypters, dei Josef met in'eladt harre. Dei Ägypters dröffen nit met Hebräern an äinem Dische iätten, wîl dat se glofften, dat se dann unreine wöüen.

Dei Bröüers sääten tiëgerân van Josef. Me harre 'ne de Plässe diär Rîge nao iëhem Oller tau'edäilt. At se dat miärkeren, dao käiken se siëck verwünnert ân. Josef traktäiere se met Gerichten, dei hei selwer ât. Benjamin kräig fîfmaol sou viëll as sine Bröüers kräigen. Josef drunk Wîn met 'ne tehoupe, bit dat se ganz vergneuget un ut'elaoten wäären.

Josef stellt sine Bröüers op de Prouwe

1 Mose/Gen. 44, 1 – 17

At dei Bröüers in iëhr Kottäiër 'egaohn wäären, befuohl Josef sinem Husverwoller: »Lao'ne de Säcke vollmaken, dat sei se bolle nit mäh drîen konnt. Dau dat Geld wîer uowen dropp. Un in diän Sack van diäm Jüngsten, dao dau ouk nuoch minen Drinkbiäcker rin, du wâis, diän silwernen.« De Verwoller makere alles sou, as Josef dat befuohlen harre.

Am anneren Dage, im Griëmmeligen, dao dröffen dei Bröüers met iëhren Iäseln nao Häime lei'en. At se nuoch nit wît 'ekuommen

wäären, dao befuohl Josef diäm Husverwoller: »Luos, rîe 'ne nao un holl se faste!« De Verwoller dää dat un sagge tiëger dei Bröüers: »Borümme hett iëhrt Guërres met Böüsem vergollen? Borümme hett iëhrt diän silwernen Biäcker 'estuohlen, ut diäm min Häär drinket, un ut diäm hei dei Taukumpft wicket? Iëhrt hett ink schwaor versünniget!«

Dao säggen dei Bröüers: »Dat glöüwest du duoch selwer nit! Sou wat föll uns im Droume nit in. Dat Geld, dat vî in unsen Säcken 'efungen hett, dat brächen vî wîer met ut diäm Lanne Kanaan, un borümme sollen vî dann ut diäm Huse van dinem Häären Gold un Silwer stiählen? Wann du diän Biäcker bi uns fingest, dann sall de Deif stiärwen, un vî anneren wellt di as Sklawen deinen.«

»Es guët«, sagge der Verwoller. »Vî wellt es seihn. Dei, bi diäm iëck diän Biäcker finge, dä sall min Sklawe sin, dei anneren konnt wîer-trecken.«

Sou schnao as se dat konnen, stallten se de Säcke op de Äärde un dään se uoppen. De Verwoller sochte de Rîge nao vam Öllesten bit naom Jüngsten, un in dem Sacke van Benjamin, dao fungk hei diän Biäcker. Dei anneren Bröüers kräischen harre op un räiten iëhre Kläi'er kapott, larren dei Säcke wîer op dei Iäsels un tröcken met Benjamin wîer retur in dei Stâdt. Sou käämen se nao Josef. Dää wochte in sinem Palast op se. De Bröüers schmäiten siëck dial.

»Wat hett iëhrt ink daobî 'edacht?« sagge Josef tiëger se. »Iëhrt härret duoch wiëtten 'emocht, dat me sou wat vüör mi nit verhäuen kann.«

»Wat konnt vî dao nuoch seggen, oh Häär«, sagge Juda. »Guott hiät unse Schuld an't Lecht 'ebracht, dao helpet kein Leigen. Vî sind alle dine Sklawen, sou as dä, bi diäm du diän Biäcker 'efungen hiäs.«

Owwer Josef sagge: »Näi, näi, näi! Iëck well kein Unrächt daun. Blouß dää, bi diäm se diän Biäcker 'efungen hiät, dä sall min Sklawe sîn. Iëhrt anneren konnt rühig häime reisen nao inkem Vâer.«

Juda triëtt füör sinen Brouër in

1 Mose/Gen. 44, 18 – 34

Dao trat Juda ut de Rîge un sagge: »Du hiäs sou viëll Macht as de Pharao selwer. Giëff mi Verlöfft, dat iëck diëck ânküere un sî mi derhalwer nit böüse. Du hiäs uns dat lesste Maol, at vî hî wäären, nao unsem Vâer un unsem Brouër 'efraoget, un vî hett diëck oprichtig bescherret, dat vî tehäime nuoch unsen ollen Vâer hett un en Brouër,

dä iëhme äiërst im Oller 'ebuorn es. Sine Mouders was unsem Vâer de leiwste van sinen Wîwern, un de Junge is de lesste van iëhren bei'en Süöhnen; de öllste es dout, un daorümme hänges dat Hiärte van unsem Vâer sou an diäm Jüngsten. Du hiäs uns befuohlen, dat vî 'ne nao hî brächen, owwer vî harren Bedenken. Unse Vâer möche stiärwen, wann hei diän Jungen nit returkräige. Derhalwer woll unse Vâer 'ne nit mettrecken laoten. Duoch du bläiwes bestännig un sägges: Ouhne iëhne drüewet iëhrt mi nit wîer unger de Ougen kuommen. At vî nao häime käämen, dao hett vî dat alles unsem Vâer 'esägg't. Un at hei uns dann wîer nao Ägypten schicken woll, dat vî Kaorn koupen möchen, dao he'vî 'esägg't: Sou gäiht dat nit. Benjamin maut met. Süß bruket vî uns vüör diäm Ägypter nit mäh seihn laoten. Dao sägge unse Vâer, din trüggen Deiner: 'Dat es ink duoch bewiëtten, dat mine leiwste Frau mi blouß twäi Süöhne gebuorn hiät. Dä äine es dout, en wild Dîer hiät 'ne wuohll teriëtten. Bit vandage heww'k nicks mäh van iëhme 'haort. Un nu welt iëhrt mi nuoch diän twedden wäggniahmen. Iëck sin olt, un wann iëhme ungerwiäges wat taustorre, dat wöü'k nit üöwwerliäwen!' Sou sägge dat din trüggen Deiner, unse Vâer. Wann vî nu returkuommet un hei süht, dat de Junge, an diäm sin ganzes Hiärte hänges, nit met uns es, dao magglichte, dat hei ümfällt un dout es. Dann liëtt dat op unsem Gewiëtten, dat unse Vâer met Hiärteläid raff tau diän Dou'en maut. Iëck hewwe iëhme dat tau'eluowet un min Waort 'egafft, dat iëck diän Jungen wîer returbränge un hewwe dei ganze Schuld op miëck 'enuommen. Drümm lao' mi, Häär, anstîe van diäm Jungen hî blîwen un din Sklawe sin, un lao 'ne met diän anneren nao häime lei'en. Iëck kann nit ouhne diän Jungen returkuommen un minem Vâer sou 'n Läid ândaun.«

Josef daut kund, becke hei es

1 Mose/Gen. 45, 1 – 15

Dao kann Josef nit länger ân siëck hollen. Alle Ägypteres, dei dao nuoch in diär Stuowe wäären, dei schickere Josef nao buten, wîl dat nümme daobî sin soll, wann hei sinen Bröüern de Ougen uoppen dää, dat hei iëhr Brouër was.

At hei met 'ne alläine was, leipen iëhme de Tränen dat Gesichte raff un hei hüülere sou harre, dat dei Ägypters dat haoren, un bolle wußte de ganze Huoff vam Pharao, wat siëck dao afspiellere.

»Iëck sin Josef«, sagge hei tiëger sine Bröüers. »Es min Vâer nuoch am Liäwen?« Owwer sei brächen kein Waort daorut, sou biärwe stönnen se vüör iëhme. Hei reip: »Kuommt duoch nögger nao mi! Iëck sin inke Brouër Josef, diän iëhrt nao Ägypten verkofft hett. Verfiäht ink nit un schmitt ink nicks vüör. Guott hiät miëck hî nao Ägypten 'ebracht, dat iëck ink am Liäwen hollen kann. Twäi Jaohre hett vî nu allt Schmachtetîd un dao sind nuoch fîf Jaohre, bo me de Feller nit bestellen un nicks inbrängen kann. Derhalwer hiät Guott miëck nao hî 'eschicket. Hei woll, dat iëhrt un inke Kinger in düesem Lanne üöwwerliäwen konnt. Hei hiät dat sou in'erichet, dat iëck de rächte Hand vam Pharao wouë un sin Huoff un Hus mi ungerstallt es. Maket ink schnao op en Padt un vertellt dat alles unsem Vâer. Seggt 'me: Din Suohn Josef lött di seggen: Guott hiät miëck taum Häären üöwwer ganz Ägypten 'emaket. Kuomm tau mi, dau diëck nit lange besinnen!

Bränge dine Kinger un Groutkinger met un all dat wat du süss nuoch hiäs: alle dine Dîers, Schaope, Hitten un Ringer. Du kanns in diär Provinz Gosen Wuohnunge niähmen, ganz duorne bi mi. Dei Schmachtetîd dûert nuoch fîf Jaohre. Iëck suorge füör ink, dat iëhrt keine Nout hett. Iëhrt konnt dat duoch met inken äigenen Ougen seihn, dat iëck dat bün, dä dao met ink küert. Un ouk du, min Brouër Benjamin, du kenns miëck duoch ouk nuoch? Iëhrt mäutet inkem Vâer alles dat vertellen, wat iëhrt hî 'eseihn un beliäwet hett.«

Un dann foll hei sinem Brouër Benjamin üm diän Hals un bei'e hüüleren van Freude. Dernaou gaffe hei diän anneren met Tränen ouk 'nen Kuß, un nu fügen dei Bröüers ouk de Spraoke wîer un küereren lange met Josef.

De Pharao lött Jakob nao Ägypten huollen

1 Mose/Gen. 45, 16 – 28

As dat am Huowe vam Pharao lubber wouë, dat dei Bröüers van Josef dao wäären, freueren siëck de Pharao un sine Ministers.

De Pharao leit Josef raupen un sagge tiëger 'ne: »Segge dinen Bröüern, sei sollt iëhre Dîers belâ'en un reisen nao Kanaan un brängen iëhren Vâer un iëhre Famillgen nao hî. Sei wett in diän schönndesten un rîkesten Länneriggen van Ägypten wuohnen un dat Beste te iätten krîen, wat hî wäset. Gebruke dine Vollmachen un dau 'ne ouk Wagens met füör iëhre Wîwer un dei kleinen Blagen un besunners ouk füör inken Vâer, damit se quäme nao hî reisen konnt. Dat Husgeräine un dei anneren Kräöme sollt se rüheg returlaoten, denn dat Beste, wat Ägypten te bei'en hiät, dat sollt se hî krîen.«

Dei Bröüers wäären daomet inverstaohn. Josef gaffe iëhne Wagens un wat te iätten met füör de Reise, un jäideräine kräig nuoch en niggen fînen Rock. Wat owwer Benjamin was, dä kräig fîf Röcke un nuoch dreihunnert Dalers extraou. Füör sinen Vâer dao gaffe Josef sinen Bröüern tiënn Lastiäsels met. Dao was dat Schönndeste un Fînstes op'epacket, wat in Ägypten 'emaket wouë un wat dao woss, daotau nuoch tiënn läselsstuten met Kaorn, Brout un lätte wiärks füör dei Reise. Dann sagge hei sinen Bröüern Adjüss un reip 'ne ächterhiär: »Daut ink nit strî'en!«

Dei Bröüers käämen nao Hus un vertallten iëhrem Vâer, dat Josef nuoch am Liäwen wäör: »Hei es Häär üöwwer ganz Ägypten.«

Owwer iêhr Vâer gloffte dat nit, un hei sât ganz stillekes dao un rippere un wiägere siëck nit. Sei küereren daovan, wat se beliäwet harren un wat Josef 'ne op'edrîen harre. Sei wäisen iêhme ouk diän Wagen, diän Josef füör iêhn met'eschicket harre. Dao endleck sprungk Jakob op un reip: »Kein Waort mäh! Josef es nuoch am Liäwen. Iëck maut nao iêhme, ääger dat iëck stiärwe!«

Guott maket Jakob Maut füör de Reise

1 Mose/Gen. 46, 1 – 4

Nu makere siëck Jakob op en Padt un alles, wat hei harre, nahm hei met siëck. At hei nao Beërscheba kam, opfere hei diäm Guorre van sinem Vâer Isaak. Et naches dao haore hei dei Stemme van Guott, dei dao reip: »Jakob! Jakob! Iëck sin de Guott van dinem Vâer. Trecke ouhne Suorgen nao Ägypten. Iëck well met di gaohn un diëck ouk wîer returbrängen, un wann du stiärwest, dann sall Josef di de Ougen taudrücken.«

Jakob un sine Famillge kuommet nao Ägypten

Gen. 46, 5 – 7; 28 – 34/47, 1 – 6

Van Beërseba tröcken se widder. Dei Süöhne van Jakob sätten iêhren Vâer, iêhre Wîwer un die kleinen Blagen in dei Wagens, dei de Pharao met'eschicket harre. Met allen Dîers un allem, wat se siëck in Kanaan tau'elaggt harren, käämen se nao Ägypten, Jakob un sine ganze Famillge, sine Süöhne, Döchter un Groutkingen.

Hei harre Juda vüörrut'eschicket, daomet hei Josef mellen konn, dat se käämen, un hei woll, dat Josef nao Gosen kääme.

Josef leit sinen Wagen ânsprechen un fouher sinem Vâer in de Mäute. Hei nahm 'ne in'en Ârm, un de Tränen leipen iêhme dat Gesichte raff. »Nu stiärwe iëck gääne«, sagge Jakob. »Iëck hewwe diëck wîer'efungen un wäit nu, dat du am Liäwen büs.«

Dann sagge Josef tiëger sine Bröüers un dei Verwandten: »Iëck gaoh nu nao'm Pharao un melle iêhme, dat iêhrt dao sind ut diäm Lanne Kanaan. Iëck well 'me ouk seggen, dat iêhrt Veihhäiern sind un inke Schaope, Hitten, Ringer un all dat, wat ink häört, met'ebracht hett. Wann de Pharao ink raupen däut un ink fräöget, van wat iêhrt liäwet, dann seggt: Vî sind van klein op Veihhäiern 'ewiäst un hett van diärVeihtucht 'eliäwet, sou as unse Vüöröllern. Iëck glöüwe, dat hei dann ink Verlöfft giëtt, hî in diäm Lanne Gosen te blîwen. Dei

Ägypters wellt niämleck nicks met Schaop-un Hittenhäiern te daun hewwen, wîl dat se glöüwet, se wett daodüör unreine.«

Josef gongk nao'm Pharao un sagge: »Min Vâer un mine Bröüers sind ut Kanaan nao hî 'ekuommen, metsamt diän Käuhen, Ossen, Hitten un Schaopen un met allem, wat se süss nuoch hett. Sei sind tertîd im Lanne Gosen.«

Josef harre fîf van sinen Bröüern met'ebracht un makere se diäm Pharao bekannt. »Wat sind inke Geschäfte?« freig hei, un sei dääen iêhme Beschäid, dat se van Veihtucht liäweren, sou as iêhre Vüöröllern. »Grouten Küönig«, säggen se. »Vî hett vüör, 'ne tîdlangk in Ägypten te liäwen, wîl dat unse Veih in Kanaan nicks mäh te friätten finget. Dao wässet wiägen de Dröggde tertîd kein Grasshalm mäh. Giëff uns Verlöfft, grouten Häären, dat vî uns im Lanne Gosen ophollen konnt.«

De Pharao sagge tiëger Josef: »Sei konnt dao blîwen. Un wann se düchtig sind un wat van Veihtucht verstott, dann konnt se min Veih met versuorgen.«

Jakob stäiht vüör diäm Pharao

1 Mose/Gen. 47, 6 – 12

Josef brache sinen Vâer nao diäm Pharao un makere 'ne met iêhme bekannt.

Jakob gaffe diäm Pharao sinen Siägen. De Pharao freig Jakob, bu olt dat hei wäör, un Jakob sagge: »Ieck sin hunnertundiärtig Jaohre olt. Wann ieck min Liäwen met diäm van min Vüöröllern verglîke, so es dat män kuort un voll van Pîne un Hiärteläid 'ewiän.«

Sou as dat de Pharao befuohlen harre, leit Josef sinen Vâer un sine Bröüers in diär Giëgend van Ramses wuohnen un gaffe 'ne dao Wei'en un Länneriggen. Dat was de beste Däil im ganzen Lanne Ägypten.

Hei suorge ouk, dat sine Verwandtschopp all dat kräig, wat se taum Liäwen nöüdig harren.

Jakobs sin lessten Willen

aus 1 Mose/Gen. 47, 27 – 31; 49,33

Op düese Ât wäären nu dei Israeliten nao Ägypten 'ekuommen. Sei liäweren im Lanne Gosen, un iêhre Tahl woss un woss un wouë grötter un grötter.

Jakob liäwëre nuoch siëwentiënn Jaohre in Ägypten un wouë hunnert-
unsiëwenvättig Jaohre olt.

At hei fäuhlere, dat hei stiärwen moche, dao leit hei sinen Suohn Josef
raupen un sagge tiëger 'ne: »Wann du miëck maggs, dann dau mi dat
te willen un begräwe miëck nit in Ägypten. Bräng' miëck futt van hî
un dau miëck dao in de Äärde, bo mine Vüöröllern begrawen sind.
Iëck well, dat du mi dat tauluowest.« Un Josef luowere iëhme dat tau.
Dann reip Jakob sine Süöhne tehoupe un gaffe jäidemäinen sinen
Siägen. Dann sagge hei: »Wann'k dout bün, dann daut miëck bi minen
Vüöröllern begrawen, dao, bo ouk Lea begrawen es.«

Jakob harre dei ganze Tîd, as hei sou küerere, op sinem Berre 'siätten.
Nu laggte hei siëck terügge, un bolle dropp es hei 'estuorwen

Dei Douënfier füör Jakob

1 Mose/Gen. 50, 1 – 14

Josef schmait siëck üöwwer sinen Vâer un küste iëhne unger Tränen.
Dann befuohl hei diän Dökters, dei in sinem Dennst stönnen, dat se
Jakob inbalsamäiern sölle. Sei bruchten daotau diärtig Dage. Un
nuoch enns diärtig Dage was Trûer in ganz Ägypten üm Jakob.

Dann gongk Josef nao diäm büöwersten Verwoller vam Pharao un
sagge tiëger iëhne, hei möche diäm Pharao vermellen, dat hei sinen
Vâer im Lanne Kanaan begrawen woll, sou as hei dat iëhme
tau'eluowet harre.

De Pharao gaff 'me Beschäid, dat hei dat sou daun söll, as hei dat
'eschwuorn harre.

Josef makere siëck nu op en Padt, un all dei hougen Amtslüü vam
Pharao dään 'ne beglei'en. Ouk dei ganze Sippe un Josef sine Famillge
tröcken met. Blouß dei kleinen Kinger un dat Veih bläif tehäime im
Lanne Gosen. En Tropp met Strîtwagen, met Piärren bespannt, trock
met. Sou was dat en grouten Lîkentuogg.

Dann brächen dei Süöhne van Jakob iëhren Vâer in dat Land Kanaan,
sou as dat sin Wunsch 'ewiän was, un begrawen 'ne dao in diär
Hüöhle, dei Abraham vüör langer Tîd as Graff füör sine Famillge
'kofft harre.

As dat 'edaon was, trock Josef met sinen Bröüern un all diänen, dei 'ne
beglett harren, nao Ägypten retur.

De Mensch denket, owwer Guott lenket

1 Mose/Gen. 50, 15 – 26

At nu iêhr Vâer dout was, käämen dei Bröüers in't Grüöwweln, un sei dächen bi siëck: »Wat es, wann Josef uns all dat vergellen däut, wat vî iêhme Böüses ân'edaon hett?« Un sei leiten Josef metdäilen: »Din Vâer hiät, bevüör dat hei sturf, tiëger uns 'esaggt: Sou sollt iêhrt tiëger Josef seggen: ' > Ach, vergiëff duoch dinen Bröüern iêhre Schuld un Sünne. < Sou vergiëff uns nu unse Verbriäcken un drîe uns dat nit nao, wat vî di ân'edaon hett, wîl dat vî ouk diäm Guott van dinem Vâer deint.«

At Josef dat haore, leipen iêhme de Tränen dat Gesichte raff, un dei Bröüers schmäiten siëck dial un säggen: »Vî welt dine Sklawen sin.« Owwer Josef sagge: »Iêhrt bruket nit bange sin. Iëck well dat nit ümstouten, wat Guott in'erichet hiät. Iêhrt hett vüör'ehatt, mi wat Böüses ântedaun, owwer Guott hiät dat taum Guërran 'ewenget. Hei woll op düese Ât viëlle Menschen reddigen. Dat was sine Afsicht, un sou es dat dann ouk 'ekuommen. Drümme bruket iêhrt ouk keine Bange hewwen. Iëck well füör ink un inke Kinger suorgen.«

Sou tröüstere Josef sine Bröüer un gaffe 'ne wîer Maut.

Josef bläif met allen Naokuommen van sinem Vâer in Ägypten, un hei liäwere nuoch hunnertuntiënn Jaohre.

At hei fäuhlere, dat hei stiärwen moche, sagge hei tiëger sine Bröüers: »Guott hiät ink nit vergiätten. Hei wätt ink returföühern in dat Land, dat hei Abraham, Isaak un Jakob tau'eluowet hiät. Wann dat sou wît es, dann niähmet min Gebäinte van hî met.«

Bolle dropp es hei dann 'estuorwen. Sin Lîknaom wouë inbalsamäiërt un in Ägypten in'en Sark 'elaggt.